

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: Η Συμβολή του Οδοντωτού
Σιδηρόδρομου στην Τουριστική Ανάπτυξη των
περιοχών Διακοπτού – Καλάβρυτα**

Μανδαράκα Χριστίνα Α.Μ. 5771

Μηνάς Γεώργιος Αλέξανδρος Α.Μ. 5786

Εποπτεύων Καθηγητής: Παναγόπουλος Αλκιβιάδης

Πάτρα 2015

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο κύριος λόγος της επιλογής μας του συγκεκριμένου θέματος είναι λόγω της μόνιμης κατοικίας στην περιοχή του Διακοπτού. Σημαντικός παράγοντας είναι το γεγονός το ότι δεν έχει γίνει μέχρι στιγμής τέτοιου είδους έρευνα, πτυχιακής εργασίας.

Η διαδικασία που ακολουθήσαμε είναι αρχικά με την δημιουργία του ερωτηματολογίου και την συλλογή των αποτελεσμάτων. Στη συνέχεια απευθυνθήκαμε στους τοπικούς φορείς των δύο περιοχών και τέλος συλλέγοντας πληροφορίες από το διαδίκτυο και από βιβλία.

Ένα βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε ήταν ότι δεν μπορέσαμε να συναντήσουμε περισσότερα άτομα που θα μπορούσαν να μας δώσουν περισσότερες πληροφορίες για το θέμα μας.

Στο τέλος όμως μπορέσαμε και συλλέξαμε περισσότερες πληροφορίες από όσες περιμέναμε και πιστεύουμε πως η παρούσα εργασία είναι πλήρης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία γίνεται αναφορά στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Διακοπού-Καλάβρυτα και το πόσο συμβάλλει ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος σε αυτή ώστε να γίνει γνωστό σε όλους.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται μια γενική εκτίμηση για τον τουρισμό και την ανάπτυξη στην Ελλάδα. Παρουσιάζεται η δυναμική του τουρισμού και οι επιδράσεις του, το πόσο αυτή συνέβαλλε στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας, αναφέροντας μέσα τα εξελικτικά στάδια, τα κίνητρα και τους φραγμούς της τουριστικής μετακίνησης. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ιστορία του Διακοπού, και η σημερινή του εικόνα. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο σιδηρόδρομος με την ιστορία του, η διαδρομή που διασχίζει το φαράγγι του Βουραϊκού, η Ζαχλωρού και κάποιες σύγχρονες πληροφορίες. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναβιώνουμε την ιστορία των Καλαβρύτων και την ανάπτυξη του. Στο πέμπτο κεφάλαιο ταξιδεύουμε στα αξιοθέατα της γύρω περιοχής των Καλαβρύτων. Και τέλος, στο έκτο κεφάλαιο υπάρχει η έρευνα που έχουμε κάνει μέσω του ερωτηματολογίου μας και των συνεντεύξεων από τους τοπικούς φορείς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	2
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ ΥΛΙΚΟΥ.....	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	11
1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	12
1.2. Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ.....	13
1.3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	18
1.4. ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	21
1.5. ΤΑ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛ- ΛΑΔΑ.....	25
1.6. ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΦΡΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ.....	34
2.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ.....	35
2.2. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ.....	36
2.3. ΤΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟ ΣΗΜΕΡΑ.....	39
2.3.1. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΥ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ.....	41

2.3.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ.....	49
3.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΔΟΝΤΟΤΟΥ.....	50
3.2. ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ.....	55
3.3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΖΑΧΛΩΡΟΥ.....	59
3.4. ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.....	65
4.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.....	66
4.2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.....	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.....	81
5.1. ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΣΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΕΡΕΥΝΑ.....	110
6.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	111
6.1.1. ΣΥΝΟΨΗ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	111
6.1.2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ.....	112
6.1.3. ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	113
6.1.4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	116

6.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ κo. ΤΑΓΑΡΟΥΛΙΑ, ΠΡΩΗΝ ΜΗΧΑΝΟΔΗΓΟΣ Ο-ΔΟΝΤΩΤΟΥ.....	122
6.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ κo. ΛΑΖΟΥΡΑ, ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥ-ΤΩΝ.....	125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	130
7.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ.....	131
7.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	132
7.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ.....	133
7.4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	134
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	135

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΠΙΝΑΚΕΣ

- 1.1. “Οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις σε όλο τον κόσμο”, Κεφ. 1, Σελ. 16
- 1.2. “Οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις σε όλο τον κόσμο 2000-2013”, Κεφ. 1, Σελ. 17
- 4.1. “Πρόσβαση για τα Καλάβρυτα και πληροφορίες”, Κεφ. 4, Σελ. 74
- 4.2. “ΔΑΠΑ για την τουριστική ανάπτυξη στον Δήμο Καλαβρύτων”, Κεφ. 4, Σελ. 76

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Ερ. 1, Κεφ. 6, Σελ. 116
- Ερ. 2, Κεφ. 6, Σελ. 116
- Ερ. 3, Κεφ. 6, Σελ. 116
- Ερ. 4, Κεφ. 6, Σελ. 117
- Ερ. 5, Κεφ. 6, Σελ. 117
- Ερ. 6, Κεφ. 6, Σελ. 117
- Ερ. 7, Κεφ. 6, Σελ. 117
- Ερ. 8, Κεφ. 6, Σελ. 118
- Ερ. 9, Κεφ. 6, Σελ. 118
- Ερ. 10, Κεφ. 6, Σελ. 118
- Ερ. 11, Κεφ. 6, Σελ. 118
- Ερ. 12, Κεφ. 6, Σελ. 119
- Ερ. 13, Κεφ. 6, Σελ. 119
- Ερ. 14, Κεφ. 6, Σελ. 119
- Ερ. 15, Κεφ. 6, Σελ. 119
- Ερ. 16, Κεφ. 6, Σελ. 120
- Ερ. 17, Κεφ. 6, Σελ. 120

-Ερ. 18, Κεφ. 6, Σελ. 120

-Ερ. 19, Κεφ. 6, Σελ. 121

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

-Μουτζούρης, Εξώφυλλο

-Το Διακοπτό σήμερα, Κεφ. 2, Σελ. 38

-Τράπεζα, Κεφ. 2, Σελ. 41

-Καθολικό, Κεφ. 2, Σελ. 42

-Ελαιώνας, Κεφ. 2, Σελ. 42

-Hotel Alkistis, Κεφ. 2, Σελ. 46

-Chris Paul Hotel, Κεφ. 2, Σελ. 47

-Panorama Hotel, Κεφ. 2, Σελ. 48

-Δόντια Οδοντωτού, Κεφ. 3, Σελ. 51

-Τρένα Οδοντωτού σήμερα, Κεφ. 3, Σελ. 53

-Από τη θέση του οδηγού, Κεφ. 3, Σελ. 54

-Περιήγηση Οδοντωτού, Κεφ. 3, Σελ. 58

-Ζαχλωρού, Κεφ. 3, Σελ. 60

-Οδοντωτός, Κεφ. 3, Σελ. 62

-Τόπος θυσίας, Κεφ.5, Σελ. 82

-Χιονοδρομικό Καλαβρύτων, Κεφ.5, Σελ. 83

-Χιονοδρομικό Καλαβρύτων, Κεφ.5, Σελ. 84

-Σπήλαιο Λιμνών, Κεφ.5, Σελ. 86

-Το Αρχοντικό της Παλαιολογίνας, Κεφ.5, Σελ. 87

-Μνημεία αγωνιστών 1821, Κεφ.5, Σελ. 88

-Πύργος Πετμεζιά, Κεφ.5, Σελ. 88

-Πύργος του Αναγνώστη Στριφτόμπολα, Κεφ.5, Σελ. 90

-Πύργος του Ανδρέα Ζαΐμη, Κεφ.5, Σελ. 91

-Πύργος του Λεχουρίτη, Κεφ.5, Σελ. 92

-Κάστρο των Καλαβρύτων, Κεφ.5, Σελ. 92

-Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου, Κεφ.5, Σελ. 94

-Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας, Κεφ. 5, Σελ. 95

-Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου Βλασσίας, Κεφ.5, Σελ. 95

- Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακελλαριάς, Κεφ.5, Σελ. 95
- Ιερά Μονή Αγίων Θεοδώρων Αροανίας, Κεφ.5, Σελ. 96
- Ιερό Προσκύνημα Παναγίας Πλατανιώτισσας, Κεφ.5, Σελ. 96
- Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου, Κεφ.5, Σελ. 97
- Μονή Αγίας Τριάδας, Κεφ.5, Σελ. 98
- Αρχαιολογικός χώρος Άνω Λουσών, Κεφ.5, Σελ. 98
- Αρχαιολογικός χώρος αρχαίου Κλειτόρα, Κεφ.5, Σελ. 99
- Αρχαίο Λεόντιο, Κεφ.5, Σελ. 100
- Λάδωνας ποταμός, Κεφ.5, Σελ. 100
- Πηγές Αροανίου ποταμού, Κεφ.5, Σελ. 100
- Δάσος Μπάρμπους, Κεφ.5, Σελ. 102
- Λίμνη Λάδωνα, Κεφ.5, Σελ. 103
- Φαράγγι Βουραϊκού, Κεφ.5, Σελ. 103
- Όρος Χελμός, Κεφ.5, Σελ. 104
- Όρος Ερύμανθος, Κεφ.5, Σελ. 104
- Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων, Κεφ.5, Σελ. 105
- Πεζοπορία, Κεφ.5, Σελ. 106
- Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων, Κεφ.5, Σελ. 107
- Τηλεσκόπιο Αρίσταρχος, Κεφ.5, Σελ.109

ΧΑΡΤΕΣ

- 2.1. “Πληροφορίες Διακοπτού”, Κεφ. 2, Σελ. 40
- 3.1. “Διαδρομή Οδοντωτού Διακοπτό - Καλάβρυτα”, Κεφ. 3, Σελ. 63

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό αισθανόμαστε την ανάγκη να εκφράσουμε τις ειλικρινείς και θερμές ευχαριστίες μας σε όσους συνέβαλλαν στην ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας.

Πρώτα απ' όλα στον επιβλέποντα καθηγητή μας κο Παναγόπουλο Αλκιβιάδη για την συνεχή καθοδήγηση, την αμέριστη υποστήριξη, τις ουσιώδες συμβουλές, καθώς και την αδιάκοπη συμπαράσταση και ενθάρρυνση που μας παρείχε σε όλο αυτό το διάστημα. Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους κο Ταγαρούλια Νίκος και κο Λαζουρά Γεώργιο για την πολύτιμη βοήθειά τους σχετικά με το υλικό που μας δόθηκε και για το χρόνο τους. Ευχαριστούμε το προσωπικό μηχανοστασίου Διακοπτού που μας επέτρεψε να φωτογραφίσουμε το τρένο εξωτερικά αλλά και εσωτερικά. Και τέλος ένα ευχαριστώ σε όσους έδωσαν το χρόνο να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιό μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1.2. Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

1.3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.4. ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.5. ΤΑ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.6. ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΦΡΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τουρισμός: Από τις αρχές του 2ου αιώνα, πολλοί διεθνείς οργανισμοί Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών , Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού και ειδικοί του τουρισμού προσπάθησαν να ορίσουν την έννοια του τουρισμού και του τουρίστα. Οι σχετικές προσπάθειες διαφοροποιούνταν κυρίως στις επιμέρους κατηγοριοποιήσεις των τουριστών αφού δεν υπήρχε ομοφωνία στο κίνητρο του ταξιδιού στη μετακίνηση , στο σκοπό του ταξιδιού και τη διάρκεια παραμονής

Ο τουρισμός μπορεί απλά να οριστεί ως το γεγονός εκείνο που συμβαίνει όταν ένα άτομο αλλάζει φυσικό περιβάλλον και ρυθμό ζωής. Μπορεί δε να χαρακτηριστεί ότι είναι ένα πολυσύνθετο οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο και πραγματοποιείται όταν συναντιέται η ανθρώπινη θέληση με το ταξίδι. Η σύμπτωση αυτή παρέχει ικανοποίηση σε ψυχοσωματικές ανάγκες και πνευματικές περιέργειες μέσα από μια συνειδητή και αποκλειστικά για το σκοπό αυτό πρόσκαιρη μετακίνηση και παραμονή των ατόμων σε ξένο γεωγραφικό χώρο, όπου αναπτύσσονται πλήθος δραστηριοτήτων αναψυχής και ψυχαγωγίας, στο πλαίσιο πάντα του ελεύθερου χρόνου.

<http://platform.openwebquest.org/view/introduction.php?wq=242> (11/11/14)

Ανάπτυξη είναι μια διαδικασία κατά της οποίας είναι και όλο και μεγαλύτερος αριθμός μιας δεδομένης περιοχής ή ενός δεδομένου περιβάλλοντος, λαμβάνει και υλοποιεί κοινωνικά υπεύθυνες αποφάσεις. Η πιθανή συνέπεια των οποίων είναι η καλύτερευση των συνθηκών διαβίωσης μερικών ατόμων χωρίς να χειροτερεύσουν οι συνθήκες ζωής των άλλων.

1.2. Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

Κύριο χαρακτηριστικό του τουρισμού είναι αναμφίβολα ο δυναμισμός με τον οποίο αναπτύσσεται. Άλλο χαρακτηριστικό του είναι ότι η ανάπτυξή του επιτεύχθηκε ουσιαστικά από το τέλος των εχθροπραξιών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ομαδικός τουρισμός σαν αναγνωρίσιμο οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο, άρχισε να γίνεται εμφανή προς το τέλος της δεκαετίας του '50 και έκτοτε η ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας συνεχίζεται, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο μεταξύ άλλως στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές που λαμβάνουν χώρα σε πολλές χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.

Ο τουρισμός σαν κλάδος οικονομικής δραστηριότητας αναμφίβολα αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης ή μεγέθυνσης. Κατά συνέπεια η συμβολή του στην γενικότερη προσπάθεια των λαών και των πολιτικών εξουσιών τους για καλύτερες μέρες πρέπει κάτω από προϋποθέσεις να θεωρείται δεδομένη.

Η διεθνής πρακτική έχει αποδείξει ότι για πολλές χώρες και ιδιαίτερα για τις αναπτυσσόμενες, δηλαδή για αυτές που για οποιονδήποτε λόγο δεν έχουν ακόμα κατορθώσει να διακόψουν το φαύλο κύκλο της φτώχειας και της μιζέριας που τις ταλανίζει, ο τουρισμός μπορεί, όπως ήδη ειπώθηκε, να αποτελέσει μια από τις κυριότερες συναλλαγματοφόρες πηγές τους. Και ακόμα ότι μπορεί να συμβάλει αποφασιστική στην ανάπτυξη άλλων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

Πέρα όμως από σημαντικό κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ο τουρισμός μπορεί να είναι και σημαντικός εργοδότης, αφού χάρη σε αυτό βρίσκουν απασχόληση, έστω κι εποχιακά, πολλοί άνεργοι αλλά και πολλοί υποαπασχολούμενοι σε αγροτικές περιοχές της περιφέρειας. Το σημαντικότερο όμως από όλα ίσως είναι ότι ο τουρισμός μπορεί να δημιουργεί θέσεις απασχόλησης εκεί που συνήθως άλλοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας, όπως πχ η βιομηχανία, η γεωργία με την ευρύτερη έννοια του όρου κλπ, για λόγους που έχουν σχέση με τις εξωτερικές οικονομίες του τόπου όπου επιχειρείται η ανάπτυξη του, αδυνατούν να δημιουργήσουν. Έτσι λοιπόν με την ανάπτυξη του τουρισμού σε περιοχές μιας χώρας, όπου άλλοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας έχουν περιορισμένες ή και καθόλου πιθανότητες να αναπτυχθούν, δεν επιτυγχάνονται μόνο οικονομικοί στόχοι, αλλά παράλληλα και κοινωνικοί που απορρέουν από τον περιορισμό της μετανάστευσης και κυρίως της μαζικής μετατόπι-

σης των πληθυσμών τους στα μεγάλα κυρίως αστικά κέντρα προς αναζήτηση καλύτερης τύχης.

Εκτός όμως από θέσεις εργασίας ο τουρισμός δημιουργεί και έσοδα για τους πληθυσμούς των περιοχών όπου αναπτύσσεται και εξασφαλίζει πρόσθετα εισοδήματα για πολλές οικογένειες, ενώ παράλληλα συμβάλει και στον περιορισμό του ανοίγματος της ψαλίδας που υπάρχει ανάμεσα στα εισοδήματα των κατοίκων των αστικών κέντρων και εκείνο της περιφέρειας.

Οι θετικές επιδράσεις του τουρισμού σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο γίνονται αισθητές μόνο εφόσον η ανάπτυξη ή μεγέθυνση του πραγματοποιείται ορθολογιστικά, προγραμματισμένα και κυρίως με συνεχή και λεπτομερειακό έλεγχο σε κάθε μια από τις διανυόμενες αναπτυξιακές φάσεις, ειδικότερα δε όταν αυτή συνοδεύεται από μια παράλληλη προσπάθεια ανάπτυξης ή μεγέθυνσης του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομίας. Με αυτόν τον τρόπο περιορίζονται σημαντικά οι αρνητικές επιδράσεις του τουρισμού και τούτο γιατί α) αποφεύγεται ο συγκεντρωτισμός και το φαινόμενο της εξάρτησης του τουριστικού προορισμού από έναν και μόνο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και συγκεκριμένα από τον τουρισμό, β) αμβλύνεται η εποχιακή απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού του τουριστικού προορισμού, γ) αυξάνεται η χρονική διάρκεια εκμετάλλευσης των τουριστικών εγκαταστάσεων, δ) μετριάζεται η αντιμετώπιση του ντόπιου τουρίστα σαν ανεπιθύμητου πελάτη, ε) περιστέλλεται η υποβάθμιση και πολύ περισσότερο η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, στ) μειώνεται σημαντικά η ποιοτική υποβάθμιση των προσφερόμενων τουριστικών προϊόντων και ζ) παύει βαθμιαία να θυσιάζεται η ανταγωνιστικότητα του τουρισμού χάρη στο εύκολο και γρήγορο κέρδος και στα τεράστια οικονομικά συμφέροντα των μεσαζόντων του τουρισμού.

Η αξιολόγηση της οικονομικής θέσης του τουρισμού στην οικονομία μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών μπορεί να γίνει θετικά με την μέτρηση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στην τουριστική οικονομία και αρνητικά με τον προσδιορισμό των αρνητικών επιδράσεων που προκαλούνται σε άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, εξαιτίας μιας υπερβολικής ή και μονόπλευρης προώθησης του τουρισμού.

Ας σημειωθεί ότι τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές επιδράσεις του τουρισμού πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη κατά την αξιολόγηση του κόστους και των αποτελεσμάτων των τουριστικών επενδύσεων, ώστε να αποφεύγεται

η εκτέλεση αντιπαραγωγικών έργων στον τουρισμόν, κατ' επέκταση δε και οι αρνητικές επιδράσεις τους σ' αυτόν.

Οι Παράγοντες Που Συνέβαλαν Στην Ανάπτυξη Του Τουρισμού: Ο τουρισμός αποτελεί α) την προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων σε τουριστικούς προορισμούς που βρίσκονται εκτός των τόπων της μόνιμης κατοικίας τους, β) την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στους τουριστικούς προορισμούς που επισκέπτονται, και γ) τη χρησιμοποίηση των τουριστικών εγκαταστάσεων που δημιουργήθηκαν για να ικανοποιούν τις τουριστικές του ανάγκες ή επιθυμίες κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Η μελέτη του τουρισμού αποτελεί ουσιαστικά μελέτη των ανθρώπων που βρίσκονται για τουριστικούς λόγους μακριά από τους τόπους στους οποίους κατοικούν μόνιμα, των τουριστικών εγκαταστάσεων που βρίσκονται στους τουριστικούς προορισμούς και που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των τουριστών που κάνουν χρήση τους και τέλος των επιδράσεων που ασκούν αυτοί από οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής άποψης στους τουριστικούς τους προορισμούς κατά την πρόσκαιρη διαμονή τους σ' αυτούς. Πέρα από αυτό όμως η μελέτη του τουρισμού συνεπάγεται τη μελέτη των κινήτρων και των εμπειριών των τουριστών, των προσδοκιών των μόνιμων κατοίκων των τουριστικών προορισμών και των προσαρμογών που έκαναν αυτοί, προκειμένου να δικαιωθούν οι προσδοκίες τους, καθώς επίσης τους ρόλους που διαδραματίζουν όλοι όσοι με οποιαδήποτε ιδιότητα και με οποιοδήποτε τρόπο παρεμβάλλονται μεταξύ αυτών και των τουριστών στην διαδικασία παραγωγής, διάθεσης και κατανάλωσης ή χρήσης τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών.

Ο τουρισμός αν και είχε πια "εκδημοκρατιστεί", δεν παύει να αποτελεί ένα είδος πολυτελείας. Μέχρι τα μέσα περίπου του αιώνα μας ο τουρισμός αποτελούσε προνόμιο των πλουσίων και της αριστοκρατίας, δηλαδή των λίγων, και συγκεκριμένα αυτών που διέθεταν και χρήματα αλλά και ελεύθερο χρόνο για τουρισμό. Σήμερα όμως στις αναπτυγμένες τουλάχιστον χώρες του κόσμου ο τουρισμός αποτελεί χωρίς άλλο τρόπο ζωής. Ο αυξημένος ελεύθερος χρόνος στη διάθεση των εργαζομένων σε συνδυασμό με τα εισοδήματά τους και της θεσμοθετημένες πληρωμένες διακοπές σε συνδυασμό με μια αυξημένη κινητικότητα των ανθρώπων συνέβαλαν στο να κάνουν τουρισμό ολοένα και περισσότερα άτομα κάθε χρόνο. Οι σημαντικές βελτιώσεις στις κοινωνικές και στα διάφορα μεταφορικά μέσα, ο πολλαπλασιασμός των τουριστικών καταλυμάτων, η αύξηση της παραγωγής και διάθεσης τουριστικών πακέτων διακοπών

και όχι μόνο, καθώς επίσης και άλλων σχετικά φθηνών μορφών διακοπών και ταξιδιών συνέβαλαν ακόμα περισσότερο στη δημιουργία μεγαλύτερων ευκαιριών για τη πραγματοποίηση ταξιδιών για διακοπές και ευχαρίστηση. Σήμερα η πλειοψηφία των ανθρώπων στις αναπτυγμένες χώρες, καθώς επίσης ολόένα και περισσότεροι άνθρωποι στις αναπτυσσόμενες έχουν την δυνατότητα να κάνουν κάποιας μορφής τουρισμό και μ' αυτόν τον τρόπο να ικανοποιήσουν στο μέτρο του εφικτού συγκεκριμένες τουριστικές τους ανάγκες ή επιθυμίες. Δε θα αποτελούσε υπερβολή αν υποστηριζόταν η άποψη ότι ο τουρισμός αποτελεί πια ένα γενικά αποδεκτό, συνηθισμένο και αναμενόμενο τρόπο ζωής ενός μεγάλου και συνεχώς αυξανόμενου αριθμού ανθρώπων σε όλα τα μέρη του κόσμου.

Η ανάπτυξη του τουρισμού από το τέλος των εχθροπραξιών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μετά υπήρξε πραγματικά εντυπωσιακή. Σύμφωνα με επίσημα στατιστικά στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (Π.Ο.Τ.), το 1998, 625 περίπου εκατομμύρια άνθρωποι έκανα εξωτερικό τουρισμό ή διεθνή, όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς, ενώ πάνω από 2 δισεκατομμύρια άνθρωποι έκαναν εσωτερικό τουρισμό. Εντυπωσιακές όμως υπήρξαν και οι τουριστικές εισπράξεις κατά το ίδιο έτος που ξεπέρασαν τα 447 δισεκατομμύρια δολάρια (Πίνακας 1.1).

Πίνακας 1.1: Οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις σε όλο τον κόσμο

Έτος	Τουριστικές αφίξεις (σε εκατομμύρια)	Αλλαγή (%)	Τουριστικές εισπράξεις (σε εκατομμύρια \$)	Αλλαγή (%)
1950	25,3	-	2.100	-
1960	69,3	173,9	6.867	227,0
1970	159,7	130,4	17.900	160,7
1980	284,0	77,8	102.363	471,9
1990	458,3	61,3	266.207	160,1
2000	651,3	44,1	454.802	77,1
2010	-	-	105.760	17,9
2013	-	-	33.099	25,7

Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού

Δε θα αποτελούσε υπερβολή αν υποστηριζόταν η άποψη ότι ο τουρισμός και συγκεκριμένα ο διεθνής τουρισμός αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εξαγόμενα είδη σε παγκόσμιο επίπεδο και ακόμα ότι σε πολλές χώρες του κόσμου αποτελεί αυτός τη σημαντικότερη εξαγωγική τους βιομηχανία, κατ' επέκταση δε και τη σημαντικότερη πηγή συναλλαγματικών τους εσόδων.

Νίκος Γ.Ηγουμενάκης, Κώστας Ν.Κραβαρίτης, Περικλής Ν.Λύτρας, (1999,1998) Εισαγωγή Στον Τουρισμό, Interbooks, Αθήνα (01/02/15)

http://sete.gr/fileuploads/entries/Statistics/Greece/International%20Tourism%20Receipts/catID64/GR/140723_Eispraxeis_diachroniki%20exelixa%202000-2013.pdf
(16/05/15)

Πίνακας 1.2: Οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις σε όλο τον κόσμο 2000-2013

Διεθνείς Αφίξεις Παγκοσμίως 2000-2013				
International Arrivals in the World 2000-2013				
Κόσμος World	Διεθνείς Αφίξεις (εκατ.) International Arrivals (mi.)	Μεταβολές Change		Notes:
2000	677.0			2013: WTB June 2014
2001	684.1	1.0%		2000, 2005, 2010-2012: WTB June 2013
2002	702.6	2.7%		2009: WTB September 2012
2003	689.0	-1.9%		2008: WTB May 2012
2004	764.0	10.9%		2008: WTB August 2011
2005	807.0	5.6%		2006-2007: WTB April 2011
2006	842.0	4.3%		2001-2002: WTB Jan 2004
2007	898.0	6.7%		2003: WTB October 2005
2008	918.0	2.2%		2004: WTB October 2006
2009	885.0	-3.6%		
2010	949.0	7.2%		
2011	995.0	4.8%		
2012	1,035.0	4.0%		
2013	1,087.0	5.0%		

Πηγή: ΣΕΤΕ, επεξεργασία στοιχείων από Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (Παγκόσμιο Τουριστικό Βαρόμετρο, Ιούνιος 2014)
source: SETE, based on data provided by UNWTO (World Tourism Barometer, Interim Update, June 2014)

<http://sete.gr/el/statistika-vivliothiki/statistika/?c=43553&cat=43554&key=>
(16/05/15)

1.3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο τουρισμός, όπως ήδη ειπώθηκε, είναι μια οικονομική δραστηριότητα, που κάτω από τις προϋποθέσεις μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στις μεν αναπτυσσόμενες χώρες να διακοπεί μια ώρα αρχύτερα ο φαύλος κύκλος της φτώχειας και της μιζέριας τους, τις δε αναπτυγμένες να μεγεθυνθεί ακόμα περισσότερο η οικονομία τους. Στις αναπτυσσόμενες χώρες ο τουρισμός τις περισσότερες περιπτώσεις αποτελεί μία σχετικά νέα οικονομική δραστηριότητα που αναπτύχθηκε σε υψηλά επίπεδα σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα, γεγονός το οποίο είχε σαν συνέπεια να χρησιμοποιηθούν υπέρμετρα τόσο τα έργα τουριστικής υποδομής και ανωδομής τους όσο και οι ανθρώπινοι πόροι τους. Σε μερικές περιπτώσεις μάλιστα τα έργα τουριστικής υποδομής και ανωδομής των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών δεν επαρκούν για να απορροφήσουν μεγάλους αριθμούς αφίξεων τουριστών. Σε άλλες πάλι περιπτώσεις ο σχετικά μικρός απόλυτος αριθμός των τουριστών μπορεί να είναι ανεπαρκής για μια πλήρη εκμετάλλευση των υπαρχόντων τουριστικών εγκαταστάσεων. Εξάλλου η ανάπτυξη του τουρισμού σε αναπτυσσόμενες χώρες με παραδοσιακή κουλτούρα και διαφορετικό βιοτικό και κοινωνικοπολιτικό επίπεδο από αυτό των τουριστών με τους οποίους έρχονται σε επαφή, ευθύνεται για πολλές ανεπιθύμητες οικονομικές, φυσικές και κοινωνικές επιδράσεις που κάθε άλλο παρά συμβάλλουν στην τουριστική τους ανάπτυξη, κατ' επέκταση δε και στην οικονομική τους ανάπτυξη.

Έχει ευρύτατα υποστηριχτεί από επιστημονικούς κύκλους ότι για το μετασχηματισμό μιας παραδοσιακής αγροτικής οικονομίας μιας αναπτυσσόμενης χώρας σε μια βιομηχανική οικονομία, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να επιδιώξει αυτή με κάθε τρόπο να αναπτυχθεί οικονομικά. Η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας δεν είναι εύκολη υπόθεση και αυτό γιατί εκτός άλλων απαιτεί τεράστια κεφάλαια, στα οποία όπως είναι γνωστό, οι αναπτυσσόμενες χώρες δεν διαθέτουν. Αυτό απλά σημαίνει ότι εάν αυτές θέλουν να αναπτυχθούν οικονομικά, θα πρέπει να προσφύγουν σε εσωτερικό και διεθνή δανεισμό. Πέρα από αυτό όμως η οικονομική ανάπτυξη απαιτεί μακριά περιθώρια αναμονής και υπομονής, αφού η αναπτυξιακή διαδικασία είναι κατά κανόνα χρονοβόρα. Όλα αυτά αποτέλεσαν την κύρια αιτία που ανάγκασαν πολλές χώρες να στραφούν προς τον τουρισμό, με την προσδοκία ότι αναπτύσσοντάς τον θα εξασφαλίσουν τους απαραίτητους για την εκβιομηχάνισή τους οικονομικούς πόρους. Εκτός

τούτου όμως ο τουρισμός, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, χρησιμοποιείται ευρύτατα και στις αναπτυσσόμενες χώρες σαν αποτελεσματικό μέσο για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στην περιφέρεια αλλά και σε τοπικές οικονομίες, όταν αυτές παρουσιάζουν εμφανή σημεία οικονομικής κάμψης.

Ένα μεγάλο μέρος των μελετών που διερευνούν την σημασία της τουριστικής ανάπτυξης για τις αναπτυσσόμενες χώρες και όχι μόνο, προσπάθησαν να διερευνήσουν χωριστά τους διάφορους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην όλη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας και προόδου. Όλες μαζί αυτές οι μελέτες αποτελούν αναμφίβολα ένα ισχυρό ενισχυτικό της επιχειρηματολογίας που προβάλλεται και που συνηγορεί για την ανάπτυξη του τουρισμού. Μερικές απ' αυτές όμως εξετάζουν τον τουρισμό σαν ένα ορθολογιστικό μέσο οικονομικής ανάπτυξης και προόδου, της επιτυχίας και αποτυχίας των χωρών που χρησιμοποιούν την τουριστική τους ανάπτυξη γι' αυτό το σκοπό καθώς επίσης τα προβλήματα που ενδέχεται να παρουσιαστούν κατά τον προγραμματισμό της τουριστικής ανάπτυξης και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται εκ των προτέρων, προκειμένου να διασφαλιστεί η κατά των δυνατών απρόσκοπτη επίτευξη των καθορισμένων στόχων.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να ειπωθεί ότι παρά τις επίμονες και επίπονες προσπάθειες πολλών αναπτυσσόμενων χωρών να αναπτύξουν τον τουρισμό τους, δεν μπόρεσαν να πετύχουν τους στόχους που είχαν καθορίσει και προγραμματίσει οι πολιτικές εξουσίες τους και αυτό λόγω υπό εκμετάλλευσης των τουριστικών τους πόρων ή και κακοδιαχείρισης τους.

Ένα από τους βασικούς σκοπούς της οικονομικής ανάπτυξης είναι και η εξασφάλιση παραγωγικής απασχόλησης σε όλους όσους θέλουν και μπορούν να εργαστούν. Όπως είναι γνωστό ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των χωρών αυτών είναι το υψηλό ποσοστό της ανεργίας που εμφανίζουν. Σαν κλάδος οικονομικής δραστηριότητας έντασης εργασίας που είναι κατ' εξοχήν ο τουρισμός, έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει άμεσα ένα μεγάλο ποσοστό του άνεργου οικονομικά ενεργού πληθυσμού, ενώ εξαιτίας των ευεργετικών επιδράσεων που ασκεί η ανάπτυξη του τουρισμού σε άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, παρέχει τη δυνατότητα να απασχοληθούν παραγωγικά σε αυτές πολλοί άνεργοι.

Όταν συγκρίνει κανείς τον τουρισμό με άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας θα διαπιστώσει ότι αυτός χρειάζεται ανθρώπινο δυναμικό με σχετικά χαμηλό επίπεδο εργασιακής ειδίκευσης. Έτσι λοιπόν ενδέχεται να είναι εφικτή η απορρόφηση μεγάλων τμημάτων ανθρώπινων πόρων, που ασχολούνται επαγγελματικά σε άλλους

κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Παρ' όλα αυτά όμως η δυνατότητες του τουρισμού να χρησιμοποιεί στην παραγωγική διαδικασία μεγάλες αναλογίες ανειδίκευτου ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί μόνο μια παροδική φάση στην αναπτυξιακή πορεία του. Καθώς όμως ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας για τον οποίο ο λόγος αναπτύσσεται, ενδέχεται να αποκτά αυτός ολοένα και μεγαλύτερη εξάρτηση από ανθρώπινους πόρους με μεγαλύτερη ειδίκευση και περισσότερες δεξιότητες. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια έλλειψη εργατικού δυναμικού και κατ' επέκταση σε μια αύξηση του κόστους απασχόλησής του στην τουριστική βιομηχανία, αλλά παράλληλα και σε μια βελτίωση της ποιοτικής στάθμης των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών. Όσο οι άλλοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας διευρύνουν την παραγωγική τους δραστηριότητα τόσο αυξάνουν παράλληλα και τα μέσα επίπεδα των δεξιοτήτων που ζητούν οι εργοδότες από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό να διαθέτει. Αυτό όμως θα απαιτήσει οπωσδήποτε μεγαλύτερα κεφάλαια για να στηριχθούν τα διάφορα επίπεδα της επιχειρούμενης τουριστικής ανάπτυξης.

Ένας από τους λόγους που κάνουν το τουρισμό ένα δημοφιλές μέσο οικονομικής ανάπτυξης και προόδου στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι από τη μία πλευρά η διαπίστωση των πολιτικών τους εξουσιών ότι οι διεθνείς τουρίστες προέρχονται κατά κύριο λόγο από αναπτυγμένες χώρες και απ' την άλλη η προσδοκία τους ότι η αυξημένη ευημερία στις χώρες για τις οποίες ο λόγος θα αντανακλάται μεταξύ άλλων και στους ταχύτερους ρυθμούς με τους οποίους θα αυξάνουν αριθμητικά οι διεθνείς τουρίστες που θα προέρχονται από αυτές. Καθώς ο τουρισμός για διακοπές και ευχαρίστηση αναμένεται να αυξηθεί μελλοντικά σαν αποτέλεσμα της αυξημένης ευημερίας στις χώρες προέλευσης των διεθνών τουριστών, η δυνατότητα παροχής τουριστικών υπηρεσιών εκ μέρους των αναπτυσσόμενων χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τους ενδέχεται να είναι μακρότερη σε σχέση με τη συνολική ζήτησή τους και η αναλογία του διεθνούς τουρισμού σε σχέση με αυτήν του εσωτερικού τουρισμού να είναι αυξημένη.

Συμπερασματικά μπορεί να ειπωθεί ότι η ύπαρξη ανεκμετάλλετων τουριστικών πόρων, η φύση της αγοράς εργασίας στο τουρισμό και η ανάπτυξη της διεθνούς τουριστικής αγοράς μπορεί να δώσει στις αναπτυσσόμενες χώρες μερικά πλεονεκτήματα έναντι των αναπτυγμένων χωρών, σε ότι αφορά την ανάπτυξη του τουρισμού.

Νίκος Γ. Ηγουμενάκης, Κώστας Ν. Κραβαρίτης, Περικλής Ν. Λύτρας, (1999, 1998) Εισαγωγή Στον Τουρισμό, Interbooks, Αθήνα (01/02/15)

1.4. ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ένα από τα χαρακτηριστικότερα γνωρίσματα του σύγχρονου τουρισμού είναι αναμφίβολα η μαζική μετακίνηση των τουριστών μέσα και έξω από την χώρα στην οποία διαμένουν μόνιμα. Το γνώρισμά του αυτό αποτελεί χωρίς άλλο συνέπεια των τελευταίων εξελίξεων του τουριστικού φαινομένου, που συνδέονται με την απαρχή μιας λαϊκοποίησής του και παράλληλα μιας λίγο- πολύ έντονης εμπορευματοποίησης του. Ας σημειωθεί ότι η εμπορευματοποίηση του τουρισμού περνά όλο ένα και περισσότερο κάτω από τον απόλυτο έλεγχο μεγάλων εθνικών και πολυεθνικών τουρ οπερέιτορς, οι οποίοι διαμορφώνουν τους κανόνες του παιχνιδιού στην τουριστική αγορά όπως αυτοί θέλουν ή μάλλον όπως τους συμφέρει καλύτερα. Η λαϊκοποίηση και ο εκδημοκρατισμός του τουρισμού υπήρξαν συνέπειες μιας θεαματικής στην κυριολεξία αύξησης της τουριστικής ζήτησης, που προκλήθηκε κατά κύριο λόγο από τους εργαζομένους σαν έκφραση της βιολογικής τους ανάγκης για ξεκούραση και χαλάρωση από το καθημερινό άγχος που δημιουργεί η βιοπάλη και η μονοτονία της ρουτίνας. Έτσι λοιπόν διαμορφώθηκε ο μαζικός τουρισμός ή οργανωμένος ομαδικός τουρισμός, όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς, που στην Ευρώπη τουλάχιστον αναπτύχθηκε με αρκετά γρήγορους ρυθμούς. Συγκεκριμένα σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις οι τάσεις του μαζικού τουρισμού στην Ευρώπη διαμορφώνονται όπως πιο κάτω:

α) Ο μαζικός ή ομαδικός τουρισμός από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες αποτελεί ποσοστό που κυμαίνεται γύρω στο 20-30 % στο σύνολο των αναχωρήσεων που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό γενικά.

β) Το υπόλοιπο ποσοστό που κυμαίνεται γύρω στο 70-80 % στο σύνολο των αναχωρήσεων που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό, γενικά είναι μεμονωμένοι τουρίστες που ταξιδεύουν στο εξωτερικό και κατευθύνονται σε γειτονικές κατά το πλείστο χώρες.

γ) Η σχέση αυτή τείνει τα τελευταία χρόνια βαθμιαία μεν αλλά σταθερά να μεταβάλλεται προς όφελος του μαζικού τουρισμού, οφείλεται δε βασικά στους εξής λόγους :

1. Στην μείωση του αριθμού των ημερών συνεχών διακοπών και στην ταυτόχρονη αύξηση της συχνότητας πραγματοποίησης διακοπών.
2. Στα χαμηλά επίπεδα του κόστους αερομεταφοράς παρά τις σημαντικές αυξήσεις των τιμών των υγρών καυσίμων από την εκδήλωση της ενεργειακής κρίσης στα τέλη του 1973 και μετά.

3. Στη σημαντική αύξηση των ναυλωμένων πτήσεων για να εξυπηρετηθεί όσο το δυνατό περισσότερο και καλύτερα γίνεται ο μαζικός τουρισμός.
4. Στο έντονο ενδιαφέρον των τουρ οπερέϊτορς για την αύξηση του μαζικού τουρισμού που τους αποφέρει μεγάλα κέρδη.
5. Στην αναζήτηση από τους τουρ οπερέϊτορς νέων τουριστικών προορισμών που παρουσιάσουν συγκριτικά πλεονεκτήματα κυρίως από οικονομική άποψη.
6. Στην αύξηση της συμμετοχής των εργαζομένων, κατά κύριο λόγο στο μαζικό τουρισμού, δηλαδή στον οργανωμένο ομαδικό τουρισμό, λόγω της ευνοϊκής συναλλαγματικής ισοτιμίας των κυριότερων χωρών προέλευσης τουριστών σε σχέση με τα νομίσματα των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών.
7. Στην τάση για αύξηση του μαζικού τουρισμού που μετακινείται με τουριστικά λεωφορεία λόγω της συγκριτικά χαμηλής οικονομικής επιβάρυνσης του τουριστικού πακέτου αλλά παράλληλα και λόγω της ποιοτικής αναβάθμισης του μεταφορικού μέσου για το οποίο ο λόγος, τουριστικού λεωφορείου.

Εξάλλου σχετικά με την στάση του μαζικού τουρισμού διαπιστώνονται τα εξής:

α) Ο ατομικός τουρισμός, δηλαδή τα άτομα που ταξιδεύουν μεμονωμένα για τουριστικούς λόγους, αυξάνεται μεν αλλά με ποσοστά μικρότερα από εκείνα του μαζικού τουρισμού.

β) Παρ' όλο που οι προτιμήσεις των τουριστών για ανεξαρτητοποίηση του ατομικού τους προγράμματος διακοπών μεγαλώνει όπως μεγαλώνει και η επιθυμία τους για πιο δημιουργικές διακοπές, εντούτοις η πραγματοποίηση αυτής της κατηγορίας διακοπών είναι ιδιαίτερα δύσκολη για μακρινούς τουριστικούς προορισμούς, γι' αυτό και δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Αυτό οφείλεται βασικά στο υψηλό κόστος ενός ατομικού προγράμματος διακοπών πολύ περισσότερο δε όταν σε έναν τουριστικό προορισμό υπάρχει έλλειψη οργανωμένης υποδομής για την εξυπηρέτηση του μεμονωμένου τουρίστα όπως για παράδειγμα στις τοπικές συγκοινωνίες (οδικές, σιδηροδρομικές κλπ).

Σχετικά με τις αλλαγές στις προτιμήσεις του τουρίστα, αυτές αποδίδονται στους πιο κάτω βασικούς λόγους:

α) Στο κορεσμό του ενδιαφέροντός του για καθιερωμένους τουριστικούς προορισμούς και στην ανάγκη που αισθάνεται για αναζήτηση νέων.

β) Στην μετατόπιση του ενδιαφέροντός του προς τις ήπιες μορφές τουρισμού.

γ) Στην αναζήτηση δραστηριοτήτων αναψυχής και άλλων δυνατοτήτων ευχάριστης ενασχόλησης κατά την διάρκεια των διακοπών, όπως είναι για παράδειγμα οι αθλητι-

κές, πολιτιστικές, μουσικές, φολκλορικές, φεστιβαλικές και άλλες εκδηλώσεις, οι γαστρονομικές απολαύσεις, οι δυνατότητες για ψώνια, για νυχτερινή ζωή κλπ.

Συμπερασματικά μπορεί να ειπωθεί ότι στην ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού μελλοντικά, σημαντικό ρόλο θα παίζει η βελτίωση των αερομεταφορών με τη δημιουργία μεγαλύτερων και ταχύτερων αεροπλάνων, με την κατασκευή περισσότερων αεροδρομίων και με τον εγκαινιασμό νέων αερογραμμών, που θα συνδέσουν τις τουριστικές αγορές με νέους τουριστικούς προορισμούς.

Επίσης θα πρέπει να ειπωθεί ότι στην ανάπτυξη του ατομικού τουρισμού, αποφασιστικό ρόλο θα παίζει τόσο η βελτίωση όσο και η επέκταση των διάφορων μορφών τοπικών συγκοινωνιών που όπως είναι γνωστό απαιτούν μια επίμονη, μακροχρόνια και οπωσδήποτε δαπανηρή προσπάθεια.

Πέρα όμως από τα πιο πάνω μέτρα υπάρχουν και πολλά δευτερεύοντα μέτρα που πρέπει να παρθούν τα οποία είναι άμεσης προτεραιότητας και καλύπτουν ευαίσθητα σημεία της τουριστικής ζήτησης. Αυτά μπορεί να είναι η αναβάθμιση της λειτουργίας των σταθμών άφιξης – αναχώρησης τουριστών, η βελτίωση του συστήματος πληροφόρησης των τουριστών, η απλούστευση των διαδικασιών εισόδου – εξόδου των τουριστών και η βελτίωση της οδικής σήμανσης. Μικρά και ίσως επιμέρους μέτρα που αποκτούν όμως ιδιαίτερο ειδικό βάρος στον ατομικό τουρισμό που φέρνει σε επαφή τον τουρίστα με ένα πλατύ φάσμα εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων της κοινωνικής ζωής της χώρας που επισκέπτεται για να ικανοποιήσει συγκεκριμένες τουριστικές του ανάγκες ή επιθυμίες.

Σε ότι αφορά στον μαζικό τουρισμό θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι πάρα τον όγκο και τις ευεργετικές βραχυχρόνιες ή έστω και μεσοχρόνιες επιδράσεις του στις τουριστικές οικονομίες και κατ' επέκταση τις εθνικές οικονομίες των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών παρουσιάζει αυτός δύο σοβαρά μειονεκτήματα που πηγάζουν από την ίδια τη συστατική και οργανωτική του δομή και που είναι:

α) Ο κατ' εξοχή έντονος εποχιακός χαρακτήρας του αφού ταυτίζεται σχεδόν με την περίοδο των θερινών διακοπών σε συνδυασμό με μικρότερη συγκριτικά με άλλες μορφές τουρισμού, απόδοσή του.

β) Η άμεση εξάρτησή του από τους μεσάζοντες του διεθνούς τουρισμού δηλαδή τους τουρ οπερέϊτορς που όπως είναι γνωστό κατευθύνουν την τουριστική ζήτηση εκεί όπου τα κέρδη τους μεγιστοποιούνται όσο το δυνατό περισσότερο. Με άλλα λόγια εκεί όπου τα οικονομικά τους συμφέροντα εξυπηρετούνται καλύτερα.

Τα μειονεκτήματα όμως αυτά του μαζικού τουρισμού δεν μπορούν παρά να προβλη-
ματίσουν αργά ή γρήγορα τόσο τους φορείς της πολιτικής εξουσίας των χωρών υπο-
δοχής και φιλοξενίας των μαζικά μετακινούμενων τουριστών όσο και τους λοιπούς
παράγοντες της τουριστικής τους οικονομίας ιδιαίτερα δε αυτούς της τουριστικής
προσφοράς. Έτσι λοιπόν άρχισαν να αναζητούν νέες δυναμικές εναλλακτικές μορφές
τουρισμού, που είναι αποδοτικότερες από οικονομικής άποψης, λιγότερο συνδεδεμέ-
νες με την θερινή περίοδο των διακοπών, μα πάνω απ' όλα λιγότερο εξαρτημένες από
τους τουρ οπερέϊτορς. Τέτοιου είδους εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι για παρά-
δειγμα ο συνεδριακός τουρισμός, ο τουρισμός κινήτρων, ο τουρισμός υγείας κλπ.

Για να προωθηθούν όμως αυτές οι νέες δυναμικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού
θα πρέπει πρώτα απ' όλα να δημιουργηθούν οι απαραίτητες γι' αυτόν το σκοπό προ-
ϋποθέσεις. Συγκεκριμένα θα πρέπει να δημιουργηθούν τα απαραίτητα για κάθε μια
απ' αυτές έργα τουριστικής υποδομής και ανωδομής, να ληφθούν τα αναγκαία οργα-
νωτικά μέτρα και τέλος να καταρτιστούν και εφαρμοστούν ειδικά προγράμματα τόσο
για την προώθηση των νέων αυτών δυναμικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού όσο
και για την προσέλκυση τουριστών. Ένας τέτοιος όμως προσανατολισμός της τουρισ-
τικής πολιτικής των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας των μαζικά και όχι μόνο μετακι-
νούμενων τουριστών σε νέες δυναμικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού, δεν μπορεί
παρά να κάνει βαθμιαία οικονομικά αποδοτικότερο το τουρισμό τους και παράλληλα
λιγότερο εξαρτημένο από τους τουρ οπερέϊτορς, που όπως ήδη ειπώθηκε διαμορφώ-
νουν όπως θέλουν αυτοί τους κανόνες του παιχνιδιού στην τουριστική αγορά, έτσι
ώστε να εξυπηρετούνται κατά το καλύτερο δυνατό τρόπο τα οικονομικά τους συμφέ-
ροντα.

Νίκος Γ.Ηγουμενάκης, Κώστας Ν.Κραβαρίτης, Περικλής Ν.Λύτρας, (1999,1998) Ει-
σαγωγή Στον Τουρισμό, Interbooks, Αθήνα (01/02/15)

1.5. ΤΑ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

α) Πρώτο στάδιο ανάπτυξης (1950-1965): περιηγητές τουρίστες, υποτυπώδεις υποδομές, πολιτιστικός τουρισμός και τουρισμός διακοπών.

Στην περίοδο αυτή οι τουρίστες που έρχονται στη χώρα κάνουν κατά κύριο λόγο αυτόνομο περιηγητικό τουρισμό έχοντας ως βάση συνήθως την Αθήνα. Τόσο οι δυνατότητες πρόσβασης στη χώρα (οδικώς, σιδηροδρομικώς, αεροπορικώς και ακτοπλοϊκώς) όσο και το εσωτερικό θαλάσσιο και οδικό μεταφορικό δίκτυο μπορούν να θεωρηθούν αντικίνητρα για ένα ταξίδι στην Ελλάδα. Η κατάσταση αρχίζει να βελτιώνεται – από πλευράς υποδομών- προς το τέλος της δεκαετίας του '50 χωρίς όμως και πάλι να υπάρχουν εκτός απ' τα μεγάλα αστικά κέντρα και σε ορισμένες τουριστικές περιοχές με ζήτηση (Κέρκυρα, Ρόδος) ξενοδοχειακές μονάδες ικανές να ανταποκριθούν σε μια πελατεία με απαιτήσεις. Πρόκειται για μια περίοδο δυναμικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας στην οποία όμως ο τουρισμός φαίνεται να παίζει δευτερεύοντα ρόλο. Σημειώνονται βέβαια προσπάθειες δημιουργίας διοικητικής υποδομής καθώς και μεμονωμένες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες από το εσωτερικό και το εξωτερικό αλλά οι κρατικοί ιθύνοντες δεν φαίνεται να θεωρούν σημαντική την αναπτυξιακή δυναμική του τουρισμού. Οι τουρίστες που έρχονται αυτή την περίοδο έχουν ως στόχο κυρίως να επισκεφθούν περιοχές με αρχαιολογικό ενδιαφέρον (Πελοπόννησο, Δελφούς, Αττική), τα μικρά διάρκειας ταξίδια στα νησιά του Αργοσαρωνικού (μετά το 1960 ιδιαίτερα) όπως στην Ύδρα, τις Σπέτσες, τον Πόρο, την Αίγινα καθώς και να επισκεφθούν την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη. Οι κυριότεροι πόλοι ανάπτυξης τουρισμού διακοπών αυτή την περίοδο είναι η Κέρκυρα και η Ρόδος, όπου έχουμε και την πρώτη οργανωμένη παρουσία αλλοδαπών tour operators και αλυσίδων ξενοδοχείων (Club Mediterranee στην Κέρκυρα).

Την ίδια περίπου εποχή αρχίζει να γίνεται γνωστή και η Μύκονος (μέσα δεκαετίας '50), εξαιτίας της οποίας αναδεικνύονται τα επόμενα χρόνια ως τουριστική περιοχή τα νησιά των Κυκλάδων. Οι τουρίστες μετακινούνται κατά κύριο λόγο με λεωφορεία ενώ αυτή την περίοδο κάνουν την εμφάνισή τους (κυρίως στην Αθήνα) και οι πρώτες οργανωμένες επιχειρήσεις που ασχολούνται με την διακίνηση των τουριστών στο εσωτερικό της χώρας τουριστικά και ταξιδιωτικά πρακτορεία, εταιρείες ενοικίασης λεωφορείων και αυτοκινήτων).

Η οργανωτική , περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική διάσταση του τουριστικού φαινομένου είναι περιορισμένη αυτή την περίοδο και εντοπίζεται χωρικά σε συγκεκριμένες περιοχές ενώ στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας ο τουρίστας παραμένει αξιοθέατο. Στις ευρωπαϊκές αγορές την ίδια περίοδο η Ελλάδα αρχίζει να κατατάσσεται στους τουριστικούς <<προορισμούς >> των μεγάλων ταξιδιωτικών οργανισμών που ασχολούνται με τον οργανωμένο τουρισμό. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά της ζήτησης και της προσφοράς τα οποία στις επόμενες περιόδους θα αποτελέσουν και σημαντικά προβλήματα, κάνουν τότε την εμφάνισή τους , όπως η εποχικότητα, (η πλειονότητα των τουριστών έρχεται την καλοκαιρινή περίοδο) ή η έλλειψη οργάνωσης στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Σε επίπεδο τουριστικής πολιτικής τέλος, ο τουρισμός αρχίζει ήδη να <<ταυτίζεται >> με τους αλλοδαπούς τουρίστες και το συνάλλαγμα, ενώ οι ημεδαποί και η ζήτηση που προκαλούν ουσιαστικά αγνοούνται.

β) Δεύτερο στάδιο ανάπτυξης (1965 – 1985): ανάπτυξη του οργανωμένου τουρισμού διακοπών, αριθμητική αύξηση και χωρική επέκταση των τουριστικών υποδομών, ο τουρισμός υπολογίσιμος τομέας της εθνικής μας οικονομίας.

Με κύριους πόλους ζήτησης την Ευρώπη και τις ΗΠΑ αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς μια υποδομή η οποία έχει στόχο να εξυπηρετήσει τα πρότυπα των αλλοδαπών τουριστών αυτής της περιόδου: τουρισμός διακοπών καλοκαιριού με έμφαση στην ξεκούραση και την ψυχαγωγία, με αποτέλεσμα ο πολιτιστικός τουρισμός να περνά γρήγορα σε δεύτερη μοίρα παίρνοντας για τους περισσότερους τουρίστες το χαρακτήρα μιας γρήγορης συνήθως ξενάγησης στα << αρχαία μνημεία>>. Η αύξηση του αριθμού των τουριστών και η σχετικά μεγάλη διάρκεια παραμονής στη χώρα επιβάλλουν τη δημιουργία σύγχρονων υποδομών σε τρεις τουλάχιστον τομείς: στα καταλύματα, στη διακίνηση των τουριστών και στην πρακτόρευση του τουρισμού. Πρόκειται αναμφίβολα για την δεκαπενταετία κατά την οποία τέθηκαν οι βάσεις και στους τρεις αυτούς τομείς για την συστηματικότερη ανάπτυξη του συνόλου του τουριστικού τομέα της χώρας. Πληθαίνουν και επεκτείνονται στις διάφορες περιοχές της χώρας τα καταλύματα όλων των τύπων και κατηγοριών, ιδρύονται εταιρείες και οργανώνονται κρατικές υπηρεσίες οι οποίες ασχολούνται με την ανάπτυξη και την προώθηση του τουρισμού καθώς και με τη διακίνηση των τουριστών προς τη χώρα και μέσα στη χώρα (οδικώς, αεροπορικώς και ακτοπλοϊκώς), αυξάνονται τα πρακτορεία που ασχολούνται αποκλειστικά με τον αλλοδαπό τουρισμό (οργάνωση ταξιδιών στη χώρα, σύνδεση με αλλοδαπούς tour operators), ενώ παράλληλα στις τουριστικές περιοχές πολ-

λαπλασιάζονται τα τουριστικά πρακτορεία που παρέχουν υπηρεσίες όπως: οργανωμένες εκδρομές, ενοικίαση καταλυμάτων, ενοικίαση αυτοκινήτων. Οι τουριστικές περιοχές αυτή την περίοδο πολλαπλασιάζονται σε όλη την παραλιακή ζώνη και τους νησιωτικούς νομούς της χώρας ενώ αρκετές από αυτές εξαρτούν την ανάπτυξή τους από τον τουρισμό (κυρίως νησιωτικοί προορισμοί και ορισμένοι με εκτεταμένη παραλιακή ζώνη). Η κρατική πολιτική ενισχύει την τουριστική ανάπτυξη με επενδύσεις σε υποδομές και επιχειρήσεις αναδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο τον τουρισμό σ' ένα από τους βασικούς παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας την περίοδο αυτή. Το γεγονός αυτό συνδέεται με την αναζήτηση στον τουρισμό μιας πηγής παραγωγής συναλλάγματος το οποίο θα καλύψει τα προβλήματα του ελλειμματικού ισοζυγίου. Η μαζικότητα ορισμένων τουριστικών περιοχών οδηγεί πολλούς τουρίστες στην αναζήτηση νέων, λιγότερο πολυσύχναστων περιοχών για τουρισμό, με αποτέλεσμα το πρότυπο του οργανωμένου μαζικού τουρισμού που επικράτησε στη Ρόδο, την Κέρκυρα και τις Κυκλάδες να μεταφέρεται σταδιακά – με κάποιες παραλλαγές – και σε άλλες περιοχές της χώρας (όπως στις Βόρειες Σποράδες, τα Δωδεκάνησα, τη Χαλκιδική, τα Ιόνια Νησιά). Έτσι τα προβλήματα για όσους αναζητούν τον πολιτισμό, την παράδοση ή το περιβάλλον της Ελλάδας εντείνονται και αρχίζουν να αποφεύγουν τα ταξίδια κατά τη διάρκεια της αιχμής της καλοκαιρινής περιόδου (Ιούλιο – Αύγουστο), αναζητούν νέες λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές κυρίως στους μεσόγειους νομούς και στα μικρά νησιά, ή τέλος εγκαταλείπουν εντελώς τη χώρα αναζητώντας νέους προορισμούς. Στην περίοδο αυτή αυξάνονται σταδιακά και τα ταξίδια των Ελλήνων προς τις τουριστικές περιοχές αν και πολλές από αυτές είναι πολύ ακριβές για τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς της μεσαίας τάξης της εποχής. Αναπτύσσονται σταδιακά τα κάμπινγκ και τα συμπληρωματικά καταλύματα οικογενειακού τύπου – σε όλες σχεδόν τις τουριστικές περιοχές – πολλά από τα οποία λειτουργούν παράνομα και χωρίς προδιαγραφές με αποτέλεσμα να γίνονται αιτία υποβάθμισης των υπηρεσιών και αρνητικών σχολίων από τους τουρίστες. Αυξάνεται επίσης ο αριθμός των παραθεριστικών κατοικιών σε περιοχές γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα και σε γειτονικούς προς αυτά νομούς με χρήστες ιδιοκτήτες ή ενοικιαστές κυρίως Έλληνες. Αρκετοί είναι οι αλλοδαποί που αποκτούν παραθεριστική κατοικία στη χώρα, αλλά αυτοί στρέφονται κατά κύριο λόγο στις γνωστές και φημισμένες τουριστικές περιοχές (Κυκλάδες, Ρόδο, Κέρκυρα, Χαλκιδική, Βόρειες Σποράδες).

γ) Τρίτο στάδιο ανάπτυξης (1985 έως σήμερα): βιομηχανοποιημένος μαζικός τουρισμός, σημαντικά προβλήματα από την άναρχη ανάπτυξη, τμηματοποίηση της τουριστικής ζήτησης.

Στην περίοδο αυτή κυριαρχούν αρχικά τα πλήρως οργανωμένα τουριστικά πακέτα ενώ ο αριθμός των τουριστών που επισκέπτονται τη χώρα αυξάνεται καθαρά πλησιάζοντας τον αριθμό του συνολικού πληθυσμού. Σε πολλές τουριστικές περιοχές μάλιστα ο αριθμός των τουριστών ιδιαίτερα Ιούλιο – Αύγουστο είναι δεκάδες φορές μεγαλύτερος από εκείνο του τοπικού πληθυσμού. Ένα πολύ μεγάλο μέρος των τουριστών έρχεται στη χώρα με πτήσεις charters οι οποίες σταδιακά επεκτείνονται, ενώ πολλοί απ' αυτούς επισκέπτονται και παραμένουν μόνο στην περιοχή του τελικού προορισμού τους, (π.χ. τη Ρόδο, τη Κέρκυρα) χωρίς να επιδιώκουν να γνωρίσουν την υπόλοιπη χώρα παρά μόνο αποσπασματικά (π.χ. μια μέρα παραμονή στην Αθήνα και επίσκεψη στην Ακρόπολη). Με αυτό τον τρόπο η μέση διάρκεια παραμονής και τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Πάτρα) σταδιακά περιθωριοποιούνται από πλευράς τουριστικής ζήτησης και μετατρέπονται σε σταθμούς ή πύλες εισόδου των τουριστών στη χώρα. Το ταξίδι στην Ελλάδα πραγματοποιείτε ουσιαστικά μέσα από διαδικασίες που έχουν ξεκινήσει από την προηγούμενη περίοδο, ένα ταξίδι σε συγκεκριμένους τουριστικούς προορισμούς ή ακόμα και σ' ένα μόνο προορισμό της χώρας. Σε αυτό το πλαίσιο ο προορισμός αποκτά πλέον αυτοδύναμη σημασία στις διαδικασίες προσφοράς και ζήτησης του τουριστικού προϊόντος. Η τουριστικές περιοχές όλο και περισσότερο τυποποιούνται με στόχο να ανταποκριθούν στα χαρακτηριστικά της ζήτησης των σύγχρονων τουριστικών καταναλωτών, οι οποίοι στην πλειονότητά τους προέρχονται από την Ευρώπη. Η Ελλάδα γίνεται πλέον ένας κλασικός προορισμός στο μεσογειακό χώρο και η παρουσία των tour operators τόσο στην διαδικασία διαμόρφωσης τουριστικών πακέτων όσο και στην διακίνησή τους στις τουριστικές περιοχές είναι καθοριστική. Οι τουρίστες είναι πλέον συχνότερα προϊόντα παρά πελάτες αφού το πλαίσιο της συνάντησής τους δεν επιτρέπει καμιά ουσιαστική επαφή. Τα παράπονα των τουριστών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες αλλά και η κριτική για την ποιότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος οδηγούν σε αναζήτηση λύσεων στα προβλήματα υποδομής. Οι λύσεις όμως δεν είναι απλές, διότι η ταχύτατη αύξηση του αριθμού τουριστικών επιχειρήσεων σε πολλές περιοχές της χώρας η έλλειψη εκπαίδευσης και ελέγχου, ο υπερεπαγγελματισμός σε όλους τους τύπους τουριστικής απασχόλησης και ο μεγάλος αριθμός των επιχειρήσεων που λειτουργούν παράνομα τείνουν να αποτελούν σταθερές και εγγενείς αδυναμίες τις τουριστικής α-

νάπτυξης και οδηγούν σε υποβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Εκτός όμως από την προσπάθεια για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται και από τη συνεχή τμηματοποίηση της τουριστικής ζήτησης η οποία διαρκώς και εξειδικεύεται, γεγονός που αντίστοιχα οδηγεί σε εξειδικευμένους τύπους προσφοράς στον ελλαδικό χώρο. Οι ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού αρχίζουν να καταλαμβάνουν σημαντικά ποσοστά της ζήτησης αν και σε επίπεδο προσφοράς στις περισσότερες απ' αυτές λείπουν οι υποδομές και ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Υπ' αυτή την έννοια πρόκειται για μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο, αφού ο τουριστικός τομέας καλείτε πλέον να αναδιαρθρωθεί λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα της ζήτησης και τα προβλήματα που έχουν συσσωρευτεί από το κυρίαρχο πρότυπο ανάπτυξης το οποίο έχει υιοθετηθεί (οργανωμένος μαζικός τουρισμός διακοπών). Στην ίδια περίοδο τα οργανωμένα και αυτόνομα ταξίδια Ελλήνων για τουρισμό στο εσωτερικό της χώρας αυξάνονται εντυπωσιακά, γεγονός που συνδέεται με τα νέα καταναλωτικά και κοινωνικά πρότυπα μιας διευρυμένης μεσαίας τάξης της χώρας. Η γενικότερη οικονομική κρίση στην Ευρώπη έχει ως συνέπεια τη μείωση της τουριστικής δαπάνης στη χώρα με επακόλουθο τη στρόφη στα καταλύματα μεσαίων κατηγοριών καθώς και σ' έναν τύπο καταλύματος το οποίο στηρίζεται στην αυτοεξυπηρέτηση και την αυτονομία των τουριστών (self – catering κατάλυμα με κουζίνα) και απευθύνεται κυρίως σε οικογένειες. Η Ελλάδα κατηγοριοποιείτε διεθνώς κυρίως ως χώρα τουριστών μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων με κίνητρο κατά κύριο λόγο τις διακοπές του καλοκαιριού, ενώ αντίστοιχες είναι οι εκτιμήσεις και για την υπάρχουσα υποδομή.

Πάρις Α.Τσάρτας, (2010), Ελληνική Τουριστική Ανάπτυξη, Χαρακτηριστικά, Διερευνήσεις, Προτάσεις, Κριτική ΑΕ, Αθήνα

1.6. ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΦΡΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

Η πραγματοποίηση τουριστικής μετακίνησης για λόγους ευχαρίστησης είναι μια ανθρώπινη συμπεριφορά που μαθαίνεται. Κατά συνέπεια οι άνθρωποι πρέπει να παραινούνται να ταξιδεύουν για ευχαρίστηση. Από τη στιγμή που θα πραγματοποιήσουν το πρώτο τους τουριστικό ταξίδι είναι πιθανό να θέλουν να το επαναλάβουν ολοένα και συχνότερα. Ο τουρισμός αναμφίβολα αποφέρει ικανοποιήσεις που μόνο οι τουριστικές εμπειρίες μπορούν να εξασφαλίσουν.

Όπως είναι γνωστό ο άνθρωπος ταξιδεύει συνήθως για περισσότερους από ένα λόγο. Τα βασικά κίνητρα για να πραγματοποιήσει ένα τουριστικό ταξίδι μπορούν να διακριθούν σε τέσσερις κατηγορίες:

α) **Φυσικά και κλιματολογικά κίνητρα:** σ' αυτήν την κατηγορία τουριστικών κινήτρων ανήκουν φυσικά και κλιματολογικά στοιχεία που ασκούν ισχυρή έλξη στους τουρίστες όπως είναι για παράδειγμα η μορφολογία του εδάφους, η βλάστηση, η ηλιοφάνεια, η θερμοκρασία κλπ. Τα κίνητρα αυτά συμβάλλουν αποφασιστικά στη διαμόρφωση ορισμένων μορφών τουρισμού και συγκεκριμένα του τουρισμού χειμερινών σπορ, του θαλάσσιου τουρισμού, του τουρισμού παραχείμασης, του ορεινού τουρισμού κλπ.

β) **Πολιτιστικά κίνητρα:** σ' αυτήν την κατηγορία τουριστικών κινήτρων ανήκουν όλα εκείνα τα πολιτιστικά στοιχεία που συνθέτουν την πολιτιστική κληρονομιά μιας χώρας υποδοχής και φιλοξενίας των τουριστών, όπως για παράδειγμα ιστορικοί χώροι, αρχαιολογικά μνημεία, μουσεία και πινακοθήκες, λαϊκή τέχνη κλπ. Τα κίνητρα αυτά ασκούν περιορισμένη επίδραση στους σημερινούς τουρίστες και ειδικότερα σε αυτούς που κάνουν μαζικό τουρισμό.

γ) **Οικονομικά κίνητρα:** σ' αυτήν την κατηγορία τουριστικών κινήτρων ανήκουν όλα εκείνα τα οικονομικά στοιχεία που συνθέτουν το κόστος ζωής στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, το κόστος του ταξιδιού, το κόστος του τουριστικού πακέτου κλπ. Τα στοιχεία αυτά επηρεάζουν καθοριστικά τις μεγάλες μάζες των τουριστών, που ανήκουν κατά κανόνα στις μεσαίες εισοδηματικές τάξεις να επισκεφτούν έναν τουριστικό προορισμό.

δ) **Ψυχολογικά κίνητρα:** σ' αυτήν την κατηγορία τουριστικών κινήτρων ανήκουν οι εσωτερικές παρορμήσεις των τουριστών που επισκέπτονται έναν τουριστικό προο-

ρισμό και που οφείλονται στην ψυχολογική ανάγκη που αισθάνονται για αλλαγή, δηλαδή για κάτι νέο ή διαφορετικό. Τα κίνητρα αυτά σε συνδυασμό με την αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος των ανθρώπων και τη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου επηρεάζουν καθοριστικά τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους τους να επισκεφτούν γνώριμους ή νέους τουριστικούς προορισμούς.

Υπάρχουν ορισμένοι λόγοι για τους οποίους οι άνθρωποι δεν ταξιδεύουν πολύ ή δεν ταξιδεύουν καθόλου. Οι λόγοι, που ως σημειωθεί αποτελούν προϊόν ψυχολογικών αναλύσεων κάθε άλλο παρά σαν τελικές απαντήσεις μπορούν να θεωρηθούν στα ερωτήματα που τίθενται σχετικά με το γιατί ταξιδεύουν οι άνθρωποι και που ταξιδεύουν. Παρ' όλα αυτά από μελέτες που έχουν γίνει παρέχεται η δυνατότητα να ταξινομηθούν οι φραγμοί της τουριστικής μετακίνησης των ανθρώπων σε έξι μεγάλες κατηγορίες και συγκεκριμένα στις εξής:

α) **Κόστος**: οι καταναλωτές/χρήστες ενεργούν μέσα στο πλαίσιο νομισματικών περιορισμών που σημαίνει ότι οι δαπάνες για τουρισμό πρέπει να ανταγωνιστεί με τις άλλες δαπάνες που πραγματοποιούν αυτοί από το διακριτικό τους εισόδημα. Το διακριτικό εισόδημα όπως είναι γνωστό είναι αυτό που απομένει από το καθαρό εισόδημα μετά την αφαίρεση των βιοτικών δαπανών. Οι καταναλωτές λοιπόν δηλαδή οι πιθανοί τουρίστες αν συμπεριφέρονται ορθολογιστικά θα πρέπει να διαλέξουν αυτά τα τουριστικά αγαθά και υπηρεσίες και σε αυτές τις ποσότητες, ποιότητες και ποικιλίες που τους επιτρέπει το διακριτικό τους εισόδημα έτσι ώστε από την κατανάλωση ή τη χρήση τους να μεγιστοποιείται η ωφέλεια ή η χρησιμότητά τους.

β) **Έλλειψη χρόνου**: μια από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να μπορέσει κανείς να κάνει τουρισμό είναι αναμφισβήτητα η ύπαρξη ελεύθερου χρόνου. Θα πρέπει όμως να διευκρινιστεί ότι ο ελεύθερος χρόνος για τον οποίο ο λόγος αναφέρεται στους εργαζόμενους και όχι σε ειδικές κατηγορίες ανθρώπων, όπως είναι για παράδειγμα οι συνταξιούχοι, οι εισοδηματίες κλπ., όπου ο ελεύθερος χρόνος τους είναι οπωσδήποτε αυξημένος. Ο γενικός τουρισμός δηλαδή ο τουρισμός διακοπών συνδέεται άμεσα με τα μεγάλα περιθώρια ελεύθερου χρόνου όπως είναι οι άδειες που δικαιούνται οι εργαζόμενοι κάθε χρόνο. Κατά συνέπεια όσο μεγαλύτερα είναι τα περιθώρια ελεύθερου χρόνου που έχει στη διάθεσή του ο άνθρωπος σήμερα τόσο μεγαλύτερα είναι τα περιθώρια ικανοποίησης των διαφόρων αναγκών και επιθυμιών του, μεταξύ των οποίων βέβαια και των τουριστικών με την πλατιά έννοια του όρου.

γ) **Περιορισμοί υγείας**: η κατάσταση της υγείας των ανθρώπων, η αρτιμέλειά τους κλπ. Πολλές φορές βάζει φραγμούς στην τουριστική τους μετακίνηση ενώ ορισμένες

φορές την κάνει και απαγορευτική. Αυτά τα άτομα είναι συνήθως καταδικασμένα να μένουν στο σπίτι τους όλο το χρόνο εκτός αν τα οικονομικά τους από τη μία πλευρά και από την άλλη η φυσική τους κατάσταση το επιτρέπουν, θα κάνουν τουρισμό υγείας ή θεραπευτικό, όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς, ή τουρισμό αναπήρων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς.

δ) **Οικογενειακή κατάσταση:** οι γονείς και τα παιδιά τους ιδιαίτερα όταν αυτά είναι μικρά αντιμετωπίζουν πολλές φορές προβλήματα, τα οποία αν δεν βάζουν φραγμό στην τουριστική τους μετακίνηση τουλάχιστον την δυσκολεύουν σημαντικά. Τα προβλήματα αρχίζουν όταν και οι δύο γονείς είναι εργαζόμενοι. Για να κάνουν τουρισμό διακοπών θα πρέπει οι άδειές τους να συμπίπτουν κάτι που δεν είναι πάντα εύκολο να γίνει. Εξάλλου η τουριστική μετακίνηση μιας οικογένειας με μικρά παιδιά δεν είναι εύκολη υπόθεση τόσο κατά τη διάρκεια του ταξιδιού όσο και κατά τη διάρκεια της πρόσκαιρης βραχυχρόνιας παραμονής της σ έναν τουριστικό προορισμό. Πέρα από αυτό όμως οι μακρινοί τουριστικοί προορισμοί πρέπει φυσιολογικά να αποκλείονται. Το ίδιο πρέπει να ισχύει για τουριστικούς προορισμούς με ελλειπή ή και ανύπαρκτη οργάνωση νοσοκομειακής περίθαλψης. Επειδή ακριβώς οι τουρ οπερέιτορς συνειδητοποίησαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες όταν θέλουν να κάνουν τουρισμό, ανέπτυξαν τον οικογενειακό τουρισμό. Έτσι λοιπόν προσφέρουν στις οικογένειες φτηνά πακέτα και σε περίπτωση που δεν είναι προσιτά στους προϋπολογισμούς τους, τους κάνουν επιπλέον και ειδικές εκπτώσεις για τα παιδιά. Επίσης οι τουριστικοί προορισμοί για τους οποίους φτιάχτηκαν τα τουριστικά πακέτα έχουν την κατάλληλη υποδομή και ανωδομή για οικογενειακό τουρισμό, δηλαδή παιδικές χαρές, παιδικές πισίνες, παιδικούς σταθμούς κλπ. Και ακόμα ειδικευμένο προσωπικό για να προσέχει και συντροφεύει τα μικρά κυρίως παιδιά, όταν οι γονείς τους ασχολούνται με κάτι άλλο.

ε) **Έλλειψη ενδιαφέροντος:** η έλλειψη πληροφόρησης για τουριστικούς προορισμούς που θα μπορούσαν να προσφέρουν στους επισκέπτες του ικανοποίηση και ευχάριστες εμπειρίες, αποτελεί φραγμό στην τουριστική μετακίνηση ορισμένων ατόμων, που όσο παράξενο και αν φαίνεται στις ημέρες μας έχουν πολύ λίγο ή και καθόλου ταξιδέψει στη ζωή τους για τουριστικούς λόγους. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα άτομα για τα οποία ο λόγος δεν έχουν καμιά σχέση με τα άτομα εκείνα τα οποία δεν κάνουν τουρισμό επειδή δεν έχουν χρήματα ή /και ελεύθερο χρόνο.

στ) **Φόβος:** υπάρχει μια κατηγορία ανθρώπων που για λόγους φοβίας δεν μετακινούνται τουριστικά και ιδιαίτερα στο εξωτερικό. Οι λόγοι είναι πολλοί και διάφοροι.

Έτσι λοιπόν υπάρχουν άτομα που δεν ταξιδεύουν σε τουριστικούς προορισμούς, όταν το μεταφορικό μέσο είναι αποκλειστικά και μόνο το αεροπλάνο, επειδή φοβούνται τα αεροπορικά ταξίδια. Άλλα πάλι άτομα φοβούνται να ταξιδέψουν με άλλα μεταφορικά μέσα και σε περίπτωση που δεν προσφέρονται εναλλακτικά μεταφορικά μέσα με τα οποία δεν φοβούνται να ταξιδέψουν, τότε θα προτιμήσουν να μην ταξιδέψουν καθόλου. Εκτός από τα άτομα που διακρίνονται για τη φοβία που έχουν να χρησιμοποιήσουν κάποιο μεταφορικό μέσο για την τουριστική τους μετακίνηση, υπάρχουν και άλλοι που έχουν άλλες φοβίες, οι οποίες τα εμποδίζουν να ταξιδέψουν για τουριστικούς λόγους. Τέτοιου είδους φόβους μπορούν να προκαλούν για παράδειγμα οι πόλεμοι, οι κοινωνικές αναταραχές, οι επιδημίες και η αρνητική δημοσιότητα για ένα τουριστικό προορισμό ή μία ευρύτερη τουριστική περιοχή.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι όταν η παρακίνηση για την πραγματοποίηση ενός τουριστικού ταξιδιού είναι ισχυρή, πολλοί από τους φραγμούς της τουριστικής μετακίνησης που αναφέρονται πιο πάνω, θα μπορούσαν να εξουδετερωθούν και κυρίως οι τέσσερις πρώτοι.

Νίκος Γ.Ηγουμενάκης, Κώστας Ν.Κραβαρίτης, Περικλής Ν.Λύτρας, (1999,1998) Εισαγωγή Στον Τουρισμό, Interbooks, Αθήνα (01/02/15)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

2.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

2.2. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

2.3. ΤΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

2.3.1. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΥ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

2.3.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

2.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

Αρχαία Ελίκη: Από τρεις αρχαίες πόλεις που βρίσκονταν εντός των ορίων του σύγχρονου Δήμου (Ελίκη, Κερύνεια και Βούρα) σημαντικότερη ήταν η Ελίκη η οποία από την ίδρυσή της στα μυκηναϊκά χρόνια μέχρι την καταστροφή της το 373 μ.Χ. από ισχυρό σεισμό, υπήρξε η πρωτεύουσα ολόκληρης της Αχαΐας. Εδώ βρισκόταν το φημισμένο ιερό του Ελικωνίου Ποσειδώνος, πανελλήνιο ιερό των Ιώνων, με χάλκινο άγαλμα του θεού που κρατούσε ιππόκαμπο στο χέρι. Στα δύο χάλκινα νομίσματα της πόλης που σώζονται σήμερα στο Μουσείο του Βερολίνου, απεικονίζεται ο Ποσειδών με την επιγραφή ΕΛΙΚ. Οι έρευνες για την ανακάλυψη της Ελίκης ξεκίνησαν στα μέσα του αιώνα και χάρη στις πρόσφατες συστηματικές ανασκαφές βρέθηκαν τα πρώτα σοβαρά στοιχεία για την ύπαρξή της στην ξηρά, ανάμεσα στα σύγχρονα χωριά της Ελίκης, του Ριζομούλου και των Νικολαϊκών. Η επικράτεια της Ελίκης έφθανε στο εσωτερικό μέχρι τη Μαμουσιά και χαμηλότερα, ίσως εκτεινόταν ως τα Ζαχλωρίτικα, όπου είναι εμφανή ερείπια τοίχων και οχυρώσεων. Η πρώτη ανασκαφή στην Ελίκη έδειξε ότι πάνω από τα θαμμένα ερείπια της αρχαίας πόλης κτίστηκε στα Ρωμαϊκά χρόνια άλλος οικισμός με το ίδιο όνομα, όπως μαρτυρούν και οι αρχαίοι συγγραφείς. Από τον σεισμό του 373 μ.Χ. καταστράφηκε, εκτός από την Ελίκη και η γειτονική πόλη της Βούρας η οποία όμως ξανακτίστηκε από τους κατοίκους που διασώθηκαν. Η Βούρα, η οποία συνδεόταν ιδιαίτερα με την Ελίκη, πιστεύεται ότι βρισκόταν στην περιοχή μεταξύ των ποταμών Βουραϊκού και Λαδοπόταμου.

Το ορεινό τμήμα εκτεινόταν στην περιοχή του Κάστρου νότια της Τράπεζας εκεί που σώζονται κάποια ορατά ερείπια. Στην περιοχή της Βούρας στους βράχους νότια του Ελαιώνα υπήρχε το μαντικό σπήλαιο του Βουραϊκού Ηρακλής, στο οποίο εντοπίζονται ίχνη χρήσης του κατά την αρχαιότητα.

<http://diakopto.info/> (15/12/14)

2.2. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

Ο δήμος συστάθηκε πρώτη φορά το 1835 σαν Δήμος Βουρών με έδρα τα Βουρά (Διακοπτό). Το 1999 ανασυστάθηκε ο σημερινός δήμος. Στα όρια του δήμου υπήρχαν τρεις αρχαίες πόλεις, η Ελίκη, η Κερύνεια και η Βούρα. Από το Διακοπτό ξεκινά ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος που καταλήγει στα Καλάβρυτα ενώ υπάρχει και μουσείο με την πρώτη ατμάμαξα.

Ο Δήμος Διακοπτού αρχικά συστάθηκε το 1999 με τον Νόμο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ (2539/97) και προήλθε από την συνένωση των ακόλουθων 12 πρώην Κοινοτήτων (και νυν Δημοτικών Διαμερισμάτων): ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ – ΑΝΩ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ – ΕΛΑΙΩΝΑ – ΕΛΙΚΗΣ – ΖΑΧΛΩΡΙΤΙΚΩΝ – ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ – ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ – ΜΑΜΟΥΣΙΑΣ – ΝΙΚΟΛΑΪΚΩΝ – ΡΙΖΟΜΥΛΟΥ – ΡΟΔΙΑΣ – ΤΡΑΠΕΖΑΣ.

Με το σχέδιο “Καλλικράτης” ο Δήμος Διακοπτού συγχωνεύθηκε με τους πρώην Δήμους Αιγίου, Αιγείρας, Ακράτας, Ερινεού και Συμπολιτείας και σχημάτισαν τον Δήμο Αιγιαλείας Στις 23-9-2000 επεγράφη Συμφωνία Διδυμοποίησης του Δ. Δ. Ελαιώνα Διακοπτού με το Δ. Δ. Ελαιώνα Αμφίσσης, με σκοπό την ανάπτυξη σχέσεων και τη συνεργασία μεταξύ των Δήμων και των Πολιτιστικών τους φορέων.
[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CF%84%CE%BF%CF%8D_\(17/12/14\)](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CF%84%CE%BF%CF%8D_(17/12/14))

Η έκταση του δήμου είναι 729,42 τ.χλμ. και ο πληθυσμός 49.872 κάτοικοι[1], σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Ως έδρα έχει οριστεί το Αίγιο.

Το Διακοπτό είναι παραθαλάσσιο χωριό του νομού Αχαΐας, χτισμένο στις ακτές του Κορινθιακού κόλπου. Αποτελεί έδρα του ομώνυμου δήμου και σύμφωνα με την απογραφή του 2001 έχει 2.290 κατοίκους παραλία του είναι από τις πιο όμορφες της περιοχής - ιδιαίτερα ξεχωρίζει η περίφημη κοσμική πλαζ "Εγκάλη" με την πεντακάθαρη θάλασσα και την τεράστια παραλία. Στο Διακοπτό υπάρχουν ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενο δωμάτια, μπαρ και ταβέρνες για να απολαύσετε τα φρέσκα ψάρια του Κορινθιακού.

Με 165 χλμ. απόσταση από την Αθήνα και μόλις 54 χλμ. από την Πάτρα η μετάβαση στο Διακοπτό μπορεί εύκολα να γίνει, εκτός από το δικό σας αυτοκίνητο, με τη χρήση των συχνότατων δρομολογίων του ΚΤΕΛ Αχαΐας με προορισμό το Αίγιο και μετά με

τα τακτικά δρομολόγια για το Διακοπτό, όπως επίσης και με την χρήση τραινών του Προαστιακού με ανταπόκριση στο Κιάτο.

Από το Διακοπτό ξεκινά ο μοναδικός στην Ελλάδα Οδοντωτός σιδηρόδρομος που φθάνει στα Καλάβρυτα. Το γραφικό τραινάκι διασχίζει τη χαράδρα του Βουραϊκού πραγματοποιώντας μια υπέροχη διαδρομή που χαρίζει μοναδικές και έντονες εμπειρίες.

Στην πλατεία του σιδηροδρομικού σταθμού που αποτελεί το εμπορικό κέντρο, μπορείτε να δείτε την παλιά ατμομηχανή του Οδοντωτού που ονομαζόταν "Μουντζούρης" και κυκλοφορούσε από το 1890 ως το 1965.

Το Διακοπτό έχει πνευματική παράδοση με ξεχωριστές φυσιογνωμίες, τον ηθοποιό Διονύσιο Παπαγιαννόπουλο, τον ηθοποιό του Εθνικού θεάτρου κ. Μίμη Κοκκίνη και το ζωγράφο Γιάννη Σπυρόπουλο.

Δήμος Αιγιάλειας: Η Αιγιάλεια μπορεί να γίνει τόπος προσέλκυσης τουρισμού, τόσο θερινού λόγω των αμέτρητων παραλιών της όσο και χειμερινού λόγω του χιονοδρομικού κέντρου των Καλαβρύτων. Οι αμέτρητες φυσικές ομορφιές του τόπου μας μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης Ελλήνων και αλλοδαπών τουριστών. Ο Κορινθιακός κόλπος με τα καταγάλανα νερά, τις γαλαζοπράσινες παραλίες αγκαλιάζει τις ακτές της Αιγιάλειας. Έτσι το βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι ο μεγάλος αριθμός από παραλίες καθώς τα περισσότερα χωριά και πόλεις της περιοχής είναι παραθαλασσία. Στην περιοχή θα βρείτε ένα μεγάλο αριθμό από ξενοδοχεία, δωμάτια, bungalows, bars, clubs και εστιατόρια. Όλες οι περιοχές στην Αιγιάλεια έχουν να προσφέρουν κάτι διαφορετικό στον επισκέπτη. Εκτός από τις παραλίες υπάρχουν και πολλά αξιοθέατα στην περιοχή της Αιγιάλειας.

Γραφικά παραθαλάσσια και ορεινά χωριά, εντυπωσιακά βουνά, πυκνά δάση, λίμνες και ποτάμια. Όμορφες παραλίες με πεντακάθαρα κρυστάλλινα νερά που πολλές από αυτές έχουν βραβευτεί με την Γαλάζια Σημαία της Ε.Ε. Πλούσια ιστορία με πολλούς αρχαιολογικούς χώρους, μοναστήρια, εκκλησίες, μουσεία, κάστρα και αρχαία θέατρα. Σπουδαία αστικά κέντρα (Αίγιο, Διακοπτό, Λόγγος, Σελιανίτικα, Ακράτα και Αιγείρα). Με εξαιρετικά προϊόντα (σταφίδα, ελιές, κρασί, σταφύλια, εσπεριδοειδή). Με πυκνό οδικό δίκτυο, οργανωμένες συγκοινωνίες.

[http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%91%CE%B9%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82\(16/12/14\)](http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%91%CE%B9%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82(16/12/14))

<http://www.aigialeia.gov.gr/default.asp?static=242> (16/12/14)

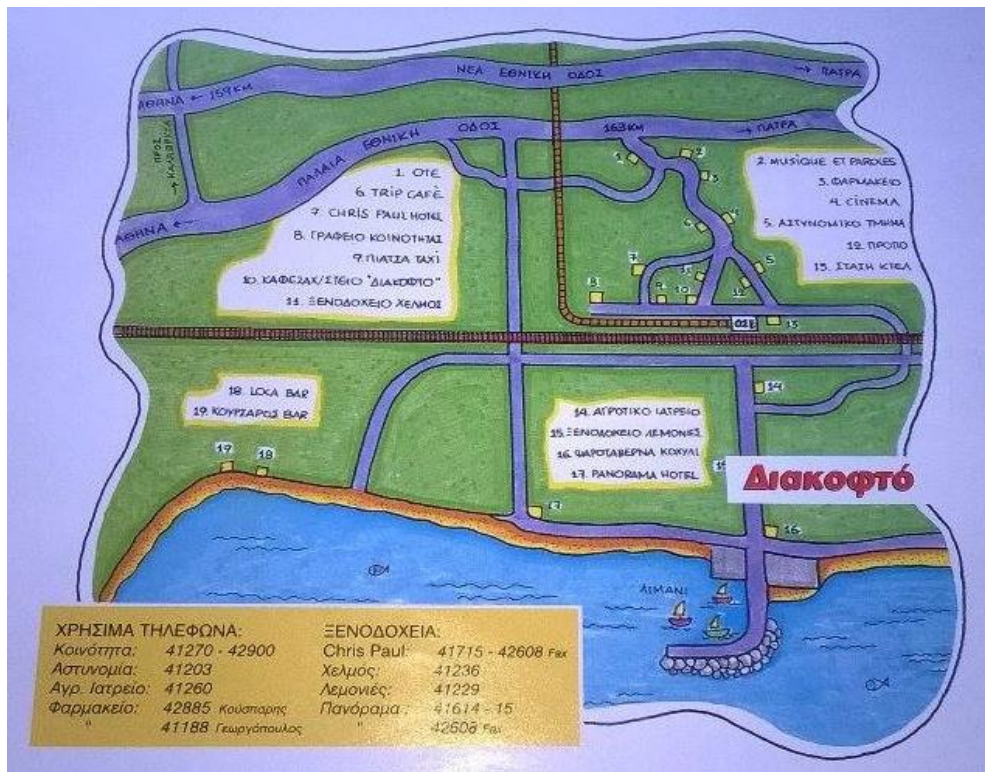
2.3. ΤΟ ΔΙΑΚΟΠΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Το Διακοπτό ή Διακοφτό είναι μία πολλή όμορφη κωμόπολη στην Αχαΐα και ένα μέρος όπου μπορείτε να περάσετε πολύ όμορφα στις διακοπές σας. Σε απόσταση μόνο 30 χμ από τα Καλάβρυτα μπορείτε να συνδυάσετε το βουνό με τις όμορφες παραλίες. Απόσταση από την Αθήνα 163km και 55km από την Πάτρα. Σημαντικό αξιοθέατο είναι το λιμάνι του Διακοπτού, στο λιμάνι θα βρείτε πολλές ψαρόβαρκες όπου μπορείτε να βρείτε φρέσκο ψάρι από τον Κορινθιακό. Δίπλα από το λιμάνι βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Νικόλα, ένα πολύ όμορφο εκκλησάκι δίπλα στη θάλασσα.

Κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες το Διακοπτό παρουσιάζει εντονότερα τουριστική κίνηση. Η παραθεριστές μπορούν να φιλοξενηθούν σε ξενοδοχεία – που λειτουργούν όλο το χρόνο – ή ενοικιαζόμενα δωμάτια, να κάνουν μπάνιο στην όμορφη παραλία του, να φάνε στις ταβέρνες του χωριού, να διασκεδάσουν σε μπαρ δίπλα στο κύμα και να τελειώσουν ή να ξεκινήσουν την ημέρα τους απολαμβάνοντας την ανατολή του ήλιου από τη θάλασσα και τα απέναντι βουνά. Από προσωπική εμπειρία, το χωριό είναι ένα από τα μέρη της Ελλάδας που πραγματικά αξίζει κανείς να επισκεφθεί. Έχει πολλές ομορφιές, που είναι στην διάθεση του καθενός ν' ανακαλύψει.

Από το Διακοφτό ξεκινάει ο γνωστός οδοντωτός σιδηρόδρομος και φτάνει στα Καλάβρυτα. Στο σταθμό θα δείτε την παλιά ατμομηχανή του οδοντωτού. Ο σιδηροδρομικός σταθμός είναι το κέντρο της πόλης και θα βρείτε καφετέριες, ψησταριές, εστιατόρια και καταστήματα για τις καθημερινές σας αγορές. Στο Διακοφτό υπάρχουν όλων των ειδών τα καταστήματα όπου θα βρείτε ο,τι χρειαστείτε κατά τη διάρκεια των διακοπών σας. Στην κεντρική πλατεία γίνονται οι περισσότερες καλοκαιρινές εκδηλώσεις. Μπορείτε επίσης να επισκεφτείτε το αμαξοστάσιο του Διακοπτού και να δείτε τα καινούργια τρένα του οδοντωτού.

Μέσα στο Διακοπτό ή Διακοπτό θα βρείτε 3 όμορφες παραλίες για να απολαύσετε το μπάνιο σας. Η πρώτη βρίσκεται δίπλα από το λιμάνι του Διακοπτού. Η δεύτερη βρίσκεται στον παραλιακό δρόμο από το λιμάνι προς το ποτάμι και η τρίτη είναι η γνωστή παραλία Εγκάλη που βρίσκεται στο τέλος του παραλιακού δρόμου από το λιμάνι προς την αντίθετη κατεύθυνση από τη δεύτερη παραλία. Η παραλία Εγκάλη είναι μία πολύ όμορφη παραλία με άμμο, όπου υπάρχουν αρκετά μαγαζιά και κάθε μέρα είναι γεμάτη από κόσμο. Στην Εγκάλη μπορείτε να απολαύσετε τον καφέ ή το ποτό σας.

2.1. Χάρτης Διακοπτού

2.3.1. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ Δ. Δ. ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ

Τράπεζα: Ανατολικά του Διακοπτού βρίσκεται η θαυμάσια παραλία της Τράπεζας (Πούντα) και πιο ψηλά σε πανοραμική θέση, με φανταστική θέα σ' ολόκληρο τον Κορινθιακό, το χωριό Τράπεζα.

Σε μια πλαγιά του βουνού, πάνω από το χωριό βρίσκεται το Μοναστήρι της Αγίας Τριάδας κτισμένο πάνω σε ερείπια ναού της θεάς Γης, από το οποίο σώζεται ακόμα ένας "Θόλος" (κωνοειδές κτίσμα της Μυκηναϊκής εποχής) που μετατράπηκε σε χριστιανικό ναό. Μέσα στο ναό υπάρχουν τοιχογραφίες από το 1757 μ.Χ. Η Ιερά Μονή της Αγίας Τριάδος ιδρύθηκε το 1936 μ.Χ. και μέχρι το 1945 υπήρχαν μοναχοί. Αργότερα ερειπώθηκε, έπειτα όμως από ενέργειες του Μητροπολίτη Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κ. Αμβροσίου ανακαινίστηκε. Σ' ένα οροπέδιο λίγο ψηλότερα από το μοναστήρι θα συναντήσετε ανάμεσα σε μεγάλες εκτάσεις αμπελιών και το ερειπωμένο Μοναστήρι του Αγίου Νικολάου.

Ευρήματα από την αρχαία πόλη Βούρα έχουν βρεθεί στην περιοχή της Τράπεζας (αν και κάποιοι μελετητές την τοποθετούν πάνω από το χωριό Κάστρο, στο Άνω Διακοπτό. Υπάρχει επίσης η γνώμη πως η Βούρα βρισκόταν στη θέση της σημερινής Μαμουσιάς). Η αρχαία Βούρα ονομάστηκε έτσι από την κόρη του Ίωνα και της Ελίκης, ανήκε στην αρχαία ιωνική και αχαϊκή δωδεκάπολη και πρωτοστάτησε στην ίδρυση της Αχαϊκής Συμπολιτείας.

Κατοικήθηκε αρχικά από τους Ίωνες και έπειτα από τους Αχαιούς, ο σεισμός όμως του 373 π.Χ. που κατέστρεψε την Ελίκη, προκάλεσε και τον δικό της καταποντισμό. Από έρευνες στην περιοχή έχουν βρεθεί ερείπια αρχαίου θεάτρου, ίχνη τειχών, πολλά

ιερά με εξαιρετης τέχνης αγάλματα, νομίσματα που παριστάνουν τη σπηλιά και το άγαλμα του Ηρακλή κ.α.

Καθολικό: Το χωριό Καθολικό βρίσκεται κοντά στο Άνω Διακοπτό και αποτελεί ένα ακόμα μέρος με φανταστική θέα στον Κορινθιακό κόλπο όπου κυριαρχεί το πράσινο.

Εδώ ο χρόνος κυλάει αργά και η πρωινή αύρα ευωδιάζει έτσι καθώς μυρώνεται από βότανα του βουνού και την αλμύρα της θάλασσας. Κάπου ανάμεσα στην περιοχή του Καθολικού και του Άνω Διακοπτού θεωρείται ότι βρισκόταν κτισμένη στην αρχαιότητα η πόλη της Βούρας. Στην πλατεία του χωριού υπάρχει η εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου, ένα Πνευματικό Κέντρο και καφενείο. Τα τελευταία χρόνια το χωριό έχει ομορφύνει σημαντικά καθώς γίνονται ανανεώσεις και συντηρήσεις σε παλιά σπίτια που ελκύουν νέους κατοίκους μόνιμους και προσωρινούς. Στο Καθολικό επί Τουρκοκρατίας λειτουργούσε Κρυφό Σχολειό ενώ παράλληλα αποτελούσε την έδρα της παλαιότερης Μητρόπολης Κερνίτσας. Αριθμός Κατοίκων (απογρ. 01) 84

Ελαιώνας: Λίγα χιλιόμετρα δυτικά του Διακοπτού βρίσκεται το γνωστό τουριστικό θέρετρο Ελαιώνας (Τρυπιά) που συγκεντρώνει πλήθος τουριστών και διαθέτει όλη την υποδομή για ευχάριστη διαμονή και εξυπηρέτηση. Γύρω οικισμοί είναι η Τερψιθέα και το Μετόχι (το οποίο ανήκε στη μονή Μεγάλου Σπηλαίου).

Ο οικισμός Τρυπιά ως παλαιότερος οικισμός απογράφεται από το 1835 με 4 κατοίκους μόνο. Από το 1848 όμως μαζί με το Μετόχι του Μεγάλου Σπηλαιού απογράφονται κανονικά, με μεγάλες αυξομειώσεις όμως του πληθυσμού λόγω των συχνών μετακινήσεων των κατοίκων. Το Μετόχι απογράφεται αυτόνομα πλέον από το 1961 και ο οικισμός Τερψιθέα, σύμφωνα με μαρτυρίες, δημιουργήθηκε τη δεκαετία του '60.

Η παλαιότερη θέση του οικισμού Τρυπιά ήταν ψηλότερα, στο σημείο όπου βρισκόταν η Αρχαία πόλη Βούρα. Όσον αφορά την ονομασία του οικισμού Τρυπιά, μια εκδοχή είναι πως προέρχεται από τη μυθολογική αναφορά στη Σπηλιά του Ηρακλή (τρύπα-τρυπιά). Μάλιστα ο Πausanias αναφέρει για το σπήλαιο αυτό ότι κατεβαίνοντας από τη Βούρα (αρχαία πόλη) προς τη θάλασσα συναντά κανείς το ποτάμι του Βουραϊκού και βλέπει μέσα σε σπηλιά το άγαλμα του Ηρακλή. Αυτή η αναφορά αποτελεί και τη πιο αξιόπιστη μαρτυρία για την ακριβή θέση όπου βρισκόταν το σπήλαιο που είχε αφιερωθεί στη λατρεία του μεγαλύτερου ημίθεου της αρχαιότητας. Μια άλλη εκδοχή είναι πως επειδή τα σπίτια της περιοχής ήταν πολύ χαμηλά τα οποία αποκαλούσαν "τρύπες", ήταν και η αιτία να ονομαστεί ο οικισμός έτσι.

Η σημερινή πλέον ονομασία του οικισμού, Ελαιώνας, βασίζεται στη μορφολογία και το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Τα **Ζαχλωρίτικα** είναι ένα γραφικό χωριό δυτικά του Διακοπτού, στους πρόποδες του όρους Μαραθιά. Η εκκλησία τους, ο Άγιος Χαράλαμπος, γιορτάζει στις 10 Φεβρουαρίου. Στο κέντρο του χωριού σας περιμένουν αιωνόβια πλατάνια για να καθίσετε στη σκιά τους και να απολαύσετε τον καφέ σας, παίρνοντας μια βαθιά ανάσα από την πολύβουη σύγχρονη καθημερινότητα. Η περιοχή παράγει προϊόντα που ταυτίζονται με την υγιεινή διατροφή, όπως ελαιόλαδο, πορτοκάλια, λεμόνια, κρασί, κηπευτικά κ.α.

Στο βουνό, που επιβλητικά ξετυλίγει τον όγκο του πάνω από τα Ζαχλωρίτικα, βρίσκεται ένα σπήλαιο το οποίο ταυτίζεται μ' αυτό του Ηρακλή. Ο Pausanias αναφέρει για το σπήλαιο αυτό ότι κατεβαίνοντας από τη Βούρα (αρχαία πόλη) προς τη θάλασσα συναντά κανείς το ποτάμι του Βουραϊκού και βλέπει μέσα σε σπηλιά το άγαλμα του Ηρακλή. Αυτή η αναφορά αποτελεί και τη πιο αξιόπιστη μαρτυρία για την ακριβή θέση όπου βρισκόταν το σπήλαιο που είχε αφιερωθεί στη λατρεία του μεγαλύτερου ημίθεου της αρχαιότητας. Αριθμός Κατοίκων (απογρ. 01) 434

Η **Ροδιά** είναι ένα όμορφο τυπικό χωριό της περιοχής με μεγάλη πλατεία και ένα γραφικό ναό με την καμπάνα του κρεμασμένη στα κλαδιά ενός μεγάλου πλατάνου. Στην πλατεία της υπάρχουν καφενεία, παιδική χαρά και έντονη ζωή και δραστηριότητα όλες τις εποχές.

Οι δύο ναοί του χωριού εορτάζουν στις 6 Δεκεμβρίου ο Άγιος Νικόλαος και στις 6 Αυγούστου το μικρό εκκλησάκι της Μεταμόρφωσης, οπότε διοργανώνεται και μεγάλο λαϊκό πανηγύρι. Στην παραλία της θα έχετε την ευκαιρία να απολαύσετε την πεντακάθαρη θάλασσα και την ωραία πλαζ με άμμο και βότσαλα. Αριθμός Κατοίκων (απογρ. 01) 431

Μαμουσιά: Από τη Ροδιά ξεκινά ένας δρόμος που οδηγεί στο μικρό γραφικό χωριό Μαμουσιά. Εδώ υπάρχει ένας αρχαιολογικός χώρος με Ελληνιστικό νεκροταφείο, ερείπια τοίχων και θεάτρου, επισκέψιμοι για όσους ενδιαφέρονται. Πρόκειται για τα ίχνη της αρχαίας Κερύνειας, που σύμφωνα με τον Πausανία πήρε το όνομά της ή από τον ηγεμόνα του τόπου ή από τον Κερυνίτη ποταμό (για τη θέση της υπάρχει διχογνωμία αφού κάποιοι άλλοι την τοποθετούν στη θέση της σημερινής Κερύνειας).

Η μυθολογία αναφέρει ότι στην αρχαία Κερύνεια ζούσε η Κερυνίτις έλαφος της Αφροδίτης, το ελάφι δηλ. το οποίο έπρεπε ο Ηρακλής να παραδώσει στον Ευρυσθέα, δίχως να τραυματισθεί. Εκεί υπήρχε και ο ονομαστός ναός των Ευμενίδων που κτίστηκε από τον Ορέστη μετά την αθώωσή του, με την ψήφο της Αθηνάς, από το δικαστήριο του Αρείου Πάγου των Αθηνών για το φόνο της μητέρας του. Την αρχαία πόλη την στόλιζαν και άλλοι ναοί και αγάλματα.

Η αρχαία Κερύνεια υπήρξε μία από τις δώδεκα σπουδαιότερες αρχαϊκές πόλεις και σημείωσε εξαιρετική άνθιση με τον ερχομό των Μυκηναίων. Για όσους ενθουσιάζονται με τον οικότουρισμό προτείνουμε τη φανταστική διαδρομή που ξεκινά από τη Μαμουσιά, περνά από τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Κερύνειας και οδηγεί στο οροπέδιο

"Άγιοι Ασώματοι". Περιπατήστε λοιπόν ανάμεσα στα αμπέλια μέχρι το βόρειο μέρος του οροπεδίου απ' όπου θα έχετε φανταστική θέα στον Κορινθιακό και κατεβαίνοντας το βουνό περάστε από το σπήλαιο του Ηρακλή για να φτάσετε τελικά ως το Διακοπτό. Αριθμός Κατοίκων (απογρ. 01) 295

Κερύνεια: Δίπλα στην Ελίκη βρίσκεται η Νέα Κερύνεια, ένα καινούριο χωριό με σύγχρονα σπίτια και μια μεγάλη πλατεία στην οποία έχει ήδη κτιστεί ένα υπαίθριο θέατρο ενώ τώρα χτίζεται και η εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Κάθε χρόνο, κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, ο δήμος Διακοπού οργανώνει τις πολιτιστικές εκδηλώσεις "Ελίκεια - Ποσειδώνια" και η έναρξη των εκδηλώσεων αυτών πραγματοποιείται στην Ελίκη. Πετυχημένες εκδηλώσεις γίνονται όμως και σ' όλα τα δημοτικά διαμερίσματα κατά τη διάρκεια των οποίων οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα ν' απολαμβάνουν παραστάσεις θεάτρου, παραδοσιακούς χορούς, τραγούδια κ.α.

Το παλαιότερο χωριό Κερύνειας (Γαρδενά ή Άνω Κερύνεια) βρίσκεται ορεινότερα σε απόσταση περίπου 4χλμ. Ενώ οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τις γεωργικές εργασίες: αμπελουργία, ελαιοπαραγωγή και σταφιδοπαραγωγή. Αριθμός Κατοίκων (απογρ. 01) 435

<http://suites-diakopto.gr/> (05/05/15)

2.3.2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Από προσωπική εμπειρία, μπορούμε να ξεχωρίσουμε 3 ξενοδοχεία, εξαιρετικής ποιότητας για την διαμονή των τουριστών στην περιοχή του Διακοπτού. Αναφορικά, υπάρχουν και διάφορα studio και ενοικιαζόμενα διαμερίσματα καθώς και οικογενειακές μεζονέτες.

❖ Ξενοδοχείο «Άλκηστις»

Σε απόσταση 150μ. από την ακτή του Κορινθιακού Κόλπου, το Hotel Alkistis προσφέρει σύγχρονα καταλύματα με δυνατότητα προετοιμασίας γευμάτων, μπαλκόνι και δωρεάν Wi-Fi. Διαθέτει επίσης εξωτερική πισίνα.

Όλες οι μονάδες είναι εξοπλισμένες με κλιματισμό, καλωδιακή τηλεόραση και κουζίνα με ψυγείο και φούρνο. Το σαλόνι είναι επιπλωμένο με άνετο καθιστικό και τραπέζια, ενώ ορισμένα τετράκλινα διαμερίσματα έχουν επίσης τζάκι.

Μπορείτε να δροσιστείτε στην εξωτερική πισίνα του Alkistis και να επιλέξετε ένα ποτό από το πλούσιο μενού που προσφέρει το μπαρ του ξενοδοχείου. Στη ρεσεψιόν μπορείτε να πάρετε πληροφορίες για την περιοχή ή να στείλετε φαξ και να βγάλετε φωτοτυπίες.

Το Alkistis Hotel βρίσκεται στο Διακοφτό, σε απόσταση 200μ. από τον σιδηροδρομικό σταθμό. Τα Καλάβρυτα είναι 32χλμ. μακριά. Παρέχεται δωρεάν ιδιωτικός χώρος στάθμευσης στις εγκαταστάσεις.

❖ Ξενοδοχείο «Chris Paul»

Μόλις 50μ. από τον ιστορικό σιδηρόδρομο Διακοφτό, το Chris Paul Hotel προσφέρει κλιματιζόμενα δωμάτια με τηλεόραση, μία πισίνα και δωρεάν χώρο στάθμευσης στον χώρο του ξενοδοχείου.

Όλα τα δωμάτια του Chris Paul διαθέτουν ιδιωτικό μπαλκόνι με τραπέζι και καρέκλες και μπάνιο με ντουζιέρα. Στεγνωτήρας μαλλιών είναι διαθέσιμος κατόπιν αιτήματος. Ελαφριά γεύματα και σνακ σερβίρονται στο πλήρως εξοπλισμένο μπαρ του Chris Paul Hotel και στο ευρύχωρο καφέ που διαθέτει. Διατίθεται δωρεάν Wi-Fi στους κοινόχρηστους χώρους του ξενοδοχείου.

Το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων βρίσκεται 54χλμ. μακριά και μπορείτε να το επισκεφθείτε με τον σιδηρόδρομο Διακοφτό-Καλάβρυτα.

❖ Ξενοδοχείο «Panorama»

Το Panorama βρίσκεται στην παραλία Διακοπτού και διαθέτει κλιματιζόμενα δωμάτια με επιπλωμένο μπαλκόνι με θέα στον Κορινθιακό κόλπο. Προσφέρει στους επισκέπτες πλήρες αγγλικό πρωινό και δωρεάν Wi-Fi. Το εστιατόριο του Panorama σερβίρει ελληνικά πιάτα.

Τα δωμάτια του Hotel Panorama είναι ευάερα και πολύ φωτεινά. Έχουν απλή διακόσμηση και ιδιωτικές εγκαταστάσεις. Όλες οι μονάδες είναι εξοπλισμένες με ψυγείο και τηλεόραση.

Οι επισκέπτες θα απολαύσουν τοπική κουζίνα στο εστιατόριο που σερβίρει επίσης γεύματα στην αυλή με θέα στη θάλασσα. Το μπαρ του ξενοδοχείου προσφέρει ποτά και καφέ όλη την ημέρα. Μπορείτε ακόμη να χαλαρώσετε στο lounge, δίπλα στο τζάκι.

Το προσωπικό της 24ωρης ρεσεψιόν μπορεί να σας δώσει πληροφορίες για αξιοθέατα, όπως ο ιστορικός Οδοντωτός, που απέχει 10 λεπτά με τα πόδια, και το φαράγγι του Βουραϊκού στα 25χλμ. Το Χιονοδρομικό Κέντρο των Καλαβρύτων βρίσκεται σε απόσταση 47χλμ. Στις εγκαταστάσεις του ξενοδοχείου παρέχεται δωρεάν δημόσιος χώρος στάθμευσης.

<http://www.booking.com> (05/05/15)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΔΟΝΤΩΤΟΣ

3.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΔΟΝΤΟΤΟΥ

3.2. ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

3.3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΖΑΧΛΩΡΟΥ

3.4. ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ

3.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ

Έχει κάνει το γύρο του κόσμου 465 φορές. Οι παλιοί το θυμούνται “τρενάκι” , οι νέοι το ξέρουν “Οδοντωτό” .

Τόση ομορφιά όμως όση αυτή που μας χαρίζουν το φαράγγι του Βουραϊκού , η Ζαχλωρού ή το Μέγα Σπήλαιο , δεν θα βρείτε πουθενά στον κόσμο , όσες φορές και να τον γυρίσετε , με οποιοδήποτε άλλο μέσο. Δεν αξίζει να τη γνωρίσετε;

Πρόεδροι , Πρωθυπουργοί , Βασιλείς , Καλλιτέχνες , Λογοτέχνες και Κινηματογραφιστές χρησιμοποίησαν , θαύμασαν και εμπνεύστηκαν σ’ αυτό το τραινάκι που αγκομαχώντας ανέβαινε ανεβαίνει - με ατμό ή Ντήζελ - από τα παράλια στα ορεινά της Αχαΐας. Σήμερα οι παλιές μηχανές σκουριάζουν στη μούρτα , οι συνθήκες ζωής άλλαξαν και μόνο ο Βουραϊκός κυλάει αδιάφορος και μεγαλοπρεπής πλάι στη διαδρομή που χάραξαν εδώ και εκατό χρόνια οι πρωτοπόροι των σιδηροδρόμων μας. Το τραίνο , που όλο αυτό το διάστημα κυκλοφορεί χωρίς ούτε ένα ατύχημα , εξυπηρέτησε τους γηγενείς , ανέπτυξε την οικονομία της περιοχής , μετέφερε εκατομμύρια τουρίστες και επισκέπτες , συνέβαλε στην Εθνική Αντίσταση , “έζησε” την καταστροφή των Καλαβρύτων και τώρα έγινε τουριστικό αξιοθέατο , το κυριότερο αξιοθέατο στη γεμάτη ομορφιές , ιστορική μνήμη και αίμα , ιερή γη της Επαρχίας Καλαβρύτων

Το τρενάκι αγκομαχάει στις ανηφόρες με τα "δόντια" του σε εμπλοκή από το 1889. Η διαδρομή στο χιονισμένο τοπίο καταχειμώνα, δίπλα στο ποτάμι και μέσα στις σήραγγες και τις γαλαρίες, είναι κάτι που όποιος δεν το έχει γευτεί, σύντομα πρέπει να το πραγματοποιήσει. Έλληνες εργατοτεχνίτες γεφυρώνουν πολλαπλά το φαράγγι του Βουραϊκού, ανοίγουν γαλαρίες σεβόμενοι παραδειγματικά το τοπίο, κτίζουν υποδειγματικά λιθοδομές υποστήριξης με πελεκητή πέτρα και υψώνουν σταθμούς, αληθινά κομψοτεχνήματα αρχιτεκτονικής.

<http://zachlorou.blogspot.gr/2007/09/blog-post.html> (21/10/14)

Ο Δήμος Διακόπτου βρίσκεται στη βόρεια ακτή της Πελοποννήσου, ανατολικά της πόλεως του Αιγίου. Έδρα του είναι η κωμόπολη του Διακόπτου που έχει περίπου 2.000 μόνιμους κατοίκους και αποτελεί σπουδαίο παραθεριστικό κέντρο.

Πριν από 113 περίπου χρόνια, ο οδοντωτός σιδηρόδρομος Διακοπτού-Καλαβρύτων, ξεκινώντας από την παραλιακή πόλη του Διακοπτού και παράλληλα με τα χνάρια του ποταμού, έφτιαξε γέφυρες, τρύπησε σήραγγες, έριξε "δόντια" και κατάφερε να σκαρφαλώσει μέχρι τα Καλάβρυτα. Από τότε και μέχρι σήμερα, ο Βουραϊκός ποταμός και

ο Οδοντωτός πορεύονται μαζί. Το τραινάκι ενσωματώθηκε τόσο καλά στο φυσικό περιβάλλον, που μοιάζει σαν να ήταν πάντα εκεί. Ο τρόπος της κατασκευής του δεν επιβάρυνε το οικοσύστημα του φαράγγιού. Με το ξύλο και την πέτρα της περιοχής, οι τεχνικοί έκαναν για χάρη του τραίνου έργα που νομίζεις ότι τα έφτιαξε η φύση από μόνη της. Οδοντωτός δεν είναι απλώς το "τραινάκι". Το φαράγγι του Βουραϊκού και ο οδοντωτός σιδηρόδρομος Διακοπτού-Καλαβρύτων είναι μια μοναδική ατραξιόν της Ελλάδος.

Μια περιοχή όπου αφθονούν πόλεις, χωριά, με φιλόξενους κατοίκους, με μοναδική φύση και με το άρωμα της ελληνικής καθημερινότητας. Για να γραφτεί η ιστορία αυτού του τόπου, χρειάζονται τόμοι ολόκληροι. Την αληθινή γεύση όμως θα την δώσει το ταξίδι με το τραινάκι! Ο Οδοντωτός ξεκινά από τον σιδηροδρομικό σταθμό του Διακοπτού και ακολουθεί το φαράγγι του Βουραϊκού. Μετά από απόσταση 22.350 μέτρων μέσα σε 60 λεπτά, καταλήγει στην πόλη των Καλαβρύτων, στα 750 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας.

Τα έργα κατασκευής του δικτύου άρχισαν το 1889 και τα εγκαίνια έγιναν στις 10 Μαρτίου του 1896. Από τότε και μέχρι σήμερα ο Οδοντωτός ταξιδεύει καθημερινά, όλες τις εποχές του χρόνου, ότι καιρό κι αν κάνει. Εύρος γραμμής: 0,75 μέτρα, η ιδιαιτερότητα αυτή είναι που κάνει τον Οδοντωτό να είναι ο στενότερος στον κόσμο. Μήκος δικτύου: 22.350 μέτρα. Σύνολο οδοντωτών τμημάτων: 3.400 μέτρα. Μέγιστη κλίση στα τμήματα με απλή πρόσφυση: 33 ο/οο.

Μέγιστη κλίση στα τμήματα με οδόντωση: 175 ο/οο. Πριν από 113 χρόνια περίπου, η Ελλάδα ήταν πολύ μικρότερη κι αδύναμη. Ο Χαρίλαος Τρικούπης, πρωθυπουργός τότε της Ελλάδος, θέλησε να δημιουργήσει τοπικά σιδηροδρομικά δίκτυα, με αφετη-

ρία κάποια σημεία δίπλα στο κυρίως σιδηροδρομικό δίκτυο και με πλάτος γραμμής 75 εκατοστά.

Ο Τρικούπης προωθούσε τις γραμμές μικρού εύρους γιατί έβλεπε ότι το "μικρό" τραίνο έχει μεγαλύτερη ευελιξία, αληθινό προσόν για μια ορεινή χώρα αλλά ήταν και οικονομικότερο στην κατασκευή του. Έτσι, τον Μάρτιο του 1889 η κυβέρνηση του αποφασίζει την κατασκευή της γραμμής από το Διακοπτό-στα Καλάβρυτα.

Η μελέτη ανατίθεται σε Γάλλους επιστήμονες. Τα στοιχεία της αποκαλύπτουν ότι το κόστος της κατασκευής θα έφτανε το 1.000.000 δραχμές, ενώ για αμαξωτό δρόμο θα ξεπερνούσε το 1.100.000. Ακόμη, ότι το κόστος για κάθε μετακινούμενο άτομο και κάθε τόνο εμπορευμάτων θα πλησίαζε στην περίπτωση του τραίνου τις 2,30 δραχμές, ενώ οδικώς η μετακίνηση του επιβάτη θα έφτανε τις 5 δραχμές και των εμπορευμάτων τις 15 δραχμές για κάθε τόνο. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο χρόνος τον οποίο θα απαιτούσε η κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου ήταν οι δέκα μήνες.

Η σύμβαση της κατασκευής του δικτύου του Οδοντωτού και της εκμετάλλευσης του για 92 χρόνια υπογράφεται με τους "Σιδηρόδρομους-Πειραιώς-Αθηνών-Πελοποννήσου" (ΣΠΑΠ) και το ελληνικό δημόσιο. Ένα χρόνο μετά την υπογραφή της πρώτης σύμβασης, αποφασίζει να κατασκευαστεί το τμήμα Καλάβρυτα μέχρι Τρίπολη, με μήκος 90χλμ. και κόστος 3.900.000 δραχμές.

Στο μεταξύ η κατασκευή του τμήματος από το Διακοπτό ως τα Καλάβρυτα ανατίθεται στον Γάλλο εργολάβο Ατόν. Πολλοί τον διαδέχονται, το προβλεπόμενο δεκάμηνο γίνεται 5ετία, και το ένα 1.000.000 δραχμές διογκώνεται σε 3.500.000 δραχμές. Αυτές οι υπερβάσεις θα γίνουν η αιτία για μην πραγματοποιηθεί ποτέ η συνέχεια της γραμμής μέχρι την Τρίπολη! Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι οι Γάλλοι τεχνικοί είχαν προτείνει εξ αρχής την ηλεκτροκίνηση της γραμμής με παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φράγματα που θα μπορούσαν να κατασκευάσουν μεταξύ 3ου και 15ου χιλιομέτρου, εκμεταλλευόμενοι τους αλληπάλληλους καταρράκτες που δημιουργεί η ροή του ποταμού. Εκτός από τη μελέτη και τον σχεδιασμό του δικτύου που οφείλεται σε Γάλλους τεχνικούς, στο έργο εργάστηκαν πολλοί Ιταλοί εργάτες που είχαν την εμπειρία των ορεινών σιδηροδρόμων των Άλπεων. Λόγω του δυσπρόσιτου εδάφους και των φτωχών τεχνικών μέσων της εποχής το όλο εγχείρημα αποδεικνύεται πολύ πιο δύσκολο απ' ό,τι υπολόγιζαν οι σχεδιαστές. Παρ' όλα αυτά, το έργο θεωρείται κατασκευαστικός άθλος, ακόμη και με τα σημερινά δεδομένα.

Τα τρένα του Οδοντωτού και ο τρόπος κίνησής τους: Ο Οδοντωτός χρησιμοποιούσε μέχρι σήμερα έξι αυτοκινητάμαξες σαν της εικόνας, σχεδιασμένες και κατασκευασμένες ειδικά για τον ελληνικό οδοντωτό σιδηρόδρομο και προσαρμοσμένες στο περιβάλλον του δικτύου (στις κλίσεις, τις καμπύλες της γραμμής, το ύψος των σηράγγων, την αντοχή των γεφυρών και των σιδηροτροχιών). Τα τρένα είναι γαλλικής κατασκευής: τα πρώτα τρία (παραλαβής 1957) του οίκου "BILLARD", και τα επόμενα τρία (παραλαβής 1967) του οίκου "DECAUVILLE".

Είναι σχεδόν άγνωστο σε όλους πως οι αυτοκινητάμαξες είναι ηλεκτροκίνητες. Η απαραίτητη ηλεκτρική ενέργεια παράγεται προς το παρόν από ηλεκτροπαραγωγό ζεύγος που βρίσκεται στο μεσαίο όχημα, αλλά αν ηλεκτροδοτηθεί η γραμμή, το όχημα αυτό δεν θα χρειαζόνταν. Το (N1) όχημα (που βρίσκεται πάντα προς την κατεύθυνση του Διακοπτού έχει 4 άξονες και απόβαρο 11 τόνων, και ονομάζεται κινητήριο γιατί σ' αυτό βρίσκονται οι ηλεκτροκινητήρες και οι κινητήριοι τροχοί, απλοί και οδοντωτοί.

Το (N2) όχημα, αποστολή του είναι η παραγωγή ενέργειας, γι αυτό ονομάζεται Όχημα Παραγωγής Ενέργειας (ΟΠΕ). Ο κινητήρας του στον τύπο "BILLARD" έχει ισχύ 350 ίππων στις 1.500 στροφές το λεπτό, ενώ στον τύπο "DECAUVILLE" έχει 500 ίππους στις 1.500 στροφές το λεπτό. Το ηλεκτρικό ρεύμα που παράγει το ΟΠΕ διοχετεύεται στο κινητήριο όχημα που κατά την άνοδο στα Καλάβρυτα ακολουθεί σπρώχνοντας.

Το (N 3) όχημα βρίσκεται πάντα στην κατεύθυνση των Καλαβρύτων και λέγεται κατευθυντήριο, λόγω του χειριστηρίου του. Ζυγίζει 7 τόνους και έχει 4 άξονες. Έχει ένα οδοντωτό τροχό, αλλά τον χρησιμοποιεί μόνο για τροχοπέδηση. Τα τρέινα ταξιδεύουν πάντα με το κινητήριο όχημα προς την κατωφέρεια και έχουν τρία χειριστήρια για την οδήγηση: από ένα σε κάθε άκρη του κινητηρίου οχήματος και ένα στο κατευθυντήριο όχημα. Οι καθημενοί επιβάτες είναι 81 και στις δύο θέσεις (Α' και Β'), αλλά συνολικά η αμαξοστοιχία μπορεί να διακινήσει 100 περίπου άτομα. Υπάρχει επίσης και μια αποτελεσματική σκευοφόρος. Η ταχύτητα στη συμβατική χάραξη φτάνει τα 40 χλμ. την ώρα και στην οδοντωτή τα 12, ενώ η μέγιστη κλίση σε ορισμένα σημεία αγγίζει το 17,5%.

<http://www.odontotos.com/> (21/10/14)

3.2. ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ

Ορειβατικό Μονοπάτι E4: Επισκεφτήκαμε για ακόμα μία φορά την γραφική κωμόπολη του Διακοπτού. Από εκεί ταξιδέψαμε για ακόμα μία φορά ,με τον Οδοντωτό Διακοπτού-Καλαβρύτων. “Ήταν ακόμα πρωί όταν μπήκαμε στο τρενάκι για να ταξιδέψουμε. Σιγά σιγά το τρενάκι διέσχισε τον εύφορο κάμπο του Διακοπτού με τις πορτοκαλιές και λεμονιές για να μπει ύστερα από λίγο σε μια στενή χαράδρα. Πλάι μας ο Βουραϊκός κυλούσε τα πλούσια νερά του μέσα από τους βράχους. Μείναμε κατάπληκτοι μπροστά στο μεγαλείο και την επιβλητικότητα που σου προσφέρουν η γραφική τοποθεσία και η ομορφιά του τοπίου. Παρακολουθούσαμε σιωπηλοί το θεσπέσιο θέαμα που απλωνόταν στα μάτια μας. Ο Βουραϊκός με τα νερά του σκόρπιζε ολόγυρα την ιδιαίτερη μουσική του. Το τρενάκι βογγούσε καθώς ανέβαινε σιγά σιγά και τάραζε τη φύση ολόγυρα, περνώντας μέσα από τα γραφικά τούνελ. Μια ομορφιά βασίλευε γύρω μας. Αναπνέαμε το βουνίσιο αεράκι και νιώθαμε μια ανείπωτη χαρά. Η σκέψη μας πετούσε μέσα στον χρόνο, στην ιστορία. Και συλλογιζόταν ότι από τα βουνά που βλέπαμε αναπηδούσαν οι αγωνιστές του 1821 που πολέμησαν για την ελευθερία μας. Πλατάνια, περιβόλια και κρυσταλλένια νερά παντού. Η διαδρομή προσφέρει πολλές εντυπώσεις στον ταξιδιώτη.

Το μυστήριο της ιστορικής περιοχής είναι αδιαπέραστο. Ο ταξιδιώτης αισθάνεται διάχυτη την παρουσία της Ελληνικής Ιστορίας και των ηρώων του '21. Καθώς ταξιδεύαμε με το τρενάκι νιώθαμε την πρωινή δροσιά του αέρα να φυσάει.

Φτάνοντας έως το σταθμό των Καλαβρύτων συνεχίζουμε προς Χελμό. Ανηφορίζοντας φτάνουμε στο παρεκκλήσι του Αγίου Νικολάου. Περνάμε πάνω από τους Ανω Λουσούς, συναντάμε βρύση δίπλα στο μονοπάτι, ανηφορίζουμε πάλι και φτάνουμε στους Κάτω Λουσούς, όπου υπάρχουν βρύσες με άφθονο νερό και ένα καφενείο. Από τη μικρή κεντρική πλατεία του χωριού ακολουθούμε το δρόμο αριστερά, περνούμε τη γέφυρα, ανηφορίζουμε και συνεχίζουμε στο δρόμο έως το εκκλησάκι στην άκρη του χωριού. Όλο αριστερά του δρόμου φτάνουμε στη βαθιά χαράδρα Λαγκάδα. Ακολουθούμε τη δεξιά όχθη κατεβαίνοντας έως ότου συναντήσουμε το χωματόδρομο, που μπαίνει στη χαράδρα. Τον ακολουθούμε γυρίζοντας αριστερά ώσπου να φτάσουμε σε μία ποτίστρα (μία ώρα και ένα τέταρτο). Από εδώ αλλάζουμε κατεύθυνση και κατεβαίνουμε κατευθείαν στην κοίτη του χειμάρρου. Την περνάμε και αρχίζουμε να ανεβαίνουμε στην αριστερή όχθη σε νότια-νοτιοανατολική κατεύθυνση. Σε λίγο συναν-

τάμε χωραφόδρομο και ύστερα από μιάμιση ώρα μέσα από πλατύ σηματοδοτημένο δύσβατο φτάνουμε στο Πλανητέρο. Από το Πλανητέρο συνεχίζουμε για το χωριό Άρμπουνας. Λίγο πριν από το χωριό αυτό υπάρχει πηγή και κοντά της θεόρατα πλατάνια. Σε όλη τη διαδρομή από Άρμπουνα έως Τουρλάδα απλώνεται δεξιά μας κάτω η κοιλάδα του Αροάνειου με όλες τις καλλιέργειες, τα σπίτια και τα χωριά. Βγαίνοντας από το χωριό παίρνουμε το δρόμο προς την Κλειτορία αλλάζοντας κατεύθυνση, που έως τώρα ήταν νότια, προς τα δυτικά. Πριν αρχίσουν οι στροφές και κοντά σε ένα ξωκλήσι εγκαταλείπουμε το δρόμο, γυρίζουμε νότια και παίρνουμε το μονοπάτι προς Κρινόφυτα.

Το **Εθνικό Πάρκο** Χελμού-Βουραϊκού ιδρύεται στις 02 Οκτωβρίου 2009 με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 40390/01-10-2009 (ΦΕΚ Δ' 446/02-10-2009) , με την οποία χαρακτηρίζεται ως «Εθνικό Πάρκο Χελμού? Βουραϊκού» η χερσαία περιοχή του ορεινού όγκου Χελμού – φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού που βρίσκεται στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων των Δήμων Καλαβρύτων, Λευκασίου, Διακοπτού, Ακράτας, Αιγείρας (Ν. Αχαΐας) και Δήμου Φενεού (Ν. Κορινθίας). Σκοπός της ανακήρυξης του Εθνικού Πάρκου είναι η προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της περιοχής «ορεινός όγκος Χελμού – φαράγγι Βουραϊκού ποταμού», που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία, με το χαρακτηρισμό της ως Εθνικό Πάρκο. Ειδικότερα επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπάνιων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στην συγκεκριμένη περιοχή.

Προστατευόμενη Περιοχή: Σύμφωνα με τις κατηγορίες του ν. 1650/86 η προστατευόμενη περιοχή Χελμού-Βουραϊκού εντάσσεται στην κατηγορία των Εθνικών Πάρκων. Εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής σημασίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατόν να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Κατ' εξαίρεση μπορούν να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού, η εκτέλεση εργασιών, ερευνών και η άσκηση ασχολιών και δραστηριοτήτων, κυρίως παραδοσιακών, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας. Στις περιοχές αυτές μπορεί να δι-

νονται ειδικότερες ονομασίες ανάλογα με το συγκεκριμένο αντικείμενο και το σκοπό προστασίας.

Τα στοιχεία εκείνα που οδήγησαν στον χαρακτηρισμό της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο είναι:

- Πρόκειται για εκτεταμένη χερσαία περιοχή η οποία βρίσκεται σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστη από ανθρώπινες δραστηριότητες.
- Στην περιοχή υπάρχει μεγάλος αριθμός από σπάνια, απειλούμενα και ενδημικά είδη χλωρίδας και έχουν καταγραφεί 17 οικοτόποι του παραρτήματος I της οδηγίας 92/43 δύο από τους οποίους θεωρούνται οικοτόποι προτεραιότητας.
- Στην περιοχή έχει παρατηρηθεί μεγάλος αριθμός από σπάνια και απειλούμενα είδη πανίδας και ορνιθοπανίδας τα οποία προστατεύονται από την Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις.
- Οι δραστηριότητες που ασκούνται αποτελούν παραδοσιακές δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, που πολλές φορές αποτελούν τον καλύτερο τρόπο διαχείρισης και προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων.
- Το πλήθος των διάσπαρτων σε όλη την περιοχή στοιχείων ιστορικού, φυσικού και εν γένει πολιτισμικού ενδιαφέροντος, τα οποία χρήζουν προστασίας και ανάδειξης και σύνδεσης με τις οικολογικά σημαντικότερες περιοχές στην προσπάθεια δημιουργίας ενός ενιαίου οικοτουριστικού δικτύου.
- Το ισχυρό νομικό καθεστώς που ισχύει για την περιοχή.
- Και τέλος η πεποίθηση ότι ο χαρακτηρισμός της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο Χελμού-Βουραϊκού, προσφέρει πλεονεκτήματα στην οικοτουριστική ανάπτυξη καθώς και καλύτερες δυνατότητες διαχείρισης και προστασίας. (αυτόνομος φορέας διαχείρισης με δυνατότητα ευελιξίας, δημιουργία οικείου κανονισμού κ.λπ.)

Στην Προστατευόμενη Περιοχή σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 40390/01-10-2009 (ΦΕΚ Δ' 446/02-10-2009), με την οποία χαρακτηρίζεται ως «Εθνικό Πάρκο Χελμού-Βουραϊκού» η χερσαία περιοχή του ορεινού όγκου Χελμού – φαράγγι του Βουραϊκού ποταμού ορίζονται οι παρακάτω ζώνες προστασίας :

- α) Ζώνη Α1: Περιοχή προστασίας της φύσης Υψηλές Κορυφές του όρους Χελμός
- β) Ζώνη Α2: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Δάσους Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων
- γ) Ζώνη Α3: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Φαραγγιού Βουραϊκού ποταμού
- δ) Ζώνη Β1: Περιοχή Προστασίας του Σπηλαιού Καστριών
- ε) Ζώνη Β2: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Αροαίου,

- ζ) Ζώνη Β3: Περιοχή Προστασίας της Λίμνης Τσιβλού
η) Ζώνη Β4: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Λάδωνα
θ) Ζώνη Γ: Περιοχή Περιβαλλοντικού Ελέγχου περιλαμβάνει την υπόλοιπη περιοχή που καταλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού, εκτός από τις Ζώνες Α1, Α2 και Α3, (Περιοχές Προστασίας της Φύσης) καθώς και τις Ζώνες Β1, Β2, Β3 και Β4, (Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων) όπως αυτές περιγράφονται παραπάνω.

<http://www.ekalavrita.gr/GR/parko.html> (30/10/14)

3.3 ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΖΑΧΛΩΡΟΥ

Ένα μικρό χωριό μέσα στο φαράγγι του Βουραϊκού Ποταμού , κτισμένο σε χώρο που διατέθηκε από τη μονή του Μεγάλου Σπηλαίου στους Διαβάτες προγόνους μας που ήλθαν από τα Ζαγοροχώρια της Ηπείρου κυνηγημένοι από τους Τούρκους. Αρχικά εγκαταστάθηκαν στις παρακείμενες σπηλιές φέρνοντας μαζί τους και το όνομα ΖΑΧΛΩΡΟΥ το οποίο προέρχεται από το Σλάβικο ΖΑΓΟΡΟΥ (πίσω από το βουνό) .

Είναι ένας πανέμορφος παραδοσιακός οικισμός χτισμένος σε υψόμετρο 640 m μέσα στο ξεχωριστό φαράγγι του Βουραϊκού. Βρίσκεται σε απόσταση 12 km από τα Καλάβρυτα στο μέσο της διαδρομής του Οδοντωτού-Καλαβρύτων.

Από το σιδηροδρομικό σταθμό της Ζαχλωρούς ξεκινάει μονοπάτι που συνδέει την Ζαχλωρού με το μέγα σπήλαιο. Το μονοπάτι το χρησιμοποιούσαν την παλιά εποχή όπου ο δρόμος προς το μέγα σπήλαιο δεν υπήρχε. Η διαδρομή διαρκεί περίπου 45'.

Το χωριό αγκαλιάζεται από το μεγαλύτερο δάσος του νομού Αχαΐας από πεύκα, καστανιές και έλατα και προσφέρει στον επισκέπτη στιγμές ηρεμίας και γαλήνης. Στην Ζαχλωρού υπάρχουν προσεγμένοι ξενώνες και ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια για τη διαμονή σας καθώς και ταβέρνες όπου μπορείτε να απολαύσετε τα πεντανόστιμα τοπικά εδέσματα. Με την επίσκεψη σας στην Ζαχλωρού θα απολαύσετε το μεγαλείο της φύσης και την ιδιαίτερη φιλοξενία των κατοίκων της Ζαχλωρούς που θα σας καθηλώσουν.

Στις παραδοσιακές ταβέρνες της Ζαχλωρούς θα γευτείτε την ντόπια κρέατα, λουκάνικα και φασολάδα. Σε όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού γίνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στην Ζαχλωρού γίνεται τέλεση των μνημόσυνων για τους εκτελεσθέντες της 8 Δεκεμβρίου 1943.

Οι κάτοικοι ασχολήθηκαν με την Γεωργία και την Κτηνοτροφία και κατά τους χειμερινούς μήνες μετακόμιζαν στην χειμερινή διαμονή στο χωριό ΖΑΧΛΩΡΙΤΙΚΑ (Διακοπτού) . Με το Β.Δ 256 / 18-8-1912 αποσπάστηκε από τον Δήμο Κερπινής και αποτέλεσε ίδια κοινότητα μαζί με τους οικισμούς Άνω Ζαχλωρού – Μέγα Σπήλαιο – Ζαχλωρίτικα. .

Η Ζαχλωρού είναι παραθεριστικό θέρετρο λόγω του ωραίου φυσικού περιβάλλοντος αλλά και του ιδανικού υψομέτρου και Κλίματος . Μετά τον εμφύλιο αναπτύχθηκε ιδιαίτερα ο Τουρισμός δεδομένου ότι η μοναδική πρόσβαση προς τη μονή Μεγάλου

Σπηλαίου ήταν από την Ζαχλωρού (με τα γνωστά ΓΑΪΔΟΥΡΑΚΙΑ) όπου Χιλιάδες Τουρίστες Έλληνες και Ξένοι έχουν περάσει και αξίζει να δει κανείς τα Βιβλία Εντυπώσεων του Ξενοδοχείου POMANTZO (μοναδικό Ξενοδοχείο από το έτος 1934) και να διαβάσει για τις εντυπώσεις Επώνυμων και Ανώνυμων για τις ομορφιές της περιοχής και την ευγένεια και φιλοξενία των κατοίκων της . Κάποια αξιοθέατα στη Ζαχλωρού είναι σημαντικά αρχαιολογικά, θρησκευτικά, ιστορικά μνημεία, γραφικά πατροπαράδοτα χωριά και οικισμοί, μνημεία φυσικού κάλλους κτλ. Στην Ζαχλωρού αξίζει να επισκεφτείτε τον παλιό νερόμυλο που είναι ιδιοκτησία του Μεγάλου Σπηλαίου.

Η ομορφιά του τοπίου και η μοναδικότητα του Οδοντωτού Σιδηρόδρομου ενέπνευσαν καλλιτεχνικά πολλούς επώνυμους ποιητές, ζωγράφους κινηματογραφιστές κτλ. Αξίζει να σημειωθεί πως έργα σταθμοί στην ιστορία του Ελληνικού Κινηματογράφου γυρίστηκαν στη Ζαχλωρού .

Σήμερα στην εποχή των Media η Ζαχλωρού αναφέρεται ως ένας από τους καλύτερους προορισμούς για ξεκούραση και επιστροφή στη φύση και στις ομορφιές της. Η Ζαχλωρού είναι ένας δημοφιλής ορεινός προορισμός με ένα μεγάλο αριθμό από ξενοδοχεία ξενώνες δωμάτια με τζάκι για την διαμονή σας καθώς και εστιατόρια καφετέριες και μπαρ που προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στον επισκέπτη. Τα μεγαλύτερα Τηλεοπτικά Κανάλια (Ελληνικά και Ξένα) έχουν κάνει ολόκληρες εκπομπές ειδικά για το χωριό .

Αξίζει λοιπόν (από την Πολιτεία) μιας ιδιαίτερης προσοχής και μίας μεγαλύτερης προσπάθειας για την αξιοποίηση του .

http://zachlorou.blogspot.gr/2007/09/blog-post_5465.html (30/10/14)

<http://www.egimagazine.gr/%CE%B6%CF%89%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%86%CF%8D%CF%83%CE%B7-3/>
(30/10/14)

3.4. ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ

Τα ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ σιδηροδρόμου Διακοπτού-Καλαβρύτων

Από Διακοπτό

08:45 Καθημερινά

11:15 καθημερινά

12:33 Σαβ/κα & Αργίες

14:32 καθημερινά

15:50 Σαβ/κα & Αργίες

Από Καλάβρυτα

09:57 Καθημερινά

12:27 καθημερινά

14:30 Σαβ/κα & Αργίες

15:50 καθημερινά

16:50 Σαβ/κα & Αργίες

Πληροφορίες

Σταθμός Διακοπτού 2691 043206

Σταθμός Καλαβρύτων 2692 022245

Κέντρο εξυπηρέτησης πελατών ΟΣΕ 1110

Στους κατά τόπους σταθμούς του ΟΣΕ

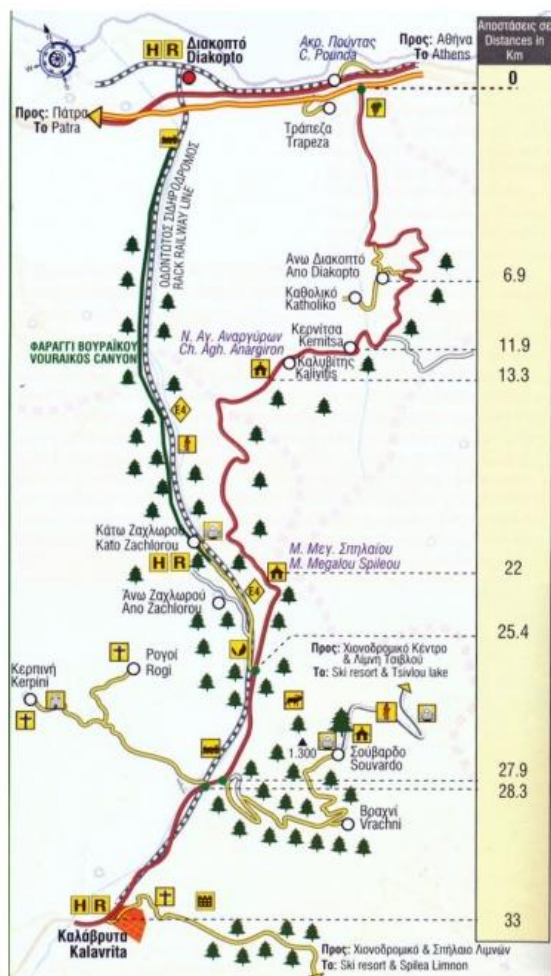
Τιμή εισιτηρίου

9.50 euro

19.00 euro με επιστροφή

Έργα ανακαίνισης Οδοντωτού: Στις 19-5-2003 ξεκίνησαν οι εργασίες ανακαίνισης της γραμμής του οδοντωτού Διακοπτού-Καλαβρύτων, οι οποίες αναμένονται να ολοκληρωθούν εντός του 2009. Το κόστος του έργου ανέρχεται σε 37 εκατ. Τα έργα ανακαίνισης της υφιστάμενης υποδομής αφορούν την κατασκευή νέας επιδομής (νέοι συρμοί, νέες σιδηροτροχιές, νέοι στρωτήρες και σκύρο). Παράλληλα γίνεται και εκτεταμένη συντήρηση των μεταλλικών γεφυρών. Επιπλέον, ήδη δρομολογήθηκαν οι νέοι συρμοί του οδοντωτού (της ελβετικής εταιρίας STADLER), οι οποίοι αντικαταστούν τους υπάρχοντες που λειτουργούν για περισσότερα από σαράντα χρόνια.

Χάρτης Διαδρομής Οδοντωτού 3.1

Στον χάρτη από πάνω, 3.1 μπορείτε να δείτε τις χιλιομετρικές αποστάσεις από την Ν.Ε. Οδό Κορίνθου - Πατρών (κόμβος Πούντας 159 χλμ.). Ακόμη μπορείτε να δείτε την διαδρομή που διανύει ο Οδοντωτός και το Ευρωπαϊκό Ορειβατικό μονοπάτι E4 στο Φαράγγι του Βουραϊκού Ποταμού. Σας κάνουμε γνωστό ότι η υψομετρική διαφορά Διακοπτού - Καλαβρύτων είναι της τάξεως των 750μ. Ο Χρόνος που χρειάζεται

κάποιος πεζοπόρος για να διασχίσει την διαδρομή στο Φαράγγι του Βουραϊκού από Καλάβρυτα έως το Διακοπτό είναι 6 ώρες. Ενώ το αντίθετο είναι 8 ώρες.
<http://www.odontotos.com/> (05/11/14)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

4.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

4.2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

4.1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Τα Καλάβρυτα είναι χτισμένα στην θέση της αρχαίας Αρκαδικής πόλης Κύναιθας ή Κυναίθης. Είναι ορεινή κωμόπολη του Νομού Αχαΐας. Είναι χτισμένα στις πλαγιές των Αροαίων (Χελμός) σε υψόμετρο 737 μέτρων. Αποτελούν έδρα του ομώνυμου δήμου και ο πληθυσμός τους σύμφωνα με την απογραφή του 2011 είναι 1.674 κάτοικοι. Το όνομα Καλάβρυτα (καλές βρύσες) φαίνεται να το απέκτησαν την εποχή της Φραγκοκρατίας τον 13ο αιώνα μ.Χ. όταν αποτέλεσαν έδρα μιας από τις 12 Βαρονίες του Πριγκιπάτου της Αχαΐας με πρώτο Βαρόνο τον Όθωνα ντε Τουρναί (Othon de Toumay) που έκτισε το κάστρο του πάνω στα ερείπια της ακρόπολης της αρχαίας Κύναιθας. Στη γαλλική παραλλαγή του Χρονικού του Μορέως αναφέρεται ως Calovrate.

Το 1430 τα Καλάβρυτα γίνονται έδρα μιας από τις τρεις ανεξάρτητες βυζαντινές ηγεμονίες (δεσποτάτα) στις οποίες είναι χωρισμένη πλέον η Πελοπόννησος, με πρώτο δεσπότη το Θωμά Παλαιολόγο. Δύο χρόνια αργότερα την δεσποτεία των Καλαβρύτων αναλαμβάνει ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, ο οποίος διατηρεί τη θέση αυτή μέχρι το 1443. Η περιοχή των Καλαβρύτων συμμετείχε τόσο στην επανάσταση του 1770 όσο και του 1821. Στην πρώτη περίπτωση ο μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Παρθένιος κήρυξε την τοπική εξέγερση[2] ενώ το 1821 στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας των Καλαβρύτων κηρύχτηκε επίσης η επανάσταση από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό και τους οπλαρχηγούς της Πελοποννήσου που είχαν συγκεντρωθεί εκεί (βλ. και Δοξολογία στην Αγία Λαύρα). Στα Καλάβρυτα οι πολεμικές επιχειρήσεις κατά των Τούρκων που λαμβάνουν χώρα ήδη από τα μέσα Μαρτίου του 1821 κορυφώνονται με την κατάληψη της πόλης την 21 Μαρτίου 1821. Εξαιτίας του πρωταγωνιστικού τους ρόλου στην επανάσταση του 1821, τα Καλάβρυτα πυρπολήθηκαν δύο φορές από τα στρατεύματα Ιμπραήμ, το 1826 και το 1827. Αμερικανός προτεστάντης ιεραπόστολος που επισκέφθηκε τα Καλάβρυτα το 1829 αναφέρει τις καταστροφές αλλά διαπιστώνει από τα εναπομείναντα σπίτια ότι η πόλη ήταν καλοχτισμένη. Επίσης αναφέρει ότι ήταν ήδη πεποίθηση ότι η σημαία της επανάστασης υψώθηκε πρώτα στα Καλάβρυτα από τον Γερμανό.

Η Σφαγή των Καλαβρύτων: Τα Καλάβρυτα υπήρξαν μία από τις περιοχές της Ελλάδας που βίωσαν με τον σκληρότερο τρόπο τα γερμανικά αντίποινα κατά τη διάρκει-

ια της κατοχής. Στις 13 Δεκεμβρίου 1943 ο γερμανικός στρατός κατοχής εκτέλεσε σχεδόν όλο τον ανδρικό πληθυσμό των Καλαβρύτων και έκαψε την πόλη. Για τον αριθμό θυμάτων και επιζώντων από τη σφαγή της 13ης Δεκεμβρίου αλλά για το συνολικό αριθμό των θυμάτων από την επιδρομή των Γερμανών στην περιοχή, έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς αντιφατικοί αριθμοί[4]. Οι περισσότερες αναφορές κάνουν λόγο για περισσότερους από 800 νεκρούς. Τα Καλάβρυτα είναι σήμερα χαρακτηρισμένος μαρτυρικός οικισμός.

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%AC%CE%B2%CF%81%CF%85%CF%84%CE%B1> (10/03/15)

Τα Καλάβρυτα είναι μια από τις πιο ιστορικές πόλεις της Αχαΐας, με ιστορία που χάνεται στα βάθη του χρόνου και με σύγχρονες υποδομές που ελκύουν πολλές κατηγορίες τουριστών. Βρίσκονται στη «σκιά» του όρου Χελμός, σε υψόμετρο 756 μέτρων και αποτελούν έναν ιδιαίτερα δημοφιλή και ενδιαφέροντα προορισμό, που προσφέρει τη δυνατότητα για διάφορες δραστηριότητες όλες τις εποχές του χρόνου. Στην ευρύτερη επαρχία των Καλαβρύτων μπορεί κανείς να επισκεφτεί πολύ σημαντικά θρησκευτικά, ιστορικά, αρχαιολογικά, φυσικά και τουριστικά αξιοθέατα, να χαλαρώσει και να ασχοληθεί με διάφορα σπορ. Η πόλη των Καλαβρύτων έλαβε το σύγχρονο όνομά της την περίοδο της φραγκοκρατίας, εξαιτίας των πλούσιων, δροσερών πηγών της. Οι ορεινοί όγκοι που την περιβάλλουν, οι φυσικές ομορφιές, τα νερά, τα πέτρινα σπίτια και η παραδοσιακή γαστρονομία, είναι μερικοί μόνο από τους λόγους για να επισκεφτεί κανείς την περιοχή. Το πρώτο που βλέπει ο επισκέπτης όταν φτάνει στα Καλάβρυτα, είναι ο ιστορικός σταθμός του τρένου, που θυμίζει κάτι από τα παλιά και αποτελεί αφετηρία για τον οδοντωτό σιδηρόδρομο.

Σε κοντινή απόσταση και προς το κέντρο της πόλης, βρίσκεται το παλιό Δημοτικό Σχολείο, που χτίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα και το οποίο, από τον Ιανουάριο του 2005 στεγάζει το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος. <http://www.dmko.gr> (10/03/15). Πρόκειται για έναν ιστορικό και μαρτυρικό χώρο που συνδέεται άρρηκτα με τα γεγονότα της κατοχής και κυρίως με τη φρικτή τραγωδία της 13ης Δεκεμβρίου 1943. Σήμερα, έχει σκοπό τη συγκέντρωση, καταγραφή και έκθεση κάθε είδους υλικού που μαρτυρά την ιστορία, την λαογραφία και την παράδοση των Καλαβρύτων και ιδιαίτερα την ιστορία του Ολοκαυτώματος και των γεγονότων που διαδραματίστηκαν στην περιοχή.

Στο όμορφο και γραφικό κέντρο, την πλατεία και την αγορά της πόλης, ο επισκέπτης μπορεί να βρει πλήθος από καταστήματα με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα, όπως

τσάι, βότανα, μέλι, χυλοπίτες, γαλακτοκομικά κ.ά., καθώς και είδη λαϊκής τέχνης, αλλά και καφέ και ταβέρνες, όπου μπορεί να απολαύσει τοπικά εδέσματα και όχι μόνο.

Κεντρική θέση στην πλατεία κατέχει ο αναστηλωμένος Μητροπολιτικός Ναός των Καλαβρύτων που χτίστηκε την περίοδο 1730 – 1750 και στη συνέχεια πυρπολήθηκε από τον Ιμπραήμ, το 1827, ανοικοδομήθηκε, αλλά καταστράφηκε και πάλι από τους Γερμανούς το 1943. Το ρολόι στο αριστερό κωδωνοστάσιό του είναι σταματημένο στην ώρα της ναζιστικής θηριωδίας, ενώ στο δεξί ένα καινούργιο ρολόι μετρά το χρόνο από την απελευθέρωση από τους Γερμανούς και μετά. Στην πλατεία υπάρχουν επίσης το Ηρώο Πεσόντων και προτομές αγωνιστών του 1821.

<http://www.clickatlife.gr/taksidi/story/3168> (10/03/15)

4.2. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων έχει καθιερωθεί ως χειμερινός τουριστικός προορισμός. Εντούτοις, το αναπτυξιακό μοντέλο το οποίο έχει υιοθετηθεί ενδέχεται να κρύβει μακροπρόθεσμα κινδύνους τόσο για το φυσικό περιβάλλον της περιοχής όσο και για την ίδια τη βιωσιμότητα του. Η φυσιογνωμία της περιοχής, με γεωγραφικούς και οικονομικούς όρους, θέτει ως κύριους στόχους την ανάπτυξη της πρωτογενούς παραγωγής και της τουριστικής δραστηριότητας. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν υπό προϋποθέσεις όχι μόνο να συνυπάρξουν χωρίς να υπονομεύουν η μία τις δυνατότητες της άλλης αλλά και να λειτουργήσουν συνεπικουρικά με στόχο την βιώσιμη (sustainable) ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Στη συνέχεια θα γίνει ένας απολογισμός της τουριστικής δραστηριότητας που έχει λάβει χώρα στον Δήμο Καλαβρύτων, θα προταθούν μοντέλα διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης και θα τεθούν μελλοντικοί στόχοι και δράσεις που αφορούν τον τομέα του τουρισμού.

Υφιστάμενη Κατάσταση: Η περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία την καθιστούν ιδιαίτερα ελκυστική για την προσέλκυση επισκεπτών και την τουριστική ανάπτυξη: εξαιρετικά πλούσιο φυσικό περιβάλλον, τοποθεσίες και μνημεία ιστορικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος, πλήθος ιστορικών συμβολισμών και σημασιών, σημαντική πολιτιστική παράδοση, εγγύτητα με μεγάλα αστικά κέντρα και άλλες περιοχές τουριστικής ανάπτυξης. Επιπλέον, ο Δήμος Καλαβρύτων αποτελεί έναν προορισμό ο οποίος έχει καθιερωθεί ως ένας από τους πλέον ελκυστικούς, τουλάχιστον σε εθνική κλίμακα και ιδιαίτερα στα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Πάτρας. Εάν τα πλεονεκτήματα αυτά αναδειχθούν, αξιοποιηθούν και προστατευθούν, η περιοχή δύναται να αποτελέσει τουριστικό προορισμό υπερεθνικής εμβέλειας.

Η περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων αναπτύχθηκε τουριστικά τις τελευταίες δεκαετίες, χωρίς η ανάπτυξη αυτή να αποτελεί μέρος ενός συνολικού σχεδιασμού. Ως αποτέλεσμα, η χωρική κατανομή των τουριστικών δραστηριοτήτων είναι αφενός άνιση και αφετέρου ελλιπής συνδέσεων. Η λειτουργία του χιονοδρομικού κέντρου Καλαβρύτων αποτελεί τον κύριο πόλο προσέλκυσης επισκεπτών στην περιοχή, γεγονός το οποίο την καθιστά πρωτίστως χειμερινό τουριστικό προορισμό. Η τουριστική βιομηχανία που έχει αναπτυχθεί στην ευρύτερη περιοχή του χιονοδρομικού και του οικισμού των

Καλαβρύτων είναι σχεδόν αποκλειστικά προσανατολισμένη στον χειμερινό τουρισμό, ο οποίος στη βιβλιογραφία χαρακτηρίζεται ως “βαρύς” τουρισμός, ο οποίος μπορεί να οδηγήσει σε αλλοίωση του χαρακτήρα της περιοχής και περιβαλλοντική υποβάθμιση. Εκτός του χιονοδρομικού κέντρου, κύρια σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος θεωρούνται τα εξής:

- Φυσικοί τουριστικοί πόροι και σημεία ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος: Φαράγγι του Βουραϊκού, Χελμός και Ύδατα Στυγός,, Σπήλαια Λιμνών - Καστριών, Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων, πηγές Αροάνιου (Πλανητέρο), πηγές - ποτάμια και τεχνητή Λίμνη Λάδωνα, βουνό και ποταμός Ερύμανθος, πηγές Σελινούντα, δάσος Μπαρμπούς (Νάσια), δάσος Κάνισκας.
- Ο Οδοντωτός Σιδηρόδρομος και οι χαρακτηρισμένες ως ιστορικά και διατηρητέα μνημεία υποδομές του (σταθμοί, γέφυρες κλπ.).
- Το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος».
- Εναλλακτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή (αναρρίχηση, αεραθλητισμός - αλεξίπτωτο πλαγιάς στα Καλάβρυτα, kayak - Rafting – ποδηλασία – τοξοβολία στον ποταμό Λάδωνα, Rafting στον Ερύμανθο).
- Το σύνολο οικισμών και κατασκευών παραδοσιακής λαϊκής αρχιτεκτονικής (οικιστικά σύνολα όπως: ο παραδοσιακός οικισμός Βεσινίου, οι οικισμοί Κ. Βλασία, Αροαλία, Λειβάρτζι, Λουσοί κα.).
- Παλιοί νερόμυλοι, βρύσες, γεφύρια και άλλα στοιχεία παραδοσιακής αγροτικής και λαογραφικής κληρονομιάς, διάσπαρτα σε όλη την περιοχή του Δήμου.
- Το Κεντρικό Μονοπάτι Βουραϊκού και το μονοπάτι Ε4
- Άλλα Μονοπάτια και Διαδρομές
- Αρχοντικό Παλαιολογίνας
- Δημοτική Πινακοθήκη Κωνσταντίνου Φάσσου
- Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος
- Τόπος Θυσίας
- Μνημείο Ηρώων Αγωνιστών 1821
- Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κλειτορίας
- Μνημεία εκτελεσθέντων
- Χελωνοσπηλιά
- Μητροπολιτικός Ναός
- Παναγία Πλατανιώτισσα
- Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

- Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακελλαριάς
- Μονή Αγίας Λαύρας
- Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου
- Μονή Αγίων Θεοδώρων
- Μονή Παναγίας της Φανερωμένης
- Ναός Ευαγγελίστριας
- Ναός Αγίου Γεωργίου
- Μονή Αγίου Αθανασίου
- Μονή Ευαγγελιστρίας
- Αρχαία Ψωφίδα
- Αρχαίοι Λουσοί
- Αρχαίος Κλείτορας
- Αρχαία Πάος
- Κάστρο Ωριάς
- Πύργος Πετιμεζιά
- Κλήμα Πανσανία

Τα παραπάνω σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν τόπους ιδιαίτερης περιβαλλοντικής, ιστορικής και θρησκευτικής σημασίας καθώς και εναλλακτικές δραστηριότητες. Επιπλέον, βρίσκονται διάσπαρτα στον Δήμο και σε περίπτωση που αναπτυχθεί ένα συνολικό σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής μπορούν να συμβάλλουν στην άμβλυνση της άνισης ανάπτυξης η οποία παρατηρείται στην περιοχή. Τέλος, μπορούν να αποτελέσουν σημεία προσέλκυσης ενός ετερόκλητου πλήθους επισκεπτών οι οποίοι ανταποκρίνονται σε προφίλ διαφορετικά από αυτό του “χειμερινού” τουρίστα.

Εκτός της μονομερούς – τόσο στη χωρική διάσταση όσο και στη προσέλκυση συγκεκριμένου προφίλ επισκεπτών- ανάπτυξης του Δήμου Καλαβρύτων, ένα επιπλέον μειονέκτημα είναι η περιορισμένη αξιοποίηση και προώθηση των τοπικών προϊόντων μέσω της τουριστικής δραστηριότητας. Η έλλειψη ενός συνεταιρισμού τοπικών προϊόντων ο οποίος θα αναλάμβανε όλα τα στάδια διάθεσης των προϊόντων από την παραγωγή μέχρι την προώθηση αποτελεί τροχοπέδη για τον συνδυασμό των δύο κύριων αναπτυξιακών αξόνων του Δήμου Καλαβρύτων, την πρωτογενή παραγωγή και τον τουρισμό.

Η υφιστάμενη κατάσταση όπως είδαμε παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες αλλά και αδυναμίες σχετικά με τον τουρισμό. Σε περίπτωση που η τουριστική ανάπτυξη δεν επανασχεδιαστεί συνολικά ώστε αφενός να αποτελέσει παράγοντα προστασίας του φυσικού, ανθρωπογενούς και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής και αφετέρου να αξιοποιήσει στο έπακρο τις δυνατότητες που τα παραπάνω προσφέρουν για την προσέλκυση διαφορετικού προφίλ επισκεπτών, παρουσιάζονται απειλές για την υποβάθμιση του περιβάλλοντος αλλά και την τουριστική δραστηριότητα στο σύνολο της. Σύμφωνα με τον Παρπαϊρη (2003), η τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής παρουσιάζει διάφορα στάδια, σχετιζόμενα με την ποιότητα του περιβάλλοντος. Στα πρώτα στάδια η υψηλή οικολογική και αισθητική ποιότητα μιας περιοχής προσελκύει πολλούς επισκέπτες και η περιοχή αναπτύσσεται. Ακολουθούν φάσεις εντατικοποίησης της τουριστικής ανάπτυξης που εξαντλούν και αλλοιώνουν σταδιακά τους φυσικούς πόρους, για να καταλήξει η περιοχή στην κόπωση και την παρακμή, με χαμηλά επίπεδα ανάπτυξης, πολλά περιβαλλοντικά προβλήματα και μικρό οικονομικό όφελος. Εάν ένας τουριστικός προορισμός φτάσει στην φάση της παρακμής, τότε έχει κλείσει τον κύκλο του ως τουριστικό προϊόν και φυσικά έχει υποβαθμιστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό το φυσικό του περιβάλλον. Με τη στήριξη ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού μια τέτοια εξέλιξη μπορεί να αποφευχθεί.

Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη / οικοτουρισμός - ορισμοί και τάσεις: Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (World Tourism Organization), η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη “ικανοποιεί τις ανάγκες των επισκεπτών του παρόντος και των περιοχών φιλοξενίας ενώ ταυτόχρονα τις προστατεύει και αξιολογεί τις μελλοντικές δυνατότητες. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη προϋποθέτει τη συνολική διαχείριση όλων των πόρων με τρόπο ο οποίος εξασφαλίζει τις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες των περιοχών ανάπτυξης. Επιπλέον επιδιώκει τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας”. Στη βιβλιογραφία εντοπίζονται πολυάριθμοι ορισμοί του οικοτουρισμού. Ο ορισμός της Σβορώνου (2003), ο οποίος καλύπτει τους περισσότερους από τους υπάρχοντες, ορίζει τον οικοτουρισμό ως “τουρισμό ο οποίος αναπτύσσεται στη φύση, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής ενώ ταυτόχρονα προωθεί την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και συμβάλλει στην τοπική οικονομία και στη διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού”.

Σε παγκόσμια κλίμακα, η ευαισθητοποίηση των πολιτών σε περιβαλλοντικά θέματα οδηγεί στην αύξηση της ζήτησης για τουριστικές δραστηριότητες οι οποίες έχουν την

ελάχιστη δυνατή αρνητική επίδραση στο φυσικό περιβάλλον. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες τάσεις προβλέπεται ραγδαία αύξηση στη ζήτηση για οικοτουρισμό τις επόμενες δεκαετίες και οι περιοχές οι οποίες διαθέτουν πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον αλλά και τις κατάλληλες υποδομές αποκτούν ένα τεράστιο συγκριτικό πλεονέκτημα. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη του οικοτουρισμού προωθεί και άλλα είδη τουρισμού όπως ο πολιτιστικός, ο τουρισμός περιπέτειας, ο εθελοντικός και ο αθλητικός (Lindberg, 1991). Ειδικά σε περιοχές οι οποίες περιλαμβάνουν ζώνες προστασίας, όπως η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Καλαβρύτων, η στήριξη του οικοτουρισμού αποτελεί μονόδρομο για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής η οποία θα συμβάλλει ταυτόχρονα στη διατήρηση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, καθώς σύμφωνα με τον Eagles (2002), “οι προστατευόμενες περιοχές χρειάζονται τον τουρισμό και ο τουρισμός χρειάζεται τις προστατευόμενες περιοχές”. Αν και ο οικοτουρισμός αποτελεί την ηπιότερη μορφή τουριστικής ανάπτυξης, ο Fernie (1993) υποστηρίζει πως έχει επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και απαιτεί συνολική διαχείριση και σχεδιασμό. Σε περίπτωση που μια συνολική προσέγγιση απουσιάζει, οι πιθανότητες να προκύψει περιβαλλοντική υποβάθμιση πολλαπλασιάζονται.

Διαχείριση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης: Η φυσιογνωμία της περιοχής, η ύπαρξη ζωνών περιβαλλοντικής προστασίας και η ανάδειξη των κινδύνων που βρίσκονται στη “βαριά” τουριστική υποδομή και υπογραμμίζονται τόσο στο παρόν επιχειρησιακό σχέδιο, όσο και στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Χελμού- Βουραϊκού καθιστούν την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού ως μοναδική εναλλακτική για την περιοχή. Προϋπόθεση για μια τέτοια εξέλιξη είναι η ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου ανάδειξης, αξιοποίησης, διαχείρισης και προώθησης των σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος της περιοχής. Όπως αναφέρει ο Fernie (1993), ένα αναγνωρισμένο μοντέλο διαχείρισης προορισμών οικοτουριστικού ενδιαφέροντος αποτελεί το ECOS (Ecotourism Opportunity Spectrum). Το μοντέλο αυτό, με βάση τα χαρακτηριστικά του προορισμού και τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των προφίλ των οικοτουριστών, συμβάλλει στην επιλογή του προτεινόμενου μοντέλου ανάπτυξης της περιοχής μελέτης.

Σύμφωνα με το παραπάνω μοντέλο οι οικοτουρίστες διαχωρίζονται σε τρεις υποκατηγορίες οι οποίες διαφοροποιούνται ως προς τις απαιτήσεις τους από μια περιοχή αλλά και την επίδραση τους σε αυτή: “οίκο-ειδικοί”, ενδιάμεσοι και “γενικοί” οικο-

τουρίστες. Ο Fernie (1993), αναφέρεται στα βασικά χαρακτηριστικά των παραπάνω κατηγοριών. Οι “οίκο- ειδικοί” τουρίστες ταξιδεύουν μόνοι ή σε μικρές ομάδες, αλληλεπιδρούν έντονα με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, δεν χρησιμοποιούν τουριστικές υποδομές και έχουν την ελάχιστη δυνατή αρνητική επίδραση στο φυσικό περιβάλλον. Επιδεικνύουν ενδιαφέρον για τις τοπικές παραδόσεις, έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές γνώσεις και υψηλή ικανότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε εξωτερικούς χώρους. Αντίστοιχα, οι “γενικοί” οικοτουρίστες συμμετέχουν σε πολυπληθείς, οργανωμένες ομάδες επισκεπτών μέσω προσφερόμενων οικοτουριστικών “πακέτων”, απαιτούν ένα υψηλό επίπεδο άνεσης και παρεχόμενων υπηρεσιών τα οποία απαιτούν την ύπαρξη των ανάλογων υποδομών και έχουν σχετικά υψηλή επίδραση στο περιβάλλον. Οι ενδιάμεσοι των παραπάνω κατηγοριών οικοτουρίστες ταξιδεύουν σε μικρές ομάδες, απαιτούν τις στοιχειώδεις υποδομές μεταφοράς και φιλοξενίας, ενώ οργανώνουν τις δραστηριότητες τους πριν την άφιξη τους. Στη συνέχεια, με βάση τα χαρακτηριστικά της περιοχής του Δήμου Καλαβρύτων, εντοπίζονται τα είδη των οικοτουριστών στα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η απόπειρα να καταστηθεί η περιοχή κέντρο οικοτουριστικού ενδιαφέροντος καθώς και οι δράσεις που η απόπειρα αυτή συνεπάγεται.

Πίνακας 4.1. Πρόσβαση για τα Καλάβρυτα και πληροφορίες

<p>ΠΡΟΣΒΑΣΗ</p> <p>i) Προσβασιμότητα: ο Δήμος Καλαβρύτων βρίσκεται κοντά σε δύο από τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της Χώρας, την Αθήνα και την Πάτρα. Εντούτοις, η οδική σύνδεση του δήμου με το εθνικό οδικό δίκτυο χαρακτηρίζεται ως προβληματική.</p> <p>ii) Συστήματα Μεταφορών: Η περιοχή είναι προσβάσιμη μέσω του οδικού και του σιδηροδρομικού δικτύου</p> <p>iii) Αγορά: Ο Δήμος Καλαβρύτων αποτελεί καθιερωμένο τουριστικό προορισμό. Προβλήματα αποτελούν η προσέλκυση κυρίως «χειμερινών» τουριστών και η ελλιπής ενημέρωση για δραστηριότητες και αξιοθέατα εκτός του οικισμού των Καλαβρύτων</p> <p>iv) Δίαυλοι Πληροφοριών: τουριστικά γραφεία, διαδίκτυο</p> <p>v) Μέσα Μεταφοράς: Αυτοκίνητο, λεωφορείο, τρένο</p>
<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ</p> <p>Σχέση: Περιορισμένη ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικών με τους φυσικούς πόρους. (Η αθλητική δραστηριότητα στο χιονοδρομικό κέντρο, οι δραστηριότητες rafting, αε-</p>

ραθλητισμού, πεζοπορίες στα ορειβατικά μονοπάτια)
ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Περιορισμένες, γεγονός που καθιστά την περιοχή ελκυστική για οίκο-ειδικούς, και με αύξηση δραστηριοτήτων σχετικών με τον πολιτισμό μπορούν να προσελκύσουν “ενδιάμεσους” οικοτουρίστες
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ i) Κλίμακα: περιορισμένη, προσανατολισμένη σε προφίλ επισκεπτών διαφορετικό από αυτό του οικοτουρίστα ii) Ορατότητα: περιορισμένη iii) Πολυπλοκότητα: περιορισμένη iv) Εγκαταστάσεις: κυρίως υπηρεσίες φιλοξενίας και σίτισης, συγκεντρωμένες στον οικισμό των Καλαβρύτων και σε πιο περιορισμένη κλίμακα στην Κλειτορία
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ i) Λοιποί οικοτουρίστες: περιορισμένος αριθμός, ανταποκρίνονται στο προφίλ του “ενδιάμεσου” οικοτουρίστα, εισροή κυρίως τη θερινή περίοδο ii) Τοπικός Πληθυσμός: περιορισμένη αλληλεπίδραση με τουρίστες, εκτός του τμήματος που απασχολείται με δραστηριότητες χειμερινού τουρισμού, κυρίως στον οικισμό Καλαβρύτων
ΕΠΙΠΕΔΟ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΩΝ: Ανταποκρινόμενοι στο προφίλ των “ενδιάμεσων” οικοτουριστών, οι οικοτουρίστες που επισκέπτονται την περιοχή, έχουν ικανότητες και γνώσεις σχετικές με δραστηριότητες στο φυσικό περιβάλλον
ΔΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ i) Βαθμός Επίδρασης: περιορισμένος ii) Επικράτηση Επίδρασης: περιορισμένη iii) Επίπεδο Ελέγχου: χαμηλό

Κατευθύνσεις-Δράσεις

Κατευθύνσεις: Σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση, η προσέλκυση επισκεπτών με σημείο αναφοράς το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων και την τουριστική βιομηχανία του οικισμού των Καλαβρύτων κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί και να ενισχυθεί υπό τον όρο να λειτουργήσει συμπληρωματικά με ήπιες μορφές τουρισμού και να μην οδηγήσει σε αλλοίωση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής. Για περαιτέρω προτάσεις και δράσεις συνδυάζεται η ανάλυση ΔΑΠΑ (Δυνατότητες- Αδυναμίες- Προοπτικές- Απειλές) για την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου

Καλαβρύτων και οι προτεινόμενες από τον Eagles (2002) βοηθητικές ερωτήσεις για την αξιολόγηση προτεινόμενων υποδομών σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.

http://www.kalavrytanews.com/2013/04/blog-post_3945.html (15/12/14)

Πίνακας 4.2. ΔΑΠΑ για την τουριστική ανάπτυξη στον Δήμο Καλαβρύτων

<p>ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ</p> <p>Πλούσιο φυσικό περιβάλλον</p> <p>Υπαγωγή σημαντικού τμήματος της περιοχής σε καθεστώς περιβαλλοντικής προστασίας (Natura, Εθνικό Πάρκο κτλπ)</p> <p>Καθιέρωση της περιοχής ως σημαντικός τουριστικός προορισμός</p> <p>Δυνατότητα παραγωγής και διάθεσης τοπικών προϊόντων</p> <p>Εγγύτητα στα αστικά κέντρα Αθήνας και Πάτρας</p> <p>Εγγύτητα με περιοχές τουριστικής ανάπτυξης (Ορεινή Κορινθία, Αρκαδία)</p>	<p>ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ</p> <p>Έλλειψη συνολικού σχεδιασμού για τον τουρισμό</p> <p>Σχεδόν αποκλειστικός προσανατολισμός στον χειμερινό τουρισμό</p> <p>Χωρικά άνιση ανάπτυξη</p>
<p>ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ</p> <p>Προώθηση ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης (οικοτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός κτλπ.)</p> <p>Συνολικός σχεδιασμός για την τουριστική ανάπτυξη</p> <p>Θεσμικές δράσεις για τη συνεργασία φορέων και επιχειρήσεων</p> <p>Σύνδεση πρωτογενούς παραγωγής και τουρισμού με άξονες τη διάθεση τοπικών προϊόντων και τον αγροτουρισμό</p> <p>Σύνδεση των σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος</p>	<p>ΑΠΕΙΛΕΣ</p> <p>Υποβάθμιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος</p> <p>Αλλοίωση του χαρακτήρα της περιοχής</p> <p>Υποβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος του οικισμού των Καλαβρύτων</p>

Δράσεις: Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, προτείνονται οι εξής δράσεις για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Καλαβρύτων:

- Ενιαία σήμανση σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος, μονοπατιών, δραστηριοτήτων και των μεταξύ τους συνδέσεων
- Δημιουργία τουριστικών περιπτέρων σε κύρια σημεία προσέλκυσης επισκεπτών
- Ανάδειξη και σύνδεση των ορειβατικών μονοπατιών, σύμφωνα με την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Χελμού- Βουραϊκού
- Σύσταση συνεταιρισμού για την προώθηση τοπικών προϊόντων
- Σύσταση φορέα για την ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων με συνεργασία Δήμου Καλαβρύτων, Φορέα Διαχείρισης Χελμού-Βουραϊκού, Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κλειτορίας, Επιχειρήσεων, Συλλόγων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή
- Ενημέρωση της τοπικού πληθυσμού σχετικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας προς την κατεύθυνση του οικοτουρισμού.

http://www.kalavrytanews.com/2013/04/blog-post_3945.html (15/12/14)

Το νέο Χωροταξικό στον Τουρισμό: Τουρισμός όλο το χρόνο με τουρίστες υψηλού εισοδήματος, είναι ο στόχος του νέου Χωροταξικού. Το σχέδιο θέτει ως έναν από τους κύριους στόχους του τη διεύρυνση της μέσης κατά κεφαλήν τουριστικής δαπάνης δια της προώθησης τουριστικών καταλυμάτων υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και υποδομών. Το νέο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό -όπως είναι η πλήρης ονομασία του- ολοκληρώθηκε πρόσφατα.

Το Σχέδιο που θα καθορίσει τις επενδυτικές επιλογές στον χώρο του τουρισμού για τα επόμενα χρόνια δημοσιεύεται. Για τη σύνταξη του Ειδικού Χωροταξικού ελήφθη υπόψη μεταξύ άλλων η σημαντική συμβολή του τουρισμού στην απασχόληση, ιδίως στην περίοδο της οικονομικής κρίσης και της μεγάλης ανεργίας που διανύει η χώρα. Επίσης, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, η συμβολή του τουρισμού είναι ιδιαίτερα σημαντική στην κάλυψη του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Υπολογίζεται ότι η τουριστική κατανάλωση επηρεάζει το 60% των κλάδων της ελληνικής οικονομίας, ενώ ο τουριστικός πολλαπλασιαστής εκτιμάται σε 2,184, το οποίο σημαίνει πως κάθε ευρώ, που καταναλώνεται στον τουρισμό, δημιουργεί υπερδιπλάσια δευτερογενή κατανάλωση στην υπόλοιπη οικονομία.

Παράλληλα σημειώνεται ότι τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί νέοι τουριστικοί προορισμοί, όπως η Τουρκία και η Κροατία, που προσφέρουν παρόμοιο προϊόν με

την Ελλάδα (ήλιος και θάλασσα, τουρισμός με σκάφη αναψυχής, κρουαζιέρα κ.ά.), διεκδικώντας μερίδιο από τις ίδιες τουριστικές αγορές. Κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα των ανταγωνιστών είναι το χαμηλό κόστος και, δευτερευόντως, η καλή ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Επιπροσθέτως υπογραμμίζεται ότι πολλοί τουριστικοί προορισμοί στην Ελλάδα παρουσιάζουν μη ικανοποιητικό επίπεδο υπηρεσιών με παράλληλη απαξίωση σημαντικού ποσοστού των τουριστικών καταλυμάτων, παρά την επιχειρούμενη αργή αλλά σταθερή ποιοτική αναβάθμιση του ξενοδοχειακού δυναμικού. Εντοπίζονται, δε ελλείψεις στη γενική υποδομή και τις μεταφορές (κυρίως περιφερειακά αεροδρόμια, αλλά και οδικό δίκτυο, λιμάνια, κατάσταση σιδηροδρόμων, ακτοπλοΐα, ανυπαρξία αερομεταφορέα για ναυλωμένες πτήσεις κ.λπ.), καθώς και δυσλειτουργίες, όπως κυκλοφοριακή συμφόρηση, έλλειψη χώρων στάθμευσης κ.λπ. Στο πλαίσιο αυτό διαπιστώνεται ότι οι προοπτικές του ελληνικού τουρισμού για την επόμενη δεκαετία είναι θετικές όσον αφορά στην αύξηση των εσόδων και της απασχόλησης, εφόσον υπάρξει σειρά διαρθρωτικών παρεμβάσεων και βελτιωτικών ενεργειών.

Το Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό στοχεύει μεταξύ άλλων στη διαμόρφωση συνθηκών για: - Την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού της χώρας, σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου και ειδικότερα την προστασία των υδατικών πόρων και του εδάφους και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

- Τη μετάβαση από ένα μαζικό, αδιαφοροποίητο και μονοθεματικό και τουρισμό σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό, οικονομικά αποδοτικότερο, που απευθύνεται σε κοινό με υψηλότερες απαιτήσεις, που δεν αρκείται στο καθιερωμένο τουριστικό πρότυπο «ήλιος –θάλασσα».

-Την αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων χαμηλών κατηγοριών,

-Την προσέλκυση υψηλού εισοδήματος τουριστών μέσω της διεύδυσης διεθνών αλυσίδων επώνυμων ξενοδοχείων και της προώθησης σύγχρονων τουριστικών προϊόντων, όπως τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα και οι οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων.

-Τη διάχυση των ευκαιριών ανάπτυξης τουρισμού και την ενίσχυση λιγότερο τουριστικά αναπτυγμένων περιοχών, που έχουν σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Με το Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό προωθείται η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων υψηλότερου αριθμού αστέρων στις περιοχές οι οποίες διαθέτουν τουριστικά αναπτυξιακό πλεονεκτήματα και δίνονται κίνητρα για αναβάθμιση υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων. Παράλληλα, αυξάνεται η αρτιότητα στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές. Για παράδειγμα αναφέρεται ότι στις ανεπτυγμένες περιοχές η αρτιότητα αυξάνεται στα 20 στρέμματα ενώ στις αναπτυσσόμενες στα ανάλογα με την μορφή του τουριστικού προϊόντος. Ειδικές ρυθμίσεις υπάρχουν για τους οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων και για τις τουριστικές αναπτύξεις στα νησιά.

Το Σχέδιο δίνει κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης για μία σειρά εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως ο συνεδριακός-εκθεσιακός, ο αστικός ο θαλάσσιος κ.α.

Ειδικά για τον τουρισμό κρουαζιέρας προκρίνει τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και τη δημιουργία πυλών εισόδου επιβατών κρουαζιέρας (home ports) με σύγχρονες εγκαταστάσεις κατά προτεραιότητα σε αναπτυγμένες, αναπτυσσόμενες και μητροπολιτικές περιοχές που διαθέτουν αεροδρόμια διεθνών συνδέσεων. Επίσης, τη δημιουργία εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης επιβατών κρουαζιέρας (ports of call) σε λιμάνια που έχουν ήδη δυνατότητα, ή μπορούν να αποκτήσουν τη δυνατότητα να εξυπηρετούν μεγάλα κρουαζιερόπλοια και βρίσκονται σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος. Κατά προτεραιότητα οι περιοχές αυτές είναι: Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Κατάκολο, Ρόδος, Βόλος, Καβάλα, Κως, Πάτμος, Πύλος, Μύκονος, Σαντορίνη, Καλαμάτα, Κέρκυρα και Κρήτη. Ειδικά για την περίπτωση της Αττικής συνιστά τη διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης επιβατών κρουαζιέρας στον Πειραιά, στην ευρύτερη περιοχή του Φαληρικού Όρμου και στο Λαύριο.

Για τον τουρισμό καταδύσεων αναψυχής προκρίνει μεταξύ άλλων την ανάπτυξη τουρισμού καταδύσεων, αυτόνομων ή οργανωμένων, με στόχο τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, τη δημιουργία θαλάσσιων καταδυτικών πάρκων και την ανάπτυξη υποθαλάσσιων μουσείων

Σε ότι αφορά τα Γκολφ προκρίνει τη δημιουργία γηπέδων γκολφ στις ευρύτερες περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων που αποτελούν τουριστικούς προορισμούς (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Βόλος, Ιωάννινα, Κρήτη, Κέρκυρα, Ρόδος, Ζάκυνθος, Κως και στις Περιφερειακές Ενότητες Ηλείας, Μεσσηνίας, Χαλκιδικής, Αχαΐας, Αργολίδας, Λευκάδας, Αιτωλοακαρνανίας, Κεφαλονιάς), καθώς και ως μορφή ειδικής τουριστικής υποδομής που συνδυάζεται με ξενοδοχειακά καταλύματα ή εντάσσεται σε οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων ή/και σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα.

Για τον **Θρησκευτικό Τουρισμό** προκρίνει την ανάδειξη πόλων προσκυνηματικών και θρησκευτικών μνημείων και τόπων (π.χ. Μετέωρα, Πάτμος, Άγιο Όρος), συγκρότηση, οργάνωση και προβολή τους σε δίκτυα.

Για τον **Χιονοδρομικό Τουρισμό** και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής στον ορεινό χώρο προκρίνει ρυθμίσεις και κίνητρα για την εγκατάσταση Α.Π.Ε. σε χιονοδρομικά κέντρα κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών τους.

Επίσης, θεωρεί σημαντική τη διεύρυνση της εποχικότητας της λειτουργίας των χιονοδρομικών κέντρων με ειδικά κίνητρα για την ανάπτυξη αθλητικών ορεινών δραστηριοτήτων και ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων.

Θεματικά Πάρκα: Εξάλλου, το Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό ανάβει το «πράσινο φως» για την προώθηση ψυχαγωγικών και θεματικών πάρκων, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνδυασμό με τον αστικό τουρισμό, όπου δύνανται να εντάσσονται τα θεματικά πάρκα, τα πάρκα περιπέτειας, τα πάρκα ομοιωμάτων (miniature parks), κ.ά. Τα πάρκα αυτά δύνανται να συνδυάζονται με άλλες δραστηριότητες όπως πολυκινηματογράφοι, εμπορικά κέντρα, εστιατόρια, λούνα παρκ, ιδίως στις μείζονες αστικές συγκεντρώσεις.

<http://www.kalavrita.gr/information/tourismos> (15/12/14)

http://www.kalavrytanews.com/2013/04/blog-post_3945.html (15/12/14)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥ- ΤΩΝ

5.1. ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΣΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

5.1. ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΣΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

Καλάβρυτα δεν είναι μόνο η πόλη, αλλά και η γύρω περιοχή, που είναι γεμάτη από αξιοθέατα, όπως, το φαράγγι του Βουραϊκού, ο Χελμός, τα Ύδατα της Στυγός, το σπήλαιο των λιμνών, η Ιερά Μονή Μέγα Σπηλαίου και φυσικά ο οδοντωτός σιδηρόδρομος, το χιονοδρομικό κέντρο κ.ά..

Τόπος Θυσίας: Ανατολικά των Καλαβρύτων, 500 μέτρα από την πόλη, στο δρόμο προς το Χιονοδρομικό Κέντρο, βρίσκεται το μνημείο του τόπου θυσίας, ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία των Καλαβρύτων. Εκεί εκτελεστήκαν άνδρες άνω των 13 ετών από τους Γερμανούς την 13η Δεκεμβρίου του 1943. Σήμερα, στο λόφο, βρίσκεται ένας μεγάλος σταυρός και το πέτρινο γλυπτό της πονεμένης μάνας, ενώ στις στήλες που περιβάλλουν τον κεντρικό χώρο, αναγράφονται τα ονόματα των οικογενειών των εκτελεσθέντων.

Το **Σπήλαιο Λιμνών** βρίσκεται κοντά στο χωριό Καστριά, περίπου 17 χλμ. από την πόλη των Καλαβρύτων και 60 χλμ. από την Τρίπολη. Είναι ένα σπάνιο δημιούργημα της φύσης -μια παλιά κοίτη υπόγειου ποταμού με εξερευνημένο μήκος 1.980 μέτρα και αξιοποιημένο μήκος 500 μέτρα- που προσφέρει λαβυρινθώδεις διαδρόμους, μυστηριώδεις στοές και ιδιαίτερους σταλακτικούς σχηματισμούς.

Διαθέτει αλλεπάλληλες κλιμακωτές, σε τρεις ορόφους λίμνες και αυτό το καθιστούν μοναδικό στο είδος του στον κόσμο. Η διάβαση ανάμεσα στις λίμνες γίνεται από υ-

περυψωμένες τεχνητές γεφυρούλες. Στον κάτω όροφο του σπηλαίου βρέθηκαν απολιθωμένα οστά ανθρώπου και διαφόρων ζώων μεταξύ των οποίων και ιπποπόταμου.

Ιερές Μονές Μεγάλου Σπηλαίου και Αγίας Λαύρας: Στην περιοχή των Καλαβρύτων βρίσκονται τα δύο σημαντικά μοναστήρια της Αγίας Λαύρας και του Μεγάλου Σπηλαίου.

Το μοναστήρι της Αγίας Λαύρας βρίσκεται 5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης των Καλαβρύτων, αποτελεί το λίκνο της εθνικής μας παλιγγενεσίας και μια από τις αρχαιότερες Μονές. Εκεί βρίσκεται η πρώτη σημαία του ελληνικού έθνους, το λάβαρο της Επανάστασης.

Το Μέγα Σπήλαιο, βρίσκεται στο 10ο χιλιόμετρο του δρόμου Καλαβρύτων –Αθηνών, «κολλημένο» σε μια σπηλιά ενός βράχου του Χελμού, σε υψόμετρο 940 μ., προκαλώντας δέος και θαυμασμό με τη μοναδικότητα του. Δέχθηκε πολλές επιθέσεις, όμως ποτέ δεν κατακτήθηκε, αν και καταστράφηκε τέσσερις φορές από πυρκαγιές και διαθέτει μεγάλο πλούτο κειμηλίων.

Το **χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων** απέχει 203 χλμ. από την Αθήνα, 90 χλμ. από την Πάτρα και 14 χλμ. από την πόλη των Καλαβρύτων και βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του Χελμού, σε υψόμετρο 1.700-2.340 μέτρα.

Είναι ένα από τα πιο οργανωμένα χιονοδρομικά κέντρα της χώρας, με χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο. Διαθέτει 7 αναβατήρες (2 εναέριους και 5 συρόμενους) και 12 πίστες συνολικού μήκους 20 χλμ., αλλά και σαλέ με εστιατόριο και καφετέρια και

μερικές σχολές σκι και είναι ιδανικό τόσο για τους αρχάριους, όσο για τους έμπειρους σκιέρ ή snowboarders.

<http://www.kalavrita-ski.gr> (10/01/15)

Κι επειδή ο κατάλογος με τα αξιοθέατα που προσφέρει η περιοχή των Καλαβρύτων είναι ατέλειωτος, αναφέρουμε επιγραμματικά μερικά ακόμη από αυτά και σας προκαλούμε να τα ανακαλύψετε: το τηλεσκόπιο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών Αρίσταρχος, στη Νεραΐδοράχη, τα Ύδατα της Στυγός, οι πηγές του Αροανίου ποταμού στο Πλανητέρο, το καστανοδάσος στο χωριό Κέρτεζη κ.ά.

<http://www.clickatlife.gr/taksidi/story/3168> (10/01/15)

Το Ολοκαύτωμα των Καλαβρύτων: Ένα από μεγαλύτερα εγκλήματα της Ναζιστικής Γερμανίας κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 δυνάμεις της «Βέρμαχτ» σκότωσαν σχεδόν όλους τους άρρενες κατοίκους των Καλαβρύτων, σε αντίποινα για την εκτέλεση αιχμαλώτων Γερμανών στρατιωτών από τον ΕΛΑΣ.

Το τελευταίο ιδίως έτος της Κατοχής είχαν αυξηθεί δραματικά οι ακρότητες των κατακτητών, καθώς η κυριαρχία τους βρισκόταν υπό διαρκή αμφισβήτηση από την ελληνική αντίσταση και οι δυνάμεις τους δεν επαρκούσαν για να ελέγξουν τη χώρα. Η τύχη των Καλαβρύτων φαίνεται να προδιαγράφηκε μετά την ήττα των Γερμανών

από τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ στη Μάχη της Κερπινής (20 Οκτωβρίου 1943), κατά την οποία σκοτώθηκαν δεκάδες Γερμανοί στρατιώτες και αιχμαλωτίστηκαν 78.

Τότε τέθηκε σε εφαρμογή από το γερμανικό στρατηγείο η «Επιχείρηση Καλάβρυτα» («Unternehmen Kalavryta»), με αντικειμενικό στόχο την περικύκλωση των ανταρτών στην ορεινή περιοχή των Καλαβρύτων και την εξόντωσή τους. Την εκτέλεση της αποστολής ανέλαβαν μονάδες της 117ης Μεραρχίας Κυνηγών, που έδρευε στην Πελοπόννησο και είχε επικεφαλής τον υποστράτηγο Καρλ φον Λε Ζουίρ (1898-1954).

Ο γερμανός στρατηγός με τις αριστοκρατικές ρίζες, έχοντας πληροφορηθεί την εκτέλεση των 78 γερμανών αιχμαλώτων από τους αντάρτες, διέταξε τους άνδρες του να μην διστάσουν να λάβουν τα πιο σκληρά αντίποινα εναντίον του άμαχου πληθυσμού της περιοχής. Ήταν, άλλωστε, πρακτική των αρχών κατοχής να εκτελούν για κάθε σκοτωμένο γερμανό στρατιωτικό πολλαπλάσιους έλληνες αμάχους.

Η «Επιχείρηση Καλάβρυτα» ξεκίνησε στις 4 Δεκεμβρίου, όταν οι γερμανικές δυνάμεις άρχισαν να συρρέουν στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων από την Πάτρα, το Αίγιο, τον Πύργο και την Τρίπολη. Στο διάβα τους έκαιγαν χωριά και μοναστήρια (Μέγα Σπήλαιο και Αγία Λαύρα) και σκότωναν άοπλους πολίτες και μοναχούς.

Στις 9 Δεκεμβρίου έφθασαν στα Καλάβρυτα, δημιουργώντας ένα ασφυκτικό κλοιό γύρω από την πόλη. Καθησύχασαν τους κατοίκους, διαβεβαιώνοντας ότι στόχος τους ήταν αποκλειστικά η εξόντωση των ανταρτών και μάλιστα ζήτησαν από όσους την είχαν εγκαταλείψει να επιστρέψουν άφοβα πίσω στα Καλάβρυτα. Για να τους πείσουν ακόμη περισσότερο προχώρησαν στην πυρπόληση σπιτιών, που ανήκαν σε αντάρτες, και αναζήτησαν την τύχη των γερμανών τραυματιών της μάχης της Κερπινής.

Έξαφνα, όμως, το πρωί της Δευτέρας 13 Δεκεμβρίου συγκέντρωσαν όλο τον πληθυσμό στην κεντρική πλατεία και οδήγησαν τον άρρενα πληθυσμό άνω των 13 ετών σε μια επικλινή τοποθεσία, που ονομαζόταν «Ράχη του Καπή», ενώ τα γυναικόπαιδα τα κλείδωσαν στο σχολείο. Στη ράχη του Καπή εκτυλίχθηκε τις πρώτες μεταμεσημβρινές ώρες η τραγωδία, που οδήγησε σχεδόν όλο τον άρρενα πληθυσμό των Καλαβρύτων στο θάνατο. Με ριπές πολυβόλων οι Γερμανοί εκτέλεσαν τους συγκεντρωμένους, γύρω στους 800 ανθρώπους. Μόνο 13 Καλαβρυτινοί διασώθηκαν και αυτοί επειδή είχαν καλυφθεί από τα πτώματα των συμπολιτών τους και οι Γερμανοί τους θεώρησαν νεκρούς. Το σήμα για την εκτέλεση έδωσε με φωτοβολίδα από το κέντρο των Καλαβρύτων ο ταγματάρχης Χανς Εμπερσμπέργκερ και επικεφαλής του εκτελεστικού αποσπάσματος ήταν ο υπολοχαγός Βίλιμπαντ Ακαμπχούμπερ.

Το έγκλημα ολοκληρώθηκε με την πυρπόληση όλων σχεδόν των σπιτιών των Καλαβρύτων. Όσον αφορά την τύχη των γυναικόπαιδων, αυτά σώθηκαν χάρη στον ανθρωπισμό ενός Αυστριακού στρατιώτη, στον οποίο είχε ανατεθεί η φύλαξή τους. Αυτός άφησε ελεύθερη την είσοδο του σχολείου και διευκόλυνε την απομάκρυνσή τους. Όμως, το πλήρωσε με τη ζωή του, αφού καταδικάστηκε σε θάνατο και εκτελέστηκε. Συνολικά, κατά τη διάρκεια της «Επιχείρησης Καλάβρυτα», οι Γερμανοί σκότωσαν 1.101 άτομα, κατέστρεψαν και λεηλάτησαν πάνω από 1.000 σπίτια, κατάσχεσαν 2.000 αιγοπρόβατα και απέσπασαν 260.000.000 δραχμές.

Κανείς από τους υπευθύνους του Ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων δεν λογοδότησε στη Δικαιοσύνη. Ο στρατηγός Λε Ζουίρ πέθανε αιχμάλωτος των Σοβιετικών το 1954, ο Εμπερσμπέργκερ σκοτώθηκε στο Ανατολικό Μέτωπο και ο Ακαμπχούμπερ πέθανε στην Αυστρία το 1972, σε ηλικία 67 ετών. Μόνο ο κατοχικός στρατιωτικός διοικητής της Ελλάδας, στρατηγός Χέλμουτ Φέλμι (1885-1965), καταδικάστηκε το 1948 σε κάθειρξη 15 ετών από το Δικαστήριο της Νυρεμβέργης για όλα τα εγκλήματα πολέμου του Γ' Ράιχ στην Ελλάδα, αλλά μετά από τρία χρόνια αφέθηκε ελεύθερος. Στις 18 Απριλίου του 2000, ο τότε Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Γιохάνες Ράου (1931-2006), επισκέφτηκε τα Καλάβρυτα και εξέφρασε τη βαθιά θλίψη του για την τραγωδία. Εντούτοις, δεν ανέλαβε την ευθύνη εξ ονόματος του γερμανικού κράτους και δεν αναφέρθηκε στο ζήτημα των αποζημιώσεων.

[http://www.sansimera.gr/ \(11/01/15\)](http://www.sansimera.gr/ (11/01/15))

Το **Σπήλαιο των Λιμνών** βρίσκεται κοντά στο χωριό Καστριά του Δήμου Λευκασίου Αχαΐας, επί του επαρχιακού δρόμου Πατρών –Καλαβρύτων –Κλειτορίας –Τριπόλεως. Απέχει μόλις 17 χλμ. από τα Καλάβρυτα και 9 χλμ. από την Κλειτορία.

Το σπήλαιο είναι ένα σπάνιο δημιούργημα της φύσης. Εκτός από τους λαβυρινθώδεις διαδρόμους, τις μυστηριώδεις στοές και τους παράξενους σταλακτιτικούς σχηματισμούς του, έχει κάτι αποκλειστικά δικό του: τις αλλεπάλληλες κλιμακωτές λίμνες (εκτείνονται σε τρεις ορόφους), που το καθιστούν μοναδικό στο είδος του στον κόσμο!

Το αξιοποιημένο μήκος του σπηλαιίου προς το παρόν ανέρχεται σε 500 μέτρα. Περιλαμβάνει εγκατάσταση καλλιτεχνικού φωτισμού. Ο επισκέπτης μπαίνει στο σπήλαιο από τεχνητή σήραγγα, που καταλήγει κατ' ευθείαν στο δεύτερο όροφο. Οι διαστάσεις του τμήματος αυτού προκαλούν δέος, έκσταση και θαυμασμό. Η διάβαση των λιμνών γίνεται από υπερυψωμένες τεχνητές γέφυρες. Στον κάτω όροφο του σπηλαιίου βρέθηκαν απολιθωμένα οστά ανθρώπου και διαφόρων ζώων, μεταξύ των οποίων και ιπποπόταμου. Το τμήμα αυτό προορίζεται για βιοσπηλαιολογικό εργαστήριο διεθνούς προβολής.

Φεύγοντας από το Σπήλαιο των Λιμνών σε μικρή απόσταση βρίσκεται το Πλανητέρο μέσα σε ένα όμορφο φυσικό περιβάλλον με τρεχούμενα νερά και πανύψηλα δέντρα είναι φτιαγμένο το πεστροφίο και εκεί λειτουργεί μια πέτρινη ταβέρνα όπου μπορείτε να δοκιμάσετε πέστροφα ή σολομό.

Το Αρχοντικό της Παλαιολογίνας: Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό κτήριο των Καλαβρύτων. Στις πηγές αναφέρεται ότι πιθανώς κτίστηκε από το Θωμά Παλαιολόγο, και το έτος 1440 πέρασε στον αδελφό του Κωνσταντίνο, επί του οποίου τα Καλάβρυτα είχαν εξελιχθεί σε σπουδαίο πνευματικό κέντρο. Την ίδια περίοδο, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος πιθανώς δώρισε το Παλάτι στην πριγκίπισσα Αικατερίνη Παλαιολόγου, κόρη ευγενών από τη Χαλανδρίτσα και συγγενή της αυτοκρατορικής οικογένειας.

Παρ' όλες τις μετέπειτα δραματικές περιπέτειες του έθνους, το «Αρχοντικό της Παλαιολογίνας» έχει σωθεί από όλες τις καταστροφές της πόλης, με μόνη τη φθορά του χρόνου και κάποιες μεταλλαγές από τους Τούρκους να το έχουν επηρεάσει. Ο τελευταίος ιδιοκτήτης του κ. Βασίλειος Τσαπάρας, προσέφερε το κτίριο στο Δήμο Καλαβρύτων, για να διασωθεί και να αξιοποιηθεί ως πολιτιστικό κέντρο. Σήμερα το Αρχοντικό της Παλαιολογίνας, λειτουργεί ως «πολυχώρος» δραστηριοτήτων για συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις, διαλέξεις, προβολές και φιλοξενία μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων με ιστορικό και λαογραφικό περιεχόμενο.

Μνημείο Ηρώων Αγωνιστών του 1821: Στο δεσπόζοντα λόφο βόρειας της Μονής της Αγίας Λαύρας υψώνεται το λαμπρότερο μνημείο του Έθνους. Είναι το Ηρώο των αγωνιστών της Επανάστασης του 1821, που θυσιάστηκαν για την ανεξαρτησία του Ελληνικού Έθνους από τον Τουρκικό Ζυγό. Τα αποκαλυπτήρια του μνημείου στη σημερινή του μορφή πραγματοποιήθηκαν στις 24 Μαρτίου 1971.

Το Ηρώο αποτελείται από σύνθεση τριών ανδριάντων που παριστάνουν τη συμμετοχή του κλήρου και των αγωνιστών στην Επανάσταση του 1821 και την Ελευθερία του Ελληνικού Έθνους από τον Τούρκο Κατακτητή. Κάθε χρόνο οι εκδηλώσεις εορτασμού της Εθνικής Επετείου, που διοργανώνει ο Δήμος Καλαβρύτων αρχίζουν από το Ηρώο, όπου τελείται τρισάγιο, κατάθεση στεφάνων, τήρηση ενός λεπτού σιγή, στη μνήμη των ενδόξων ηρώων και ανάκρουση εθνικού ύμνου.

Ο περίφημος **Πύργος Πετιμεζά** βρίσκεται σε υπερυψωμένη θέση στους Κάτω Λουσούς. Διατηρείται σε καλή κατάσταση, είναι ένας από τους παλαιότερους πύργους της ορεινής Πελοποννήσου (ανάγεται στον 17ο αιώνα) και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα οχυρωμένης κατοικίας (με μεγάλο αριθμό πολεμίστρων) και μοναδικό (ως προς τη διάταξη και τη μορφή του) κυκλικού αμυντικού πύργου.

Υπήρξε κατ' εξοχήν κέντρο αντίστασης εναντίον των Τούρκων (προ και κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821) και έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο.

Ο πύργος αποτέλεσε ορμητήριο της οικογένειας των Πετιμεζαίων ή Πετμεζαίων, η οποία σύμφωνα με την παράδοση, προερχόταν από την Ήπειρο απ' όπου αναγκάστηκε να φύγει εξαιτίας των τουρκικών διώξεων και να εγκατασταθεί στους Κάτω Λουσούς.

Κατά την εξέγερση της Πελοποννήσου (1770) εναντίον των Τούρκων και ως το 1800, περισσότεροι από είκοσι Πετιμεζαίοι κλέφτες και αμαρτωλοί έδωσαν τη ζωή τους σε συγκρούσεις με τους Τουρκαλβανούς. Ο Αθανάσιος Πετμεζάς (1760-1804) μαζί με τον Κολοκοτρώνη και τον Ζαχαρία δημιούργησαν τη θρυλική τριανδρία αρματωλών (1785). Μετά τη δολοφονία του Ζαχαρία εκδόθηκε σουλτανικό διάταγμα επικήρυξης των άλλων δύο, όπως γράφει ο Γ. Τερτζέτης στα "Απομνημονεύματα" που του υπαγορεύει ο Κολοκοτρώνης (".....ή υμάς τους δύο Πετμεζά και εμέ ή τα κεφάλια των κοτσαμπάσιδων"). Το 1804 ο Αθανάσιος Πετμεζάς, επικηρυγμένος από τους Τούρκους, έπεσε θύμα προδοσίας και δολοφονήθηκε μέσα στον Πύργο του. Κατά τη διάρκεια της επανάστασης, στην οποία οι Πετιμεζαίοι πρωτοστάτησαν, εντάθηκε και κορυφώθηκε η εθνική τους δράση. Σπουδαίο ρόλο έπαιξαν οι: Αναγνώστης (σκοτώθηκε την ίδια μέρα και ώρα με το υιό του Σωτηράκη στα Βασιλικά της Κορινθίας σε μάχη κατά του Δράμαλη - ο θάνατος του έχει απαθανατιστεί από τον Γερμανό ζωγράφο Von Hess και ο πίνακας βρίσκεται στα ανάκτορα του Μονάχου), Βασίλειος (φιλικός, στρατηγός κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα), Νικόλαος (φιλικός, στρατηγός, κινήθηκε δραστήρια κατά του Ιμπραήμ το 1826 ο οποίος προσπάθησε να καταπατήσει τη μονή του Μεγάλου Σπηλαίου και τον απέτρεψε με τα λιγιστά παλικάρια του και τους μοναχούς της μονής), Γκολφίνος, Κωνσταντής κ.ά. που αγωνίστηκαν για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Απογόνους των Πετιμεζαίων οι οποίοι έχουν διακριθεί ως στρατηγοί, πολιτικοί, επιστήμονες, λόγιοι και έχουν αναπτύξει έντονη κοινωνική δραστηριότητα, συναντάμε μέχρι τις μέρες μας.

Ο Πύργος του Αναγνώστη Στριφτόμπολα : Ο καπετάνιος Αναγνώστης Στριφτόμπολας γεννήθηκε το 1778 στην Κέρτεζη Καλαβρύτων, γιος του Αργύρη Στριφτόμπολα και ανιψιός του Θ. Κολοκοτρώνη. Η γιαγιά του ήταν αδερφή του Κωνσταντή Κολοκοτρώνη, πατέρα του γέρου του Μοριά. Οι γονείς του θέλοντας να τον διδάξουν τα όσα μπορούσε να σπουδάσει την εποχή εκείνη άνθρωπος τον έβαλαν κοντά σε αυστηρούς δασκάλους. Από τη φύση του επιμελής, έμαθε όσα του δίδαξαν και για τις

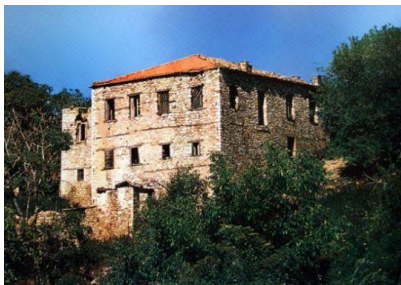
γραμματικές του γνώσεις έλαβε το όνομα «Αναγνώστης».

Στη συνέχεια η οικογένεια του έφυγε κυνηγημένοι από τους Τούρκους στα βουνά της Λακωνίας αλλά και από εκεί αναγκάστηκαν να καταφύγουν στη Ζάκυνθο. Όταν πληροφορήθηκαν ότι η Ηλεία επαναστάτησε κατά της Υψηλής Πύλης προσέτρεξαν για βοήθεια, μη αντέχοντας την εξορία από τα πάτρια εδάφη, επέστρεψαν με κίνδυνο της ζωής τους στην επαρχία Καλαβρύτων. Ο Αναγνώστης Στριφτόμπολας είχε αναπτύξει πλούσια δράση προεπαναστατικά. Από το 1800 έως το 1805 διετέλεσε δάσκαλος στην Τρίπολη διδάσκοντας στα παιδιά την πολεμική τέχνη. Το 1818 φάνηκε πάλι στην Τρίπολη σαν σωματοφύλακας του Ασημάκη Ζαΐμη, ντυμένος και οπλισμένος όπως οι τότε Τούρκοι. Το 1817 μνήθηκε στην Φιλική Εταιρεία από τον Σωτήριο Χαραλάμπη. Το 1821, πρώτος ξεσηκώθηκε ο Αναγνώστης Στριφτόμπολας, με τους τετρακόσιους αγωνιστές που είχε υπό τις οδηγίες του. Πρώτος ξετύλιξε τη Ελληνική Σημαία, με τον μυστηριώδη της παλιγγενεσίας Φοίνικα, και με στιβαρό χέρι ύψωσε «την λυσσώσαν για εκδίκηση σπάθην του». Μαζί του ενώθηκαν και οι υπόλοιποι Καλαβρυτινοί αγωνιστές, κλείνοντας τους Τούρκους σε τέσσερις οχυρωμένους πύργους, διοικουμένων από τον Αρναούτογλου (Βοϊβόδα Καλαβρύτων). Μετά από δεκαπενθήμερη πολιορκία ανάγκασαν τους αποκλεισθέντες στους πύργους Τούρκους να παραδώσουν τα όπλα τους. Μετά την κατάληψη των Καλαβρύτων τα Ελληνικά στρατεύματα μετέβησαν στην Κόρινθο, και από εκεί στο Λεβίδι, για την πολιορκία της Τρίπολης. Στις 13 Απριλίου συγκεντρώθηκαν στο Λεβίδι όλοι οι γενναίοι Έλληνες με αρχηγούς τους Σωτ. Χαραλάμπη, Αναγνώστη Στριφτόμπολα, Βασίλειο και Νικόλαο Πετιμεζά, Σωτήρη Θεοχαρόπουλο και Νικόλαο Σολιώτη και προετοιμάζονταν να εισβάλλουν ξαφνικά στην τότε καλά οχυρωμένη Τρίπολη. Στις 14 Απριλίου 1821, ημέρα Τετάρτη, οι Τούρκοι, φτάνουν στο χωριό Κάψια, μια ώρα απόσταση περίπου από το Λεβίδι. Αριθμούσαν οκτώ χιλιάδες πεζούς και δυο χιλιάδες ιππείς. Οι Έλληνες συναθροίστηκαν όλοι στο σπίτι του Σωτήρη Χαραλάμπη. Ο Αναγνώστης Στριφτόμπολας άνοιξε πολεμότρυπες και μοίραζε στους συντρόφους του φυσέκια για να πολεμούν. Όταν κάθισε κάποια στιγμή πάνω σ' ένα βαρέλι και έδωσε τη φροντίδα της μά-

χης στον Κατριμουστάκη, παλαιό κλέφτη, ένα βόλι πέρασε από τη πολεμίστρα τον πήρε στο λαιμό και έπεσε νεκρός. Τότε ο γέρο Κατριμουστάκης σκέπασε επιτήδεια το νεκρό με την κάπα του και είπε στους μαχόμενους ότι ο καπετάνιος κοιμάται. Η μάχη μεταξύ των Τούρκων και των κλεισμένων Ελλήνων στα σπίτια, που δεν ήταν περισσότεροι από εβδομήντα, συνεχιζόταν ώσπου ήρθαν οι βοήθειες από τα έξω μέρη, από τη ράχη «Λάκκα Μαυτρίλα και τη «Μακράν κορυφή». Έφτασαν από το «Κακούρι» ο Σκαλτσάς και Θανάσης Δαγρές και φάνηκαν πάνω στο βουνό «Ελληνίτσα» που μαζί με τους Βυτινιώτες τουφέκισαν όλοι μαζί τους Τούρκους. Οι Τούρκοι βλέποντες ότι οι Έλληνες θα τους αποκλείσουν ολόγυρα και ενώ άρχιζε να νυχτώνει και να βρέχει άρχισαν να φεύγουν προς τον κάμπο. Τότε οι Έλληνες έπεσαν επάνω τους μαζί με τους κλεισμένους που απελευθερώθηκαν και τους κατεδίωξαν. Η προτομή του ήρωα της Ελληνικής επανάστασης Αναγνώστη Στριφτόμπολα βρίσκεται στο Λεβίδι, ενώ σώζεται το σπίτι του στην Κέρτεζη, το οποίο σήμερα στεγάζει τις υπηρεσίες της κοινότητας.

Ο Πύργος του Ανδρέα Ζαΐμη: Γεννήθηκε στην Κερπινή Καλαβρύτων το 1791, γιος του προεστού των Καλαβρύτων Ασημάκη Ζαΐμη που πρώτος σήκωσε το λάβαρο της επανάστασης στην Αγία Λαύρα στις 18 Μαρτίου 1821.

Νέος μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία, εγκατέλειψε τις σπουδές του στην Ιταλία και πήρε μέρος στην επανάσταση, μαχόμενος στην πολιορκία της Πάτρας και στο Μεσολόγγι. Χρημάτισε πληρεξούσιος στην συνέλευση της Επιδαύρου το 1822. Το 1826, μετά τα δραματικά γεγονότα του Μεσολογγίου, ανέλαβε με απόφαση της Τρίτης Εθνοσυνέλευσης (που διέκοψε τις εργασίες της) πρόεδρος της «Διοικητικής Επιτροπής της Ελλάδος», αναλαμβάνοντας την ευθύνη της διακυβέρνησης και της συνέχισης του Αγώνα. Επί Καποδίστρια διορίστηκε μέλος του «Πανελληνίου» και το 1837 σύμβουλος επικρατείας μέχρι το θάνατό του το 1840 στην Αθήνα. Παντρεύτηκε την Ελένη Δεληγιάννη, κόρη του προεστού των Λαγκαδίων, Ιωάννη Δεληγιάννη. Ο γιος του Θρασύβουλος και ο εγγονός του Αλέξανδρος διετέλεσαν επίσης πρωθυπουργοί. Ο

ιστορικός Αμβρόσιος Φραντζής καταγράφει πως ως προύχοντας κωλυσιέργησε κατά της επανάστασης πύργος του βρίσκεται, σε ερειπωμένη πλέον κατάσταση, στην Κερπινή.

Ο Πύργος του Λεχουρίτη: Βρίσκεται στο ορεινό χωριό Λεχούρι σε υψόμετρο 1000μ. Ο ιστορικός Πύργος κτίστηκε αρχικά ο μισός το 1740 έως το 1760, όταν διορίστηκε ο Αναγνώστης Λεχουρίτης άρχοντας των τριάντα δύο χωριών της Ερυμάνθειας περιοχής.

Και ο άλλος μισός το 1785 έως το 1790, όταν πάλι διορίστηκε άρχοντας ο εγγονός του Αναγνώστη, αγωνιστής του 1821 μαζί με τους τέσσερις γιούς του.

Ο Πύργος είχε υπόγεια κρυφή διάβαση προς το τότε παράρτημά του, σημερινό σπίτι του Ν. Σακελλαρόπουλου (η διάβαση διακρίνεται και σήμερα). Ο Πύργος γνώρισε μεγάλες δόξες, φιλοξένησε στις σάλες του μεγάλες μορφές του 21, καθώς και τον Τούρκο διοικητή των Καλαβρύτων ως αιχμάλωτο. Το 1840 ο Όθωνας και η Αμαλία, επισκέφθηκαν τον Πύργο για να γνωρίσουν από κοντά τον Γιώργο Λεχουρίτη. Ο Πύργος έμεινε σφαλισμένος μετά την επιδημία του 1854 για πολλά χρόνια, έως ότου πουλήθηκε το έτος 1905

Το Κάστρο των Καλαβρύτων: Το φρούριο των Καλαβρύτων χτίστηκε περίπου το 1208 από τους Φράγκους κατακτητές του Μοριά.

Το πριγκιπάτο της Αχαΐας είχε διαιρεθεί σε πολλές βαρονίες και μια από αυτές ήταν και το κάστρο των Καλαβρύτων, την οποία ο γενικός διευθυντής της Πελοποννήσου Γοδεφρείδος Α΄ Βιλλαρδουίνος την παραχώρησε στον Όθωνα ντε Τουρναί να το διαφεντεύει.

Μετά από χρόνια οι Τουρναί πέθαναν χωρίς άρρενες απογόνους και η βαρονία των Καλαβρύτων πέρασε στους Φράγκους χωροδεσπότες της Χαλανδρίτσας de la Tremouille. Αυτοί χτίσανε και ένα μικρό καστράκι απέναντι από το μεγάλο, πάνω στο βουνό Πριόνι. Με το πέρασμα των χρόνων το βουνό αυτό και το μικρό κάστρο πήραν το όνομα «Τρεμούλας», που είναι καθαρή παραφθορά των πρώτων τους κλητόρων.

Εκατόν είκοσι χρόνια βάσταξε η κυριαρχία των Φράγκων, για να ακολουθήσουν οι Βυζαντινοί του δεσποτάτου του Μυστρά και να περάσει τελικά η κυριαρχία της περιοχής, όπως και όλης της Ελλάδας, στα χέρια των Τούρκων. Μπροστά στον επικείμενο κίνδυνο της Τούρκικης κυριαρχίας, ο Θεόδωρος Παλαιολόγος, το 1440, πούλησε το κάστρο των Καλαβρύτων στους περιβόητους Ιωαννίτες ιππότες της Ρόδου, που το κράτησαν στην εξουσία του για τέσσερα περίπου χρόνια, για να εκδιωχθούν στη συνέχεια από τους κατοίκους της περιοχής, οπότε και το κάστρο περιήλθε και πάλι στα χέρια των Βυζαντινών. Το ευτύχημα είναι ότι οι Παλαιολόγοι του Μυστρά είχαν φροντίσει να φέρουν από τη Θεσσαλία και άλλα μέρη δέκα χιλιάδες εμπειροπόλεμους Αρβανίτες, μαζί με τις οικογένειές τους, για να βοηθήσουν ενάντια στους πολέμους με τους Φράγκους και τους Τούρκους και οι οποίοι έμελλε να σφραγίσουν την ιστορία του Καλαβρυτινού κάστρου. Όταν ο Μωάμεθ ο Πορθητής, 1458 – 1460, κατεβαίνει και σαρώνει την Πελοπόννησο, έκπληκτος βρίσκεται μπροστά στην ακατάβλητη αντίσταση του Αρβανίτη Οπλαρχηγού Δόξα, τελευταίου φρούραρχου του κάστρου των Καλαβρύτων και των σκληροτράχηλων συμπολεμιστών του. Η αντίσταση σθεναρή και η πολιορκία επίμονη. Οι Τούρκοι στην προσπάθειά τους να καταλάβουν το κάστρο κόβουνε το νερό. Το μαρτύριο της δίψας κρατάει πολλές μέρες. Τελικά μπροστά στον άμεσο κίνδυνο του αφανισμού των οικογενειών τους αποφασίζουν να προτείνουν ειρήνη και ενώ γίνονται οι διαπραγματεύσεις οι Τούρκοι εισβάλλουν στο κάστρο και πιάνουν ζωντανό το Δόξα τον οποίο και σκότωσαν με άγριο τρόπο, παίρνοντας έτσι εκδίκηση για τις μέρες της αντίστασης του. Το κάστρο παρέμεινε στην κυριαρχία των Τούρκων από το 1460 έως το 1821 με ενδιάμεσες, πριν το 1715, πρόσκαιρες κυριαρχικές παρουσίες των Βενετσιάνων. Η έκταση του κάστρου εσωτερικά ήταν γύρω στα είκοσι στρέμματα και περιείχε πε-

ρίπου πενήντα οικίες, ερείπια των οποίων σώζονται και σήμερα. Κατοικίες υπήρχαν και εκτός του κάστρου, κυρίως στην επικλινή δυτική πλευρά του, οι οποίες κατοικοούνταν από τους ντόπιους. Το εσωτερικό τείχος του, πάχους ενός μέτρου, ήταν ασβεστόχτιστο, πολύ γερό και σε πολλά σημεία αρκετά μέτρα ψηλό. Το εξωτερικό τείχος, όπως υψώνεται, δείχνει να κλείνει προς το εσωτερικό και που και που διακρίνονται ίχνη επάλξεων. Διακρίνονται επίσης δεξαμενές νερού καθώς και δυο αξιόλογοι πύργοι μισογκρεμισμένοι. Επίσης διακρίνεται η ανατολική πλευρά της κυρίας πύλης και πίσω από αυτή μια μεγάλη πέτρα σκαλισμένη σαν πηγάδι βάθους μισού μέτρου. Από την κορυφή του κάστρου μπορεί κανείς να δει το Μέγα Σπήλαιο, την Αγία Λαύρα, τα Καλάβρυτα και μερικά άλλα χωριά. Το κάστρο των Καλαβρύτων ήταν ένα από τα τελευταία του Μοριά που κατέλαβαν οι Τούρκοι και εάν ο θάνατος του τελευταίου υπερασπιστή της Κωνσταντινούπολης δοξάζει την Ελλάδα, το μαρτύριο του θανάτου του τελευταίου υπερασπιστή του κάστρου των Καλαβρύτων δοξάζει τα Καλάβρυτα.

Η Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου βρίσκεται στο 10ο χιλιόμετρο του δρόμου Καλαβρύτων-Πούντας-Ε.Ο.Πατρών-Αθηνών. Είναι χτισμένη σε ένα εντυπωσιακό τοπίο στην είσοδο μιας φυσικής σπηλιάς. Χτίστηκε το 362.

Η Μονή διαθέτει μεγάλο πλούτο κειμηλίων, μεταξύ των οποίων εξαιρετική θέση κατέχει η εικόνα της Παναγίας, που φιλοτέχνησε ο Ευαγγελιστής Λουκάς. Επίσης, διαθέτει ένα σπάνιο λάβαρο με τις μορφές τριών βυζαντινών αυτοκρατόρων, εθνικές στολές, ένα πολύτιμο σταυρό με Τίμιο Ξύλο, λειψανοθήκες με οστά Αγίων και των ιδρυτών της Μονής, Ευαγγέλια σε περγαμηνές κλπ. Διαθέτει επίσης βιβλιοθήκη με περισσότερους από 3.000 τόμους, καθώς και πλήθος χειρογράφων.

Η Ιερά Μονή της Αγίας Λαύρας βρίσκεται 5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης των Καλαβρύτων.

Η Μονή άρχισε να οικοδομείται το 961. Το 1821 αποτέλεσε το κέντρο της Εθνεγερσίας κατά των Τούρκων με την ύψωση του Λαβάρου και την ορκωμοσία των αγωνιστών από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό. Στη Μονή φυλάσσεται το Λάβαρο της ορκωμοσίας των αγωνιστών του 1821.

Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου Βλασίας: Πάνω από το χωριό Βλασία υψώνεται βουνό κατάφυτο από έλατα, στην κορυφή του οποίου βρίσκεται η μονή του Αγίου Νικολάου, που κτίστηκε τον 7ο αιώνα μ.Χ.

Απέναντι από τη μονή είναι οι λόφοι που ονομάζονται Χαρκοσκάλα και Αγγελόκαστρο. Η θέα από το πλάτωμα της μονής είναι μοναδική. Φαίνονται οι κορυφές του Ερύμανθου και η κοιλάδα του Σελινούντα.

Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μακελλαριάς: Στη δεξιά όχθη του ποταμού Σελινούντα, απέναντι από το χωριό Λαπαναγοί και σε απόσταση 30 χιλιομέτρων από την πόλη των Καλαβρύτων ορθώνεται το μοναστήρι της Μακελλαριάς, το οποίο είναι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου.

Χτίστηκε το 532 μ.Χ. Το αρχικό όνομα του μοναστηριού ήταν Παναγία η Λιθοστρωτιάτισσα, επειδή είναι χτισμένο πάνω σε βράχο. Το όνομα «Μακελλαριά» το μονασ-

τήρι το πήρε από το μακελειό που έγινε, όταν πήγαν να το κατακτήσουν οι Τούρκοι το 1458. Σε μικρή απόσταση από τη Μονή, ακολουθώντας ένα μικρό μονοπάτι οδηγείται ο επισκέπτης στο μικρό εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Είναι φτιαγμένο μέσα σε ένα μικρό σπήλαιο λίγο πιο χαμηλά από το σημερινό μοναστήρι. Όλο το χρόνο ρέει αστείρευτα από το βράχο «αγίασμα».

Ιερά Μονή Αγίων Θεοδώρων Αρσανίας: Βρίσκεται Β.Δ του Σοποτού και πλαγιά του βουνού Ζέμπι, βρίσκεται το μοναστήρι που ίδρυσε ο μοναχός Συμεών.

Η Μονή αναδείχτηκε σε μεγάλο πνευματικό κέντρο, μάλιστα δε κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας διέθετε Κρυφό Σχολειό, το οποίο χρησίμευε ως μυστική εκκλησία. Τη περίοδο της επανάστασης ήταν καταφύγιο για τους καταδιωκόμενους αλλά και νοσοκομείο για τους τραυματίες του πολέμου. Ο ναός της Μονής είναι βυζαντινού ρυθμού.

Ιερό Προσκύνημα Παναγίας Πλατανιώτισσας: Βρίσκεται στον οδικό άξονα Καλαβρύτων - Αγίου μέσω Πτέρης, σε απόσταση 30χλμ. από την πόλη των Καλαβρύτων.

Σε μία καταπράσινη τοποθεσία, με άφθονα κρύα νερά, βρίσκεται το εκκλησάκι της Παναγίας της Πλατανιώτισσας που έχει σχηματιστεί μέσα στο κοίλωμα ενός τεράστιου πλατάνου, ο οποίος προήλθε από τρία πλατάνια που φύτεψαν μαζί & με την πά-

ροδο του χρόνου ενώθηκαν & δημιούργησαν το αξιοθαύμαστο αριστούργημα της φύσης.

Το Ιστορικό αυτό πλατάνι έχει ύψος 25μ. περίπου, περίμετρο στη βάση του 16μ. και στο μέσο του 12.65μ. με χωρητικότητα 20 ατόμων, επίσης υπάρχει ένα μικρό Τέμπλο με δύο κίονες οι οποίοι σχηματίζουν την Ωραία Πύλη. Η εικόνα της Παναγίας Βρεφοκρατούσας είναι αποτυπωμένη πάνω στο πλατάνι, σε ύψος 3 μέτρων από το έδαφος στο εσωτερικό του κοιλώματος, όπου κατά την παράδοση η εικόνα αποτυπώθηκε στον πλάτανο στα χρόνια της εικονομαχίας, όταν μοναχοί του Μεγάλου Σπηλαίου για να σώσουν την εικόνα της Παναγίας την μετέφεραν από τόπο σε τόπο και έτσι ένα βράδυ διανυκτέρευσαν στο χωριό Κλαπατσούνα (όπως λεγόταν τότε), μέσα στο κοίλωμα του πλατάνου. Το πρωί όταν πήραν την εικόνα για να συνεχίσουν το δρόμο τους είδαν έκπληκτοι το αποτύπωμα της στον κορμό του δένδρου, όπου την είχαν αφήσει...Έτσι ονομάστηκε Παναγία Πλατανώτισσα καθώς και το τοπικό διαμέρισμα του Δήμου Καλαβρύτων..

Μονή Παναγίας Καταθέσιων η Καταφυγίων: Βρίσκεται σε υψόμετρο 1.100 μ. και σε μια ειδυλλιακή τοποθεσία με πλατάνια νερά και μοναδική θέα κοντά στο χωριό Αγρίδι. Είναι αφιερωμένη στη κατάθεση της Τίμιας ζώνης της Θεοτόκου. Η δεύτερη ονομασία προέρχεται από την καταφυγή των κατοίκων της περιοχής στα σπήλαια-ασκητήριά της στους απρόσιτους βράχους στην Επανάσταση του 1821. Το καθολικό της είναι χτισμένο στο κοίλωμα ενός κάθετου βράχου και είναι κατάγραφο με τοιχογραφίες καλής τέχνης από το 1638.

Μονή Κοίμησης Θεοτόκου: Βρίσκεται στην οδό Τριπόταμων-Καλαβρύτων με αριστερή παράκαμψη στην Ψωφίδα και πορεία 11χλμ. Η ανέγερση του καθολικού και η ιστόρησή του έγιναν το 1614, με δαπάνη του άρχοντα Κλοκόνη, όπως αναφέρει η κτητορική επιγραφή.

Η αγιογράφηση αποδίδεται στους Ναυπλιώτες αδελφούς Δημήτριο και Γεώργιο Μόσχο που κατατάσσονται στους σημαντικότερους αγιογράφους του 17ου αιώνα. Η εικόνα της Παναγίας Οδηγήτριας στο προσκυνητάρι χρονολογείται τον 16ον αιώνα και η επιγραφή γράφει Η πάντων ελπίς.

Μονή Αγίας Τριάδας: Βρίσκεται μετά την Ψωφίδα αριστερή παράκαμψη 5χλμ. στη κατεύθυνση προς Καλάβρυτα οδηγεί στο Λειβάτζι.

Το έτος ίδρυσης της μονής αναφέρεται το 1650 και το καθολικό της ανήκει στο τύπο του σταυροειδούς εγγεγραμμένου τετρακίονιου με τρούλο. Είναι κατάγραφο με τοιχογραφίες του 1750 που όπως αναφέρει η κτητορική επιγραφή είναι του Νεζερίτη αγιογράφου Αντωνίου.

Αρχαιολογικός Χώρος Άνω Λουσών: Πρόκειται για μια από τις γνωστότερες αρκαδικές πόλεις που έλεγχε ολόκληρο τον Επανώκαμπο.

Από τις αρχές του 20ου αιώνα το Αυστριακό αρχαιολογικό ινστιτούτο ανασκάπτει συστηματικά την αρχαία πόλη στην αγορά της οποίας έχουν έλθει στο φως ο δωρικός ναός Αρτέμιδος ημέρας ή ημερησίας (της Άρτεμης που εξημερώνει) που κατασκευάστηκε στις αρχές του 3ου αιώνα Π.Χ.σε ένα εντελώς ιδιόρρυθμο σχέδιο, λείψανα του γεωμετρικού,παλαιότερου ναού της θεάς βουλευτήριο,η κρήνη και το πρότυλο. Λίγο χαμηλότερα έχει ανασκαφεί μια σημαντική ελληνιστική οικία με κεντρική αυλή,ενώ ανασκάπτονται τώρα λίγο χαμηλότερα ένας ακόμα σημαντικός ναός και μία στοά στη θέση «Στάδιο». Η ακρόπολη της αρχαίας πόλης εντοπίστηκε πριν από λίγα χρόνια αλλά δεν έχει ανασκαφτεί ακόμα. Επειδή η περιοχή που περιβάλλει την αρχαιολογική περιοχή είναι γεμάτη με ερείπια άλλων κτιρίων, η ανασκαφή της πόλης θα είναι πολύ μεγάλη και δύσκολη.

ία πόλη έχει διατηρήσει την αρχαία μορφή της ,έχει κηρυχθεί ολόκληρη ως αρχαιολογικός χώρος ώστε να αποφευχθούν οι βίαιες αλλοιώσεις του τοπίου. Ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται στο χωριό Λουσοί ή Σουδενά 15 χλμ από τα Καλάβρυτα.

Αρχαιολογικός Χώρος Αρχαίου Κλειτώρα: Βρίσκεται στο Δήμο Λευκασίου και υπάγεται διοικητικά στην Άνω Κλειτορία. Πρόκειται για μία από τις σημαντικότερες πόλεις της αρχαίας Αζανίας και επειδή είναι χτισμένη σε κάμπο, όπως και άλλες αρκαδικές πόλεις και όχι σε φύσει οχυρό ύψωμα, περιβαλλόταν από ισχυρά τείχη για προστασία, τα οποία σήμερα δεν σώζονται σε καλή κατάσταση, γιατί το υλικό τους χρησιμοποιήθηκε στα μεταβυζαντινά και νεότερα χρόνια για το χτίσιμο των σπιτιών των γύρω οικισμών.

Το τείχος ενισχύεται κατ'αποστάσεις από ημικυκλικούς πύργους και κατασκευάστηκε κατά τους Ελληνιστικούς χρόνους. Από τις τελευταίες ανασκαφές έχει αποκαλυφθεί σημαντικό μέρος της οχύρωσης και των πύργων της και μέρος του αρχαίου θεάτρου το οποίο όμως δεν σώζεται σε καλή κατάσταση. Μπροστά από το θέατρο σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο δίνονται κάθε καλοκαίρι σημαντικές θεατρικές παραστάσεις επειδή η κατάσταση διατήρησης του αρχαίου θεάτρου δεν επιτρέπει τη χρησιμοποίησή του. Κατά την παράδοση η πόλη πήρε το όνομα της από τον Κλείτορα γιο του Αζάνα.

Κλήμα Πausανία: Πάνω στο δρόμο Κλειτορίας-Τρίπολης, στο Χάνι Κοτσιολέτη του οικισμού Σελλά, δέκα χιλιόμετρα από την Κλειτορία υπάρχει το κλήμα του Πausανία! Τρεις εντυπωσιακά υπερμεγέθεις κορμοί αναρριχώνται στα υπεραιωνόβια πουρνάρια, δίπλα στο παλιό εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου. Το κλήμα έλαβε την ονομασία αυτή γιατί το επισκέφθηκε ο Πausανίας για να διαπιστώσει τα θρυλούμενα σχετικά με τις πέστρες του Αροάνιου ποταμού, ότι δηλαδή κελαηδούσαν όπως το πουλί τσίγλα. Όπως έχει γράψει και ο ίδιος στο "Ελλάδος περιήγησις, 8.21.2.1": "Εσί δε ιχθύες εν τω Αροάνίω και άλλοι και οι ποικιλία καλούμενοι. Τούτους λέγουσι τους ποικιλίας φθέγγεσθαι κίχλη τη όρνιθι εοικός. Εγώ δε αγρυθέντας μεν είδον, φθεγγομέ-

νων δε ήκουσα ουδέν, καταμείνας προς τω ποταμώ και ες ηλίου δυσμάς, ότε δη φθέγγεσθαι μάλιστα ελέγοντο οι ιχθύες"! Δηλαδή γράφει ότι έκατσε μέχρι τη δύση του ηλίου, όταν οι πέστροφες κελαηδούσαν, αλλά δεν άκουσε τίποτα. Φαίνεται, όπως μας εξήγησαν, ότι κάποιος καλοφαγάς, ενθουσιασμένος με τις πέστροφες, είπε στον Πausανία ότι κελαηδούν από νοστιμιά! Έπειτα από ενέργειες του Συλλόγου Παγκρατιωτών Καλαβρυτινών, ο "Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος", που ασχολείται με τη συντήρησή του, το κλήμα του Pausanía ανακηρύχθηκε διατηρητέο μνημείο της φύσης.

Αρχαίο Λεόντιο (Κάτω Βλασία): Πρώτος ο W.M. Leake ταύτισε τα ερείπια του λόφου Καστρίτσι, που βρίσκεται 3χλμ. του μοναστηριού της Βλασίας, με εκείνα της αρχαίας Τρίτειας, ενώ την αχαϊκή πόλη Λεόντιο την τοποθέτησε στο σημερινό χωριό Λεόντιο (πρ. Γουρζούμισα).

Η γνώμη του επικράτησε για πολλές δεκαετίες, μέχρις ότου ο A. Wilhelm υποστήριξε ότι η αρχαία Τρίτεια βρίσκεται στην Αγία Μαρίνα Τριταίας, γεγονός που αργότερα επιβεβαιώθηκε από τον Π. Νεράντζουλη. Ο Πολύβιος συγκαταλέγει το Λεόντιο στις αρχικές δώδεκα αχαϊκές πόλεις, καθώς και στις δέκα που εξακολουθούσαν να υπάρχουν στην εποχή του. Στο λόφο Καστρίτσι σώζεται οχυρωματικός περίβολος, οι πύργοι και η ανατολική του πύλη. Το 1958 ο Ν. Γιαλούρης ανάσκαψε το θέατρο, που βρίσκεται εντός των τειχών στα βορειοανατολικά του λόφου, του οποίου σώζονται οι πάροδοι και εννέα σειρές εδωλίων. Σε ολόκληρο το λόφο είναι ορατά θεμέλια οικιών και άλλων κτιρίων.

Αρχαία Ψώφισ: Βρίσκεται στα Τριπόταμα του Δήμου Αροανίας. Ερείπια της ισχυρής κατά την αρχαιότητα πόλης, της οποίας σήμερα βλέπουμε τα τείχη, ενώ διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη, όπως κίονες, και κιονόκρανα, σώζονται εντοιχισμένα σε νεότερης κατασκευής κτίρια.

Ο Λάδωνας ποταμός με πηγές στο ορεινό χωριό Λυκούρια είναι από τους αρχαιότερους της Πελοποννήσου. Εμπλουτίζεται με τα νερά του Αροανίου και ακολουθεί τα-

ξίδι 60 χλμ. μέσα από Αρκαδική και Αχαϊκή γη. Τόσο ο Λάδωνας όσο και οι παραπόταμοι του Πάιος, Αροάνιος, και Τράγος προσφέρονται για καταβάσεις και rafting. Στο ύψος της Δάφνης υπάρχει φράγμα και τεχνητή λίμνη που προσφέρεται για κωπηλασία, ιστιοσανίδα, ψάρεμα, κολύμπι και βαρκάδα.

Ο Λάδωνας είναι διάσημος για την άγρια πανίδα του όπως αγριογούρουνο, ασβό, αλεπού, κουνάβι, τους φτερωτούς του γίγαντες όπως γύπας, γυπαετός, γερακίνα, κότσοφας, τρυγόνι, τσαλαπετεινός καθώς και την αφθονία των ψαριών που ζουν στα νερά του.

Πηγές Αροανίου Ποταμού (Πλανητέρο): Κοντά στο χωριό Πλανητέρο μέσα σε πλατανόδασος πηγάζει ο Αροάνιος ποταμός συνολικού μήκους 10 χλμ. που αφού διασχίσει τη κοιλάδα της Κατσάνας με νότια κατεύθυνση συναντάται εν τέλει με το Λάδωνα.

Η ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται από οργιώδη βλάστηση και έχει χαρακτηριστεί μνημείο της φύσης. Πλατάνια, πεντακάθαρα νερά, νεροτριβές, νερόμυλοι, και πέστροφες. Οι τελευταίες ήταν εξαιρετικά διάσημες κατά τους αρχαίους χρόνους καθώς είχαν την φήμη πως παρήγαγαν ήχους που έμοιαζαν με το κελήδημα του πουλιού-ύ.τσίγλα.

Δάσος Κανίσκας: Βρίσκεται στο δημοτικό διαμέρισμα Μ. Ποντιά του Δήμου Καλαβρύτων, καλύπτει δασική έκταση 12,860 στρεμμάτων, αποτελεί το μεγαλύτερο δρυόδασος στο Νομό και συντηρεί πληθυσμούς διάφορων ζωικών ειδών.

Δάσος Περιθωρίου Ζαρούχλα: Το δάσος αυτό είναι το μεγαλύτερο του Νομού Αχαΐας με μαύρη πεύκη, έλατα, και καστανιές. Ξεκινάει από τη Σελιάνα και απλώνεται έως Σαραντάπηχο, Περιθώρι, Ταρσό , Ζαρούχλα και Αγία Βαρβάρα.

Ύδατα της Στυγός: Στη ψηλή κορφή Νεραιδόραχη του όρους Χελμού και σε υψόμετρο 2.100 μέτρων βρίσκονται τα ύδατα της Στυγός. Τα νερά σχηματίζουν έναν εντυπωσιακό καταρράκτη σε ύψος 200 μέτρων και εισβάλλουν στη κοίτη του Κράθι ποταμού. Οι Αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν ότι τα νερά της Στύγας φρουρούσαν τον Άδη και τρομοκρατούσαν θεούς και θνητούς που ορκίζονταν ψέματα. Η διαδρομή για τα νερά αυτά ξεκινάει από το χωριό Περιστέρα και είναι ανηφορική , και κατηφορική, από το Χελμό.

Δάσος Μπάρμπους: Βρίσκεται στο χωριό Νάσια στο Αφροδίσιο βουνό. Πρόκειται για ένα υπέροχο δάσος από αιωνόβιες καστανιές από την εποχή της ενετοκρατίας, κρανιές και βελανιδιές, που φιλοξενεί σπάνια πανίδα.

Προσφέρεται επίσης για επίσκεψη στα απομεινάρια της ακρόπολης της Αρχαίας Πάου όπου σώζεται δεξαμενή στην οποία καταλήγει πλήλινος αγωγός, ενώ σε μικρή απόσταση βρίσκονται θεμέλια αρχαίου ναού.

Λίμνη Λάδωνα: Νοτιοδυτικά της Δάφνης, «ακουμπά» το Δήμο Παΐων η τεχνητή λίμνη του Λάδωνα. Πρόκειται για μια λίμνη που προβάλλει ανέλπιστα μέσα από τον καταπράσινο ορεινό όγκο που καθρεφτίζεται στα νερά της. Προσφέρεται για κολύμπι, ψάρεμα και περισυλλογή. Ο Ναυτικός Αθλητικός Όμιλος Δάφνης, αξιοποιεί τη λίμνη του Λάδωνα όπως και τον ίδιο τον ποταμό με εγκαταστάσεις καγιάκ, ράφτινγκ και κωπηλασίας.

Φαράγγι Βουραϊκού (Καλάβρυτα Natura 2000): Βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του νομού Αχαΐας, με μήκος 20 χλμ ξεκινά σε υψόμετρο 730 μ. για να καταλήξει στη παραλία του Διακοπτού, όπου εκβάλλει ο ποταμός Βουραϊκός από τον οποίο πήρε το όνομά του, το φαράγγι.

Είναι ένα φαράγγι ξεχωριστής ομορφιάς με καταρράκτες χειμάρρων, σπήλαια με σταλακτίτες και σταλαγμίτες, πλούσια εναλλασσόμενη βλάστηση από πλατάνια, έλατα, ελιές και πικροδάφνες τα οποία συνθέτουν ένα πρωτόγονης ομορφιάς τοπίο. Ο οδοντωτός σιδηρόδρομος κατασκευασμένος το 1889 από το Χαρίλαο Τρικούπη ακόμη και σήμερα συνεχίζει το ταξίδι του κατά μήκος του ποταμού και αποτελεί μοναδική εμπειρία για τον επισκέπτη κάθε εποχή.

Όρος Χελμός ή Αροάνια (Natura 2000): Στη περιοχή των Καλαβρύτων βρίσκεται ο Χελμός και έχει υψόμετρο 2.355μ.

Αποτελείται απο δασωμένες πλαγιές με δάση Κεφαλληνιακής ελάτης και Μαύρης Πεύκης, απόκρημνοι ασβεστολιθικοί βράχοι, η λίμνη Μαυρολίμνη παγετωνικής προέλευσης και η εντυπωσιακή χαράδρα της Στύγας είναι κάποια απο τα χαρακτηριστικά του βουνού αυτού. Αξιόλογη επίσης και η πανίδα του βουνού αυτού, υπάρχουν 16 είδη θηλαστικών, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των ερπετών αλλά και των πουλιών, κυρίως αρπακτικών, όπως ο χρυσαετός και ο γύπας.

Όρος Ερύμανθος ή Ωλονός (Natura 2000): Οροσειρά η οποία επεκτείνεται στα όρια Αχαΐας και Ηλείας. Η ψηλότερη κορφή του είναι ο Ωλονός που είναι 2.224μ. και βρίσκεται στο έδαφος των νομών Αχαΐας και Ηλείας.

Στο βουνό αυτό θα θαυμάσουμε τους σχιστόλιθους οι οποίοι έχουν κόκκινο ή πράσινο χρώμα, τα δάση κωνοφόρων με Κεφαλληνιακή ελάτη και αραιές συστάδες βουνοκυπάρισσου που συναντώνται απο υψόμετρο 1.700 μ. και πάνω. Επίσης σημαντική και η πανίδα του βουνού αυτού με τα κορακοειδή της αλπικής ζώνης, σταχτοπετροκλήδες, καρβουνιάρηδες, χιονοψάλτες, χρυσαετούς κ.λπ.

Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων (Natura 2000): Το Άλσος Εθνικής Ανεξαρτησίας είναι δασική περιοχή με έλατα και αείφυλλα πλατύφυλλα που περιβάλλει την πόλη των Καλαβρύτων.

Δραστηριότητες: Το χιόνι που «παγώνει» τους ώμους του Χελμού, δίνει το ... εισιτήριο στους σκιέρ, για να αφεθούν στην απόλαυση που προσφέρει η ισορροπία πάνω, στον πάγο. Ο επισκέπτης της Αχαΐας μπορεί άφοβα να πάρει μαζί του τα πέδιλα του σκι. Θα βρει τρόπο να τα χρησιμοποιήσει και μάλιστα σε πίστες που είναι από τις καλύτερες και ασφαλέστερες στην Ελλάδα.

Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων: Το 1988 άρχισε να λειτουργεί το Χιονοδρομικό Κέντρο στη θέση Ξηρόκαμπος, σε απόσταση 14 χλμ. από τη μαρτυρική πόλη των Καλαβρύτων.

Ο ορεινός αυτός τόπος αξιοποίησε το πλεονέκτημά του που ήταν το χιόνι και τις θαυμάσιες βουνοπλαγιές του Χελμού, σε μεγάλη έκταση είναι καλυμμένες από ελατοδάση. Η λειτουργία του Χιονοδρομικού Κέντρου αντέστρεψε τη φθίνουσα πορεία της περιοχής και την έθεσε σε ανιούσα αναπτυξιακή τροχιά. Πλέον τα Καλάβρυτα έχουν εξελιχθεί σ' ένα Τουριστικό Κέντρο με δεκάδες ξενοδοχειακές μονάδες, ανάλογο αριθμό καταστημάτων αναψυχής (καφέ, ταβέρνες, μπαρ) και χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο. Το Χιονοδρομικό Κέντρο βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του Χελμού και σε υψόμετρο από 1.650 έως 2.340 μέτρα. Λειτουργούν επτά (7) αναβατήρες (2 αρχαρίων, 2 τύπου καρέκλας και 3 συρόμενοι) με συνολική δυνατότητα μεταφοράς 5.000 ατόμων ανά ώρα, που εξυπηρετούν 12 πίστες όλων των επιπέδων συνολικού μήκους 20 χιλιομέτρων. Ακόμα διαθέτει πίστες cross country ski, μονοπάτια ορειβατικού σκι και μονοπάτια πορείας και ορειβασίας.

Υπάρχουν τρία κτίρια υποδοχής χιονοδρόμων και επισκεπτών για ξεκούραση, καφέ ή φαγητό. Οι χώροι στάθμευσης είναι άνετοι, ενώ διαθέτει σταθμό Α' Βοηθειών, καταστήματα ενοικιάσεως εξοπλισμού και σχολή σκι. Χιονοδρομικό Κέντρο λειτουργεί καθημερινά κατά την χειμερινή περίοδο η οποία διαρκεί από τα μέσα Δεκεμβρίου έως τα τέλη Απριλίου. Οι επισκέπτες του κέντρου φθάνουν τους 100.000 κατά τη χειμερινή περίοδο και είναι στην πλειοψηφία τους νεαρής ηλικίας και όλων των επιπέδων γνώσης του σκι.

Πεζοπορία - Ορειβασία: Αν έχετε ξεχάσει τι θα πει περπάτημα και μάλιστα σε τοπία ειδυλλιακά και κλίμα άκρως υγιεινό, είναι σίγουρο ότι στην Αχαΐα θα το θυμηθείτε και δύσκολα θα αντισταθείτε στον πειρασμό να διασχίσετε με τα πόδια περιοχές στις

οποίες, δε, φτάνει, η, βοή, των, Ι.Χ.

Αυτή η άγρια ομορφιά είναι που θα σας ανταμείψει και θα κάνει καλό στην υγεία σας. Πεζοπόροι και ορειβάτες με εμπειρία ή και πρωτάρηδες θα βρουν λύσεις στα βουνά της Αχαΐας τα οποία βρίθουν από μύθους, ομορφιές και ευχάριστα εμπόδια για όσους αρέσκονται στις δύσκολες αναβάσεις.

Για τις διαδρομές πεζοπορίας και ορειβασίας που σας προτείνουμε χρειάζονται μόνο δύο πράγματα: Διάθεση και προσοχή. Και πάνω απ' όλα οργάνωση.

- Καλέντζι - Προφήτης Ηλίας – Ερύμανθος
- Υψομετρική διαφορά: περίπου 1.224μ. (900μ. - 2.124μ.)
- Διάρκεια πορείας: 3,5 ώρες
- Δυσκολία διάσχισης: μέτρια – δύσκολη
- Αλεποχώρι - Καταρράκτης - Μονή Ταξιαρχών
- Υψομετρική διαφορά: περίπου 500μ. (500μ.-1.000μ.)
- Διάρκεια πορείας: 2 ώρες
- Δυσκολία διάσχισης: εύκολη
- Μετόχι Βλασίας – Καλλιφώνιο
- Υψομετρική διαφορά: περίπου 1.096μ. (900μ.-1.996μ.)
- Διάρκεια πορείας: 5 ώρες
- Δυσκολία διάσχισης: μέτρια-δύσκολη

Περιγραφή άλλων διαδρομών στον Ερύμανθο

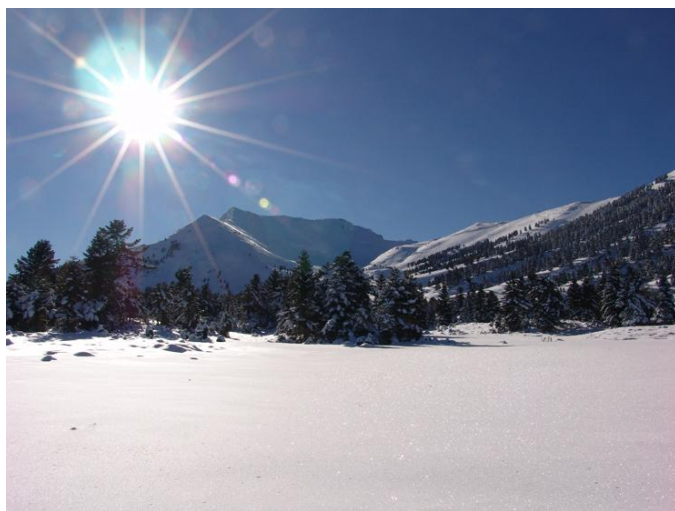
- Από το Γρεβενό, μπορεί να γίνει μία κοπιαστική ανάβαση στην κορυφή Προφήτη Ηλία (2.124μ.) ανεβαίνοντας με δρόμο μέχρι τα 1.300μ. και από εκεί, σε πλαγιά με μεγάλη κλίση, συνεχίζουμε προς την κορυφή. Διάρκεια 4 ωρών και πλέον.
- Από το χωριό Λακκώματα μπορεί να γίνει ανάβαση προς την ψηλή κορυφή του Ωλενού. Στην αρχή ακολουθώντας δρόμο και μονοπάτι μέσα σε ρεματιά, μέσω της θέσης Σκάλα φτάνουμε σε περίπου 4 ώρες στο διάσελο Ωλενού - Μουγγίλας (1850μ.).
- Στο Καλλιφώνιο η ανάβαση μπορεί να γίνει και από την Α. Βλασία. Στην αρχή και για αρκετή ώρα ακολουθούμε το δασικό δρόμο Βλασίας - Λεχουρίου

και αργότερα ακολουθώντας ασαφές μονοπάτι δίπλα σε ρεματιά, βγαίνουμε στο διάσελο Βλασίας - Λεχουρίου όπου συναντάμε πάλι το δρόμο (1500μ.). Από εδώ με Β-ΒΑ κατεύθυνση, σε ασαφή πάλι μονοπάτια βγαίνουμε στην κορυφή (1998μ.). Διάρκεια διαδρομής 4 ώρες.

- Από το χωριό Κέρτεζη μπορεί να γίνει ανάβαση στην κορυφή Τρεις Γυναίκες (1795μ.), ακολουθώντας μια ρεματιά που μας βγάζει στην κορυφογραμμή και στην κορυφή σε 2½ ώρες περίπου.

http://www.kalavrytanews.com/p/blog-page_11.html (11/01/15)

Η ιστορία του Χελμού όπου βρίσκεται το Χιονοδρομικό Κέντρο Καλαβρύτων: Το όρος Χελμός που σημαίνει **χιονισμένο βουνό** είναι οροσειρά της βόρειας Πελοποννήσου που βρίσκεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της στο νομό Αχαΐας και λιγότερο στο νομό Κορινθίας, βόρεια της επαρχίας Καλαβρύτων σε υψόμετρο 2.355 μ. (η Ψηλότερη Κορυφή). Η αρχαία ονομασία του βουνού ήταν Αροάνια Όρη εκ του Αροάνιου ποταμού που πηγάζει στο Πλανητέρο, μια θαυμάσια περιοχή στην πλαγιά του όρους.

Ταξίδι στους Αρχαίους Μύθους: Οι μύθοι, οι θρύλοι αλλά και η ιστορία εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη και προκαλούν τους ιστορικούς ερευνητές. Από τη Νεραϊδόραχη ως τα Ύδατα της Στυγός, από το Πλανητέρο ως το Χιονοδρομικό Κέντρο των Καλαβρύτων, από το Ελατόφυτο ως το Σούβαρδο, εκατοντάδες είναι τα σημεία που προκαλούν το θαυμασμό του επισκέπτη. Οι περισσότεροι έχουμε ακούσει για τα μυθικά Ύδατα της Στυγός, τα νερά του φοβερού ποταμού που διέρρεε στον κάτω κόσμο. Γύρω από το εντυπωσιακό τοπίο της Στύγας έχει στηθεί μια ιδιόμορφη μυθολογία. Η Στύγα ήταν κόρη του Ωκεανού και της Τηθύος και συμμετείχε στην Τιτανομαχία παίρνοντας το μέρος του Δία. Στα νερά της Στυγός έλουσε η Νηρηίδα Θέτιδα το γιο

της Αχιλλέα για να παραμείνει αθάνατος αφήνοντας τον με ένα μόνο τρωτό σημείο, την φτέρνα από όπου τον κράταγε.

Ο Όρκος των Θεών: Στα Ύδατα της Στυγός ορκίζονταν οι Ολύμπιοι Θεοί και ο όρκος τους σε αυτή ήταν ιερός και απαραβίαστος. Ο επίορκος έπαυε να συμμετέχει στα συμβούλια των θεών και να απολαμβάνει το νέκταρ και την αμβροσία. Σε αυτήν ορκίστηκε ο Ήλιος να ικανοποιήσει κάθε αίτημα του γιου του Φαέθοντα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να του αρνηθεί το άρμα του, το οποίο ο άπειρος νέος οδήγησε αδέξια προκαλώντας το θάνατο του ίδιου.

Ο φοβερός Ποταμός του Άδη: Οι αρχαίοι πίστευαν ότι στο σημείο που πέφτουν τα νερά της Στύγας ήταν οι πύλες του Άδη διότι στο σημείο αυτό υπάρχει άνοιγμα που οδηγεί σε σπηλιά. Ο Πausanias χαρακτήρισε τα νερά της Στύγας θανατηφόρα για τους ανθρώπους και τα ζώα. Η μοναδική θεότητα που μπορούσε να προσεγγίσει άφοβα τη Στύγα και να μεταφέρει μηνύματα του Δία ήταν η Ίριδα, η φτερωτή αγγελιοφόρος του. Το χρώμα των νερών της μοιάζει να είναι μαύρο, καθώς αυτά γλείφουν το βράχο πριν πέσουν από ψηλά. Για το χρώμα αυτό λέγεται ότι κάποτε η θεά Δήμητρα, για να ξεφύγει από τον Ποσειδώνα που την κυνηγούσε, μεταμορφώθηκε σε φοράδα. Όταν όμως καθρεφτίστηκε στα νερά της Στυγός, από την οποία περνούσε, και είδε πόσο άσχημη ήταν, τα καταράστηκε να μαυρίσουν.

<http://www.kalavrita-ski.gr/index.php/helmos/helmos> (11/01/15)

Το **Αστεροσκοπείο Χελμού** ή «Αστεροσκοπείο Αιμίλιος Χαρλαούτης» βρίσκεται στην Αχαΐα, στη δεύτερη ψηλότερη κορυφή του όρους Χελμός, τη *Νεραϊδοράχη*, σε υψόμετρο 2.340 μέτρων, επάνω από το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων. Η τοποθεσία αυτή επιλέχθηκε γιατί είναι από τα σημεία της Ευρώπης με τη χαμηλότερη φωτορύπανση και το τηλεσκόπιο είναι συνήθως πάνω από τα σύννεφα. Οι πρώτες ενέργειες και τα πρώτα σχέδια έγιναν το 1997. Η κατασκευή του ξεκίνησε το 2001 και οι κτιριακές του εγκαταστάσεις στοίχισαν 10 εκατομμύρια ευρώ. Το 2007 έγιναν τα τελευταία έργα, η ηλεκτροδότηση και η οδική πρόσβαση.

Στις 20 Αυγούστου 2007 έγιναν τα εγκαίνια και παραδόθηκε επίσημα στην επιστημονική κοινότητα. Το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος»: Στο Αστεροσκοπείο Χελμού έχει εγκατασταθεί το κατοπτρικό τηλεσκόπιο *Αρίσταρχος*, το οποίο στοίχισε 4 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία προήλθαν από ευρωπαϊκά κονδύλια του Υπουργείου Ανάπτυξης και

κατασκευάστηκε από τη γερμανική εταιρία *Zeiss*. Η εγκατάστασή του έγινε το 2004 και από τότε μέχρι το 2007, που παραδόθηκε επίσημα, πραγματοποιήθηκε σειρά δοκιμών. Θεωρείται ένα από τα πιο προηγμένα τεχνολογικά τηλεσκόπια της Ευρώπης. Έχει διάμετρο 2,3 μέτρα και μεγάλη ακρίβεια στόχευσης και παρακολούθησης ουράνιων αντικειμένων. Με χρηματοδότηση των πανεπιστημίων της Πάτρας και του Μάντσεστερ, καθώς και του Ευγενιδείου Ιδρύματος, έχουν τοποθετηθεί στο τηλεσκόπιο κάμερες και ειδικά επιστημονικά όργανα. Έχει επίσης τη δυνατότητα της αλλαγής στόχου σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα και η λειτουργία του απαιτεί σκοτεινό ουράνιο, αφού είναι ευρύτατου οπτικού πεδίου, τύπου Ρίτσεϋ-Κρετιέν. Έχει πάρει το όνομά του από τον Αρίσταρχο τον Σάμιο, αστρονόμο της αρχαιότητας.

Το τηλεσκόπιο ανήκει στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, και είναι το μεγαλύτερο των Βαλκανίων και το δεύτερο μεγαλύτερο της Ηπειρωτικής Ευρώπης. Το τηλεσκόπιο υπολειτουργεί, καθώς δεν παρασχέθηκαν τα απαραίτητα κονδύλια από το ελληνικό κράτος για την υποστήριξή του με τεχνικό προσωπικό.

Ο Αιμίλιος Χαρλαύτης ήταν Έλληνας αστροφυσικός, προς τιμή του οποίου ονομάστηκε το Αστεροσκοπείο Χελμού κατά τα εγκαίνιά του. Ο Χαρλαύτης ήταν επικεφαλής της επιστημονικής ομάδας που εγκατέστησε το τηλεσκόπιο «Αρίσταρχος» αλλά δεν πρόλαβε να το δει ολοκληρωμένο, αφού έχασε τη ζωή του κατά τη διάρκεια ορειβάσις στο όρος Μαίναλο το 2005.

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B%CF%83%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%B5%CE%AF%CE%BF_%CE%A7%CE%B5%CE%BB%CE%BC%CE%BF%CF%8D (11/01/15)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΡΕΥΝΑ

6.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

6.1.1. ΣΥΝΟΨΗ ΈΡΕΥΝΑΣ

6.1.2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΉ ΠΡΟΤΑΣΗ

6.1.3. ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

6.1.4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

6.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ κo. ΤΑΓΑΡΟΥΛΙΑ

6.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ κo. ΛΑΖΟΥΡΑ

6.1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

6.1.1. ΣΥΝΟΨΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Την έρευνα την οποία πραγματοποιήσαμε αφορά την συμβολή του Οδοντωτού σιδηρόδρομου στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Διακοπτού – Καλαβρύτων. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ενός ερωτηματολογίου. Τα ζητήματα στα οποία εστίασαμε με αυτήν την έρευνα είναι:

- αν οι τουρίστες – καταναλωτές έχουν ως προτίμηση τον Οδοντωτό.
- τους οικονομικούς λόγους των τουριστών – καταναλωτών που χρησιμοποιούν τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο.
- την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Διακοπτό – Καλάβρυτα.

Δεν έχουμε θέσει ούτε κάποια συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, ούτε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο όπου μπορεί να ταξίδεψαν με τον Οδοντωτό.

Το συμπέρασμα που θέλουμε να καταλήξουμε μέσα από τ' αποτελέσματα τα οποία συγκεντρώθηκαν είναι:

1. εάν γνωρίζουν τι είναι ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος.
2. το ποσοστό των τουριστών – καταναλωτών που έχουν ταξιδέψει με τον Οδοντωτό, αν είναι στην προτίμηση τους και γιατί.
3. το ποσοστό των τουριστών – καταναλωτών που το θεωρούν ότι είναι σημαντικό για την ανάπτυξη των δύο περιοχών.
4. και την άποψη των τουριστών – καταναλωτών από την οικονομική πλευρά.

Καταφέραμε και συγκεντρώσαμε απαντήσεις από συνολικά 191 άτομα.

Ένα πρόβλημα το οποίο ήρθαμε αντιμέτωποι, είναι ότι δεν μπορέσαμε να επισκεφθούμε την περιοχή των Καλαβρύτων όταν είχαμε ετοιμάσει το ερωτηματολόγιο για να το μοιράζαμε κι εκεί σε τουρίστες. Μόνο σε κάποια άτομα που ήταν στην κατάβαση του Βουραϊκού στις 4 Μαΐου 2014 μοιράστηκαν ερωτηματολόγια και δέχτηκαν να μας απαντήσουν 20 άτομα.

Ένας φόβος που είχαμε, ήταν μήπως δεν λειτουργούσε σωστά ή πάθαινε κάποιο πρόβλημα το ερωτηματολόγιο στον ηλεκτρονικό ιστότοπο. Όμως τελικά λειτούργησε άψογα, μέσω της Google Docs.

6.1.2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Στο σχέδιο έρευνας, επιλέξαμε το περιγραφικό σχέδιο (descriptive designs).

Η μέθοδος συλλογής στοιχείων ήταν πρωτογενής.

Όσο αφορά την ερευνητική μεθοδολογία, όπως έχουμε προαναφέρει, χρησιμοποιήσαμε για την επιλογή μεθόδου μέτρησης ένα ερωτηματολόγιο.

Για τον λεπτομερή σχεδιασμό των ερευνητικών εργαλείων, χρησιμοποιήσαμε δομημένο ερωτηματολόγιο, που παρέχει συγκεκριμένες και ακριβής ερωτήσεις με στόχο τη λήψη σαφών απαντήσεων.

Ο τρόπος συλλογής στοιχείων έγινε με την αποστολή του ερωτηματολογίου μέσω της κοινωνικής δικτύωσης (Facebook), αλλά και με την διανομή ερωτηματολογίων σε έντυπη μορφή. Η διανομή έγινε σε τουρίστες στην περιοχή του Διακοπτού και σε εργαζόμενους τουριστικών γραφείων της Πάτρας. Συνολικά 30 άτομα μας έδωσαν απαντήσεις με αυτόν τον τρόπο.

Ο τρόπος επιλογής του πληθυσμού δεν έγινε με κάποιο συγκεκριμένο κριτήριο.

Η επιλογή του δείγματος ήταν τυχαία.

Ως προς τον καθορισμό του μεγέθους του δείγματος, στοχεύσαμε να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερο.

Το χρονοδιάγραμμα το οποίο συγκεντρώσαμε τις απαντήσεις ήταν από 12/06/14 – 28/10/14.

Το κόστος για αυτήν την έρευνα ήταν κυρίως τα έξοδα της εκτύπωσης των έντυπων ερωτηματολογίων που μοιράσαμε.

6.1.3. ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Παρακάτω ακολουθεί η ακριβής μορφή του ερωτηματολογίου που δημιουργήσαμε και μοιράσαμε στον κόσμο.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ-ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄: Στην ενότητα αυτή προσπαθούμε να διαμορφώσουμε μια εικόνα σχετικά με τις προτιμήσεις των τουριστών-καταναλωτών που χρησιμοποιούν ως μέσο μεταφοράς τους τον οδοντωτό σιδηρόδρομο.

1. Έχετε ταξιδέψει με τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο ποτέ;

(αν απαντήσετε ΌΧΙ, μεταβείτε στην ενότητα Γ΄)

- i. Ναι
- ii. Όχι

2. Αν απαντήσατε στην παραπάνω ερώτηση ΝΑΙ, πείτε μας για ποιους λόγους ταξιδέψατε;

- i. Τουριστικοί λόγοι
- ii. Ιστορικοί λόγοι (μνημεία κλπ)
- iii. Επαγγελματικοί λόγοι
- iv. Άλλο

3. Γνωρίζετε την ιστορία του Οδοντωτού σιδηρόδρομου;

- i. Ναι
- ii. Όχι

4. Αν απαντήσατε στην προηγούμενη ερώτηση ΝΑΙ πείτε μας από που;

- i. Από το σχολείο
- ii. Από το internet
- iii. Από φίλους ή συγγενείς
- iv. Άλλο

5. Θεωρείτε ότι ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος χρησιμοποιείται μόνο για τουριστικούς λόγους ή απλώς σαν μέσο μαζικής μεταφοράς;

- i. Για καθαρά τουριστικούς λόγους
- ii. Σαν μέσο μαζικής μεταφοράς
- iii. Και τα δύο

6. Σας άρεσε η διαδρομή-περιήγηση με τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο;

- i. Ναι
- ii. Όχι
- iii. Αδιάφορη

ΕΝΟΤΗΤΑ Β' : Σ' αυτή την ενότητα θα προσπαθήσουμε να διαμορφώσουμε μια εικόνα σχετικά με τους οικονομικούς λόγους των τουριστών – καταναλωτών που χρησιμοποιούν τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο και την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Διακοπτό - Καλάβρυτα

7. Θεωρείτε ότι έπαιξε σημαντικό ρόλο ο οδοντωτός σιδηρόδρομος στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Διακοπτό – Καλάβρυτα;

- i. Ναι
- ii. Όχι

8. Αν απαντήσατε ναι πιστεύετε πως βοήθησε :

(επιλέξτε ποιο/α που σας αντιπροσωπεύει)

- i. στην εισροή περισσότερων τουριστών
- ii. στα κρατικά έργα υποδομής (σιδηρόδρομοι, δρόμοι κλπ)
- iii. στα τουριστικά έργα (ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες κλπ)
- iv. στις θέσεις εργασίας

9. Πιστεύετε ότι τα δρομολόγια του Οδοντωτού σιδηρόδρομου από Διακοπτό – Καλάβρυτα και αντίστροφα είναι επαρκή για τον τουρίστα – καταναλωτή?

- i. Ναι
- ii. Όχι

10. Οι τουρίστες που επισκέπτονται τα Καλάβρυτα πιστεύετε πως επιλέγουν περισσότερο τον Οδοντωτό ή κάποιο άλλο μέσο μετακίνησης?

- i. Επιλέγουν τον οδοντωτό σιδηρόδρομο
- ii. Επιλέγουν κάποιο άλλο μέσο μετακίνησης.

11. Οι τουρίστες που δεν επιλέγουν τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο για ποιους λόγους πιστεύετε το κάνουν?

- i. Οικονομικούς λόγους
- ii. Λόγοι συντομίας (περιορισμένα δρομολόγια, μεγαλύτερη χρονική διάρκεια δρομολογίων)
- iii. Ψυχολογικούς λόγους
- iv. Άλλο

12. Θεωρείτε ότι η τιμή του εισιτηρίου είναι προσιτή στον τουρίστα – καταναλωτή?

- i. Ναι
- ii. Αρκετά προσιτή
- iii. Καθόλου
- iv. Αδιάφορη

13. Πιστεύετε πως αν η τιμή του εισιτηρίου ήταν πιο προσιτή θα επιλεγόταν ο οδοντωτός περισσότερο απ τον τουρίστα – καταναλωτή?

- i. Ναι
- ii. Όχι

14. Πιστεύετε πως οι τουριστικές υποδομές της περιοχής ανταποκρίνονται στις ανάγκες του όλο και αυξανόμενου τουριστικού ρεύματος?

- i. Πολύ ii. Αρκετά iii. Λίγο iv. Καθόλου

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' : ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

15. Φύλο: i. Άντρας ii. Γυναίκα

16. Οικογενειακή κατάσταση:

- i. Ελεύθερος/η ii. Παντρεμένος/η με παιδιά
iii. Παντρεμένος/η iv. Χωρισμένος/η με παιδιά

17. Ηλικία :

- i. Κάτω των 20 ii. Από 21-40 iii. Από 41-60
iv. Από 61 και πάνω

18. Επίπεδο μόρφωσης:

- i. Απόφοιτος Γυμνασίου ii. Απόφοιτος Λυκείου iii. Φοιτητής
iv. Απόφοιτος Ανωτέρας Σχολής v. Απόφοιτος Πανεπιστημίου

19. Επάγγελμα/Ιδιότητα:

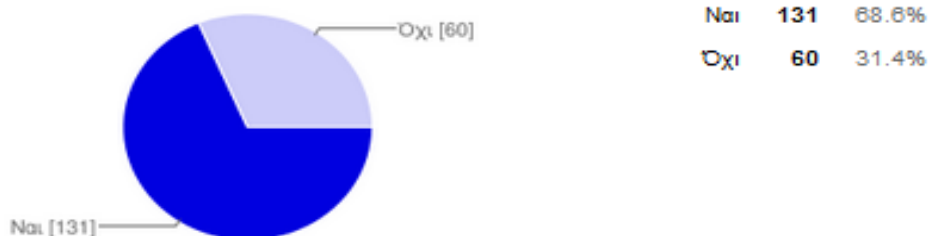
- i. Ιδιωτικός Υπάλληλος ii. Δημόσιος Υπάλληλος
iii. Ελεύθερος επαγγελματίας iv. Συνταξιούχος
v. Φοιτητής vi. Οικιακά vii. Άνεργος

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!

Το ερωτηματολόγιό μας έχει χωριστεί σε τρεις ενότητες. Ξεκινάμε με μια ερώτηση η οποία κρίνει ολόκληρο το ερωτηματολόγιο, μετά κάποιες γενικές ερωτήσεις για τους λόγους που επέλεξαν να μετακινηθούν με τον Οδοντωτό, τι άποψη έχουν για τους σκοπούς, την ανάπτυξή και την τιμή του εισιτηρίου. Κλείνοντας στην τρίτη ενότητα υπάρχουν τα δημογραφικά στοιχεία.

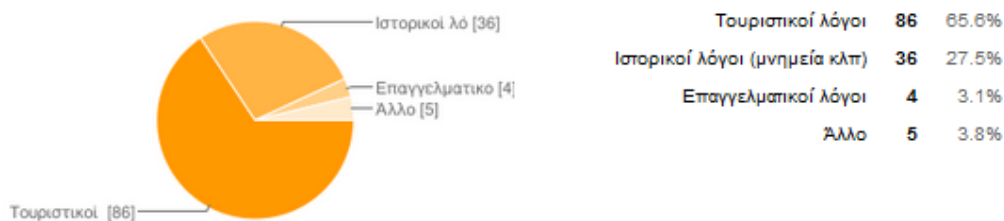
6.1.4. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

1. Έχετε ταξιδέψει με τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο ποτέ;

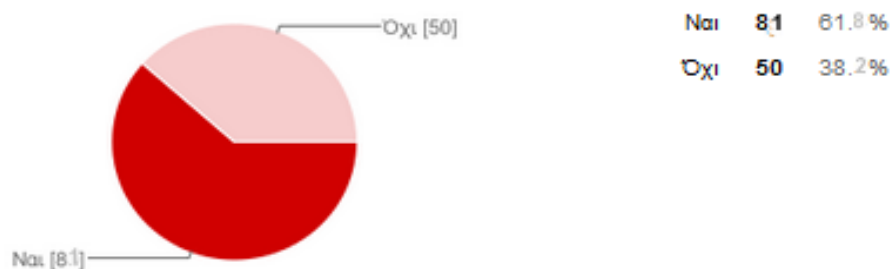
Αποτέλεσμα 1^{ης} ερώτησης: Η κυριότερη ερώτηση στο ερωτηματολόγιο. Το 68,6% των ατόμων που μας απάντησαν έχουν ταξιδέψει με τον Οδοντωτό, και το 31,4% δεν έχει ταξιδέψει.

2. Για ποιους λόγους ταξιδέψατε με τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο;

Αποτέλεσμα 2^{ης} ερώτησης: Από τα άτομα που έχουν ταξιδέψει, το ποσοστό των 65,6% ήταν για τουρισμό, το 27,5% για ιστορικούς λόγους, 3,1% για επαγγελματικούς, και 3,8% για άλλους λόγους.

3. Γνωρίζετε την ιστορία του Οδοντωτού σιδηρόδρομου;

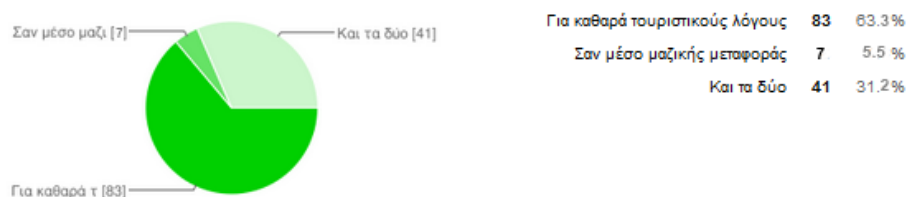
Αποτέλεσμα 3^{ης} ερώτησης: Το 61,8% των ατόμων γνωρίζουν για την ιστορία του σιδηρόδρομου, ενώ το 38,2% όχι. Σημαντικό ποσοστό.

4. Αν απαντήσατε στην προηγούμενη ερώτηση ΝΑΙ, από που τη γνωρίζετε;

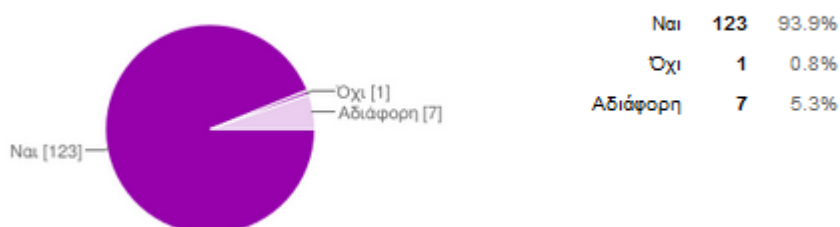
Αποτέλεσμα 4^{ης} ερώτησης: 38,3% των ατόμων έμαθαν για την ιστορία του Οδοντωτού από το σχολείο, 40,7% από το διαδίκτυο, και το 21% από φίλους ή συγγενείς.

5. Θεωρείτε ότι ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος χρησιμοποιείται μόνο για τουριστικούς λόγους ή απλώς σαν μέσο μαζικής μεταφοράς;

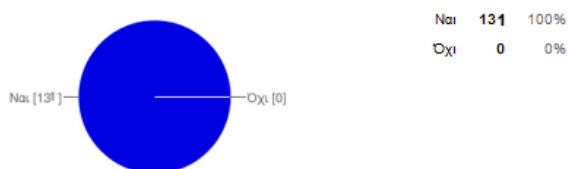
Αποτέλεσμα 5^{ης} ερώτησης: Το 63,3% πιστεύει πως ο Οδοντωτός χρησιμοποιείται για καθαρά τουριστικούς λόγους, αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό. Το 5,5% σαν μέσο μαζικής μεταφοράς και το 31,2% πιστεύει πως χρησιμοποιείται και για τα δύο.

6. Σας άρεσε η διαδρομή-περιήγηση με τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο;

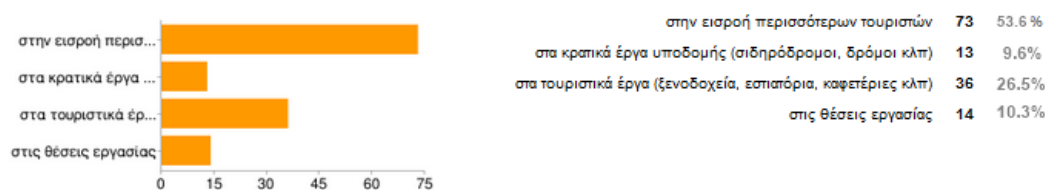
Αποτέλεσμα 6^{ης} ερώτησης: Στο μεγαλύτερο ποσοστό, 93,3%, άρεσε η διαδρομή – περιήγηση με τον Οδοντωτό, στο 0,8% δεν άρεσε, και στο 5,3% φάνηκε αδιάφορο.

7. Θεωρείτε ότι έπαιξε σημαντικό ρόλο ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής Διακοπτό - Καλάβρυτα;

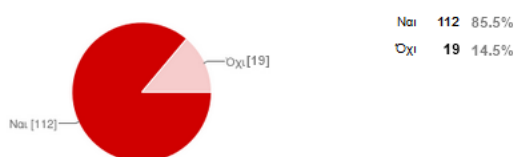
Αποτέλεσμα 7^{ης} ερώτησης: Παρατηρούμε πως όλο το ποσοστό των ατόμων θεωρεί πως ο Οδοντωτός έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των δύο περιοχών. Τρομερή σημείωση.

8. Αν απαντήσατε ΝΑΙ, πιστεύετε πως βοήθησε:

Αποτέλεσμα 8^{ης} ερώτησης: Το 53.6% πιστεύει πως βοήθησε στην εισροή περισσότερων τουριστών η δημιουργία του σιδηρόδρομου για τις δύο περιοχές, το 9.6% στα κρατικά έργα υποδομής, το 26.5% στα τουριστικά έργα, και το 10.3% στις θέσεις εργασίας.

9. Πιστεύετε ότι τα δρομολόγια του Οδοντωτού σιδηρόδρομου από Διακοπτό – Καλάβρυτα και αντίστροφα είναι επαρκή για τον τουρίστα – καταναλωτή;

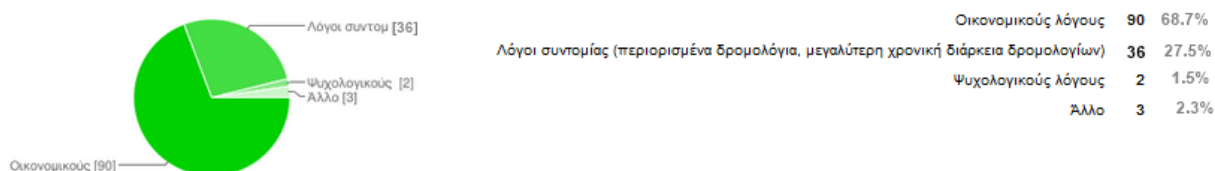
Αποτέλεσμα 9^{ης} ερώτησης: Το 85.5% πιστεύει πως τα δρομολόγια είναι επαρκή για τον τουρίστα – καταναλωτή, και το 14.5% πως δεν είναι.

10. Οι τουρίστες που επισκέπτονται τα Καλάβρυτα, πιστεύετε πως επέλεγον περισσότερο τον Οδοντωτό ή κάποιο άλλο μέσο μετακίνησης;

Αποτέλεσμα 10^{ης} ερώτησης: Για τους τουρίστες των Καλαβρύτων, το 29.8% πιστεύει πως επέλεγον να μετακινηθούν με τον Οδοντωτό, και το 70.2% πως επέλεγον κάποιο άλλο μέσο μετακίνησης. Μεγάλο το ποσοστό που δεν προτιμούν τον Οδοντωτό.

11. Οι τουρίστες που δεν επέλεγον τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο, για ποιούς λόγους πιστεύετε το κάνουν;

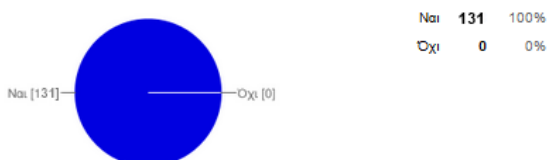
Αποτέλεσμα 11^{ης} ερώτησης: Το 68.7% πιστεύει πως άτομα δεν επέλεγον να μετακινηθούν με τον Οδοντωτό για οικονομικούς λόγους, τεράστιο ποσοστό! Το 27,5% για λόγους συντομίας, το 1,5% για ψυχολογικούς λόγους, και το 2,3% για άλλους λόγους.

12. Θεωρείτε ότι η τιμή του εισιτηρίου είναι προσιτή στον τουρίστα – καταναλωτή;

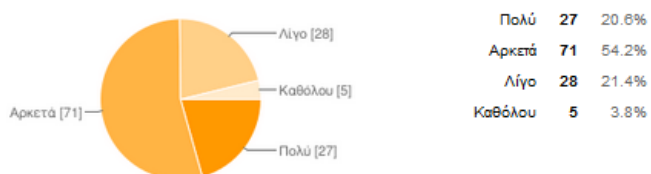
Αποτέλεσμα 12^{ης} ερώτησης: Από τα άτομα που μας απάντησαν, το 0,8% πιστεύει πως η τιμή του εισιτηρίου είναι απόλυτα προσιτή προς τον τουρίστα – καταναλωτή. Το 26,7% την χαρακτηρίζει αρκετά προσιτή, το 70,2% καθόλου προσιτή και το 2,3% αδιάφορο.

13. Πιστεύετε πως αν η τιμή του εισιτηρίου ήταν πιο προσιτή θα επιλεγόταν ο Οδοντωτός περισσότερο απ τον τουρίστα – καταναλωτή;

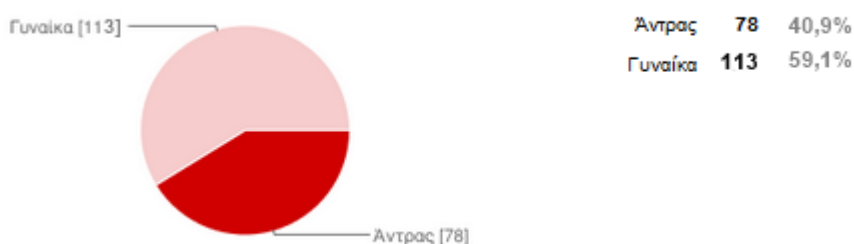
Αποτέλεσμα 13^{ης} ερώτησης: Όλο το ποσοστό των ατόμων πιστεύει πως αν η τιμή του εισιτηρίου ήταν πιο προσιτή, θα επιλεγόταν ο οδοντωτός περισσότερο απ τον τουρίστα – καταναλωτή. Πολύ σημαντική πληροφορία!

14. Πιστεύετε πως οι τουριστικές υποδομές της περιοχής ανταποκρίνονται στις ανάγκες του όλο και αυξανόμενου τουριστικού ρεύματος;

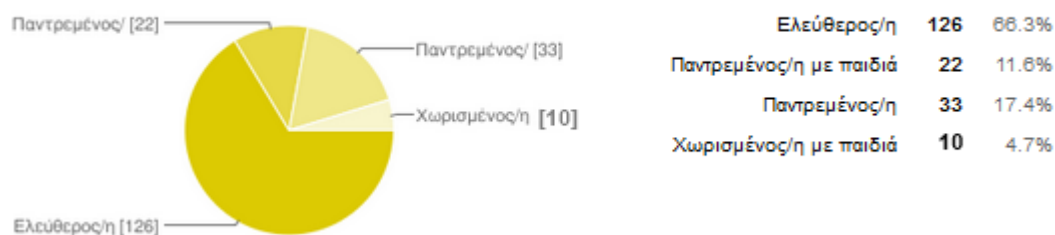
Αποτέλεσμα 14^{ης} ερώτησης: Το ποσοστό των 20,6% πιστεύει πολύ πως οι τουριστικές υποδομές της περιοχής ανταποκρίνονται στις ανάγκες του όλο και αυξανόμενου τουριστικού ρεύματος, το 54,2% πιστεύει πως ανταποκρίνονται αρκετά, το 21,4% λίγο, και το 3,8% καθόλου.

15. Φύλο

Αποτέλεσμα 15^{ης} ερώτησης: Το 40,9% των ατόμων που μας απάντησαν ήταν άντρες και το 59,1% ήταν γυναίκες.

16. Οικογενειακή κατάσταση

Αποτέλεσμα 16^{ης} ερώτησης: Το 66,3% των ατόμων που μας απάντησαν είναι ελεύθεροι στην οικογενειακή τους κατάσταση, το 11,6% παντρεμένοι με παιδιά, το 17,4% παντρεμένοι χωρίς παιδιά, και το 4,7% χωρισμένοι με παιδιά.

17. Ηλικία

Αποτέλεσμα 17^{ης} ερώτησης: Από τα άτομα που απάντησαν, το 3,7% είναι κάτω των 20 ετών, το 69,6% είναι από 21-40, το 24,6% είναι 41-60, και το 2,1% 61 και άνω.

18. Επίπεδο μόρφωσης

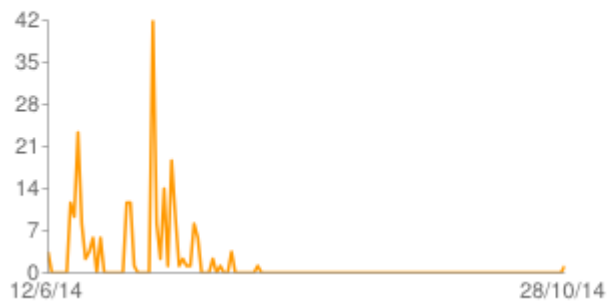
Αποτέλεσμα 18^{ης} ερώτησης: Το 26,7% είναι απόφοιτοι λυκείου, το 33,5% είναι φοιτητές, το 19,4% είναι απόφοιτοι ανωτέρας σχολής και το 20,4% απόφοιτοι πανεπιστημίου.

19. Επάγγελμα/Ιδιότητα

Αποτέλεσμα 19^{ης} ερώτησης: Το 9,5% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 12,1% είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 10% ελεύθεροι επαγγελματίες, το 8,4% ασχολούνται με οικιακά, το 33,2% είναι φοιτητές, το 3,7% είναι συνταξιούχοι και το 23,1% είναι άνεργοι.

Αριθμός καθημερινών απαντήσεων

6.2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ κο. ΤΑΓΑΡΟΥΛΙΑ, ΠΡΩΗΝ ΜΗΧΑΝΟ-ΔΗΓΟΣ ΟΔΟΝΤΩΤΟΥ

Στις 31 Οκτωβρίου 2013 δέχτηκε να μας συναντήσει ο κύριος Νίκος Ταγαρούλιας. Στην αρχή ήταν μηχανοδηγός στις ατμήλατες μηχανές. Αργότερα όταν καταργήθηκαν οι ατμήλατοι, ήταν μηχανοδηγός του Οδοντωτού και μηχανοστασιάρχης στον ΟΣΕ. Τώρα είναι συνταξιούχος. Μας έδωσε τις παρακάτω πληροφορίες:

Η γραμμή άρχισε να κατασκευάζεται το 1889 επί κυβερνήσεων Χαρίλαου Τρικούπη και βασιλείας Όθωνος.

Το έργο αρχικά ανέλαβαν Γάλλοι τεχνικοί με 300 άτομα προσωπικό με κεντρικό εργολάβο τον Ατόν. Το έργο αυτό ήταν μεγάλη πρωτοπορία για την εποχή του αν σκεφτεί κανείς τα μέσα που χρησιμοποιούσαν τότε σε συνδυασμό με τις τεχνικές δυσκολίες και εμπόδια που έπρεπε να υπερνικήσουν, όπου κατόρθωσαν ύστερα από 3 χρόνια περίπου και με απώλειες εργατοτεχνικού προσωπικού 14 ατόμων να φτάσουν μέχρι το χιλιόμετρο Χ.Σ.7+000ΔΚ και να εγκαταλείψουν το έργο. Σε αυτή τη φάση το συγκεκριμένο κομμάτι διαδρομής (που ήταν και το πιο δύσκολο), στοίχησε περίπου μιάμιση φορά παραπάνω από τον προϋπολογισμό του κράτους την εποχή εκείνη. Έπειτα από εκείνες τις προσπάθειες των Γάλλων να φτάσουν μέχρι εκείνο το δύσβατο κομμάτι της διαδρομής, ανέλαβαν Ιταλοί τεχνικοί οι οποίοι κατόρθωσαν σε 18 μήνες να φτάσουν μέχρι το Μέγα Σπήλαιο. Δυστυχώς, και σ' αυτή τη προσπάθεια, χάθηκαν 5 ανθρώπινες ζωές. Το επόμενο κομμάτι της διαδρομής από το Μέγα Σπήλαιο προς Καλάβρυτα, ανέλαβαν Έλληνες τεχνικοί οι οποίοι και ολοκλήρωσαν το έργο χωρίς ανθρώπινες απώλειες. Αξίζει να σημειωθεί πως το συγκεκριμένο κομμάτι ήταν και το πιο εύκολο σε σύγκριση με τα δύο προηγούμενα που κατασκεύασαν οι ξένοι σιδηροδρομικοί.

Το 1875 ξεκίνησε η γραμμή σιδηροδρόμων στο δίκτυο της Ελλάδας. Το 1902 μπήκε σε λειτουργία το πρώτο τρένο στη κάτω γραμμή.

Ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος Διακοπτού-Καλαβρύτων, κατασκευάστηκε μεταξύ 1890-1896, και σε μια εποχή που οι οδοντωτοί σιδηρόδρομο θεωρούντο πρωτοπόρα σε τεχνολογία, μέσα μεταφοράς και πρόσφεραν πολύτιμο μεταφορικό αλλά και κοινωνικό έργο σε ορεινές και δυσπρόσιτες περιοχές. Την ονομασία του την πήρε από την οδόντωση ΑΒΤ του έδωσαν οι Γάλλοι κατασκευαστές και είναι χειροκίνητος. Ήταν

πολύ εξειδικευμένοι οι μηχανοδηγοί της εποχής εκείνης όπου συντέλεσαν στη πραγματοποίηση της μετακίνησης.

Η έμπνευση για τη δημιουργία του Οδοντωτού ανήκει στον πολιτευτή των Καλαβρύτων Φωτήλα, και πραγματοποιήθηκε με την επιμονή του τότε πρωθυπουργού Χαρίλαου Τρικούπη, όπου απαιτήθηκαν τεράστια για την ελληνική πραγματικότητα χρηματικά ποσά. Ο Οδοντωτός κατασκευάστηκε στην Αγγλία από τον Stephenson. Το έργο υπήρξε αξιοθαύμαστο διότι συντελέστηκε με ελλιπέστατα τεχνικά μέσα και υπό αντίξοες συνθήκες που μάλιστα είχαν σαν αποτέλεσμα το θάνατο ορισμένων εργατών, όπως προαναφέραμε.

Υπάρχουν τρία τμήματα διαδρομής, συνολικού μήκους 3600 μέτρων με διπλή οδόντωση ABT, και μέγιστη ανωφέρεια 17,5% και ελάχιστη ακτίνα καμπυλότητας 50 μέτρα. Τα μη οδοντωτά τμήματα έχουν μέγιστη κλίση 3,5% και η ελάχιστη ακτίνα είναι 30 μέτρα. Το μέγιστο κατά άξονα βάρος είναι μόλις 4,5 τόνους συνολικό μήκος της διαδρομής είναι 22290 μέτρα, και η απόσταση μεταξύ των δύο σιδηροτροχιών είναι 75 εκατοστά. Η μέγιστη ταχύτητα της αμαξοστοιχίας μέσα στην οδόντωση είναι 12 χιλιόμετρα ανά ώρα και εκτός της οδόντωσης 40 χιλιόμετρα ανά ώρα.

Το 1959 ήρθαν τα πρώτα βαγόνια, και το 1964 σταμάτησε ο ατμός και μπήκαν τα βαγόνια τύπου Billard. Το 2007 ήρθαν τα καινούρια βαγόνια Ελβετικής προέλευσης της Stadler. Το κράτος συνέβαλε στην απαξίωση του σιδηρόδρομου, και γι' αυτό η μόνη βοήθεια που υπήρχε για τη συντήρηση ήταν για αυτή του προσωπικού. Η γραμμή άρχισε να λειτουργεί δοκιμαστικά από τις 7 Ιουλίου 1895, αλλά τα επίσημα εγκαίνια έγιναν στις 10 Μαρτίου 1896, όπου πραγματοποιήθηκε και το πρώτο δρομολόγιο. Με την έναρξη της λειτουργίας (1896), άρχισαν να κυκλοφορούν ατμήλατοι συρμοί αποτελούμενοι ο κάθε ένας από μία ατμάμαξα και ένα βαγόνι επιβατών από τον σταθμό Διακοπτού μέχρι τον σταθμό του Μεγάλου Σπηλαίου. Από τον σταθμό του Μεγάλου Σπηλαίου μέχρι τον σταθμό των Καλαβρύτων μπορούσε να πάρει και δεύτερο βαγόνι. Στη διαδρομή από τον σταθμό Διακοπτού μέχρι τον σταθμό του Μεγάλου Σπηλαίου, η ατμάμαξα (για λόγους ασφαλείας) ωθούσε το βαγόνι προς τη κατεύθυνση της ανωφέρειας. Κατά τους χειμερινούς μήνες χρησιμοποιούνταν κλειστές επιβατάμαξες, ενώ κατά τους θερινούς ανοιχτές. Παρόλα αυτά το χειμώνα με την έντονη κακοκαιρία, το τρένο εξακολουθεί τα δρομολόγια του, τα οποία είναι τα εξής: 1^η στάση τα Νιάματα, 2^η στάση η Τρικλιά (9^ο χιλιόμετρο), 3^η στάση το Μέγα Σπήλαιο (που είναι η Ζαχλωρού), 4^η στάση η Κερπινή και 5^η στάση τα Καλάβρυτα. Οι μηχανοδηγοί και οι παράγοντες, του απίστευτα γραφικού αυτού τρένου, είναι περήφανοι γι' αυτό που κάνουν,

έχοντας κατάλευκο το μητρώο ατυχημάτων στα εκατό χρόνια λειτουργίας της γραμμής.

Τον Μάρτιο ξεκινάει η τουριστική περίοδος με αποκορύφωμα το καλοκαίρι. Ο ΟΣΕ σκέφτεται να βάλει τρένα για τον κόσμο που έρχεται από Αθήνα ή Πάτρα και να τους πηγαίνει κατευθείαν στο χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων. Το λεωφορείο κάνει 36 χιλιόμετρα, ενώ το τρενάκι 22 χιλιόμετρα επειδή σε πολλά σημεία περνάει σε ευθεία γραμμή.

6.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ κ. ΛΑΖΟΥΡΑ, ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Ο κύριος Γεώργιος Λαζουράς στις 14 Οκτωβρίου 2009 έγινε ο Δήμαρχος των Καλαβρύτων. Τον Νοέμβριο του 2010 εξελέγη Δήμαρχος του νέου ενιαίου Καλλικρατικού Δήμου Καλαβρύτων, που προέκυψε, από τη συνένωση με το νόμο 3852/2010 των τεσσάρων πρώην δήμων Καλαβρύτων, Κλειτορίας, Αροανίας και Παΐων. Είναι μέλος της επιτροπής θεσμών της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.) και μέλος των Επιτροπών Ελέγχου Πράξεων των Δήμων και Αστικής και Πειθαρχικής Ευθύνης Αιρετών. Στις 12-12-2013, εξελέγη, Πρόεδρος του διοικητικού Συμβουλίου του Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδος περιόδου 1940 – 1945 “ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΑ”.
<http://www.kalavrita.gr/dimotikharxh/dimarxos> (03/11/14)

Με εξαιρετική ευγένεια, δέχτηκε στις 25 Ιουλίου 2014 να μας αφιερώσει λίγο χρόνο στο φορτωμένο πρόγραμμά του να του κάνουμε κάποιες ερωτήσεις. Τον ευχαριστούμε ιδιαίτερα για όλες τις πληροφορίες που μας έδωσε!

Συνέντευξη

- Πως συμβάλλει ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος στην ανάπτυξη της περιοχής των Καλαβρύτων?

Ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος είναι ένας πολύ σημαντικός αναπτυξιακός πόλος για την περιοχή των Καλαβρύτων και του Διακοπτού. Παλιότερα ήταν το μοναδικό μέσο επικοινωνίας και μεταφορών μέχρι το 1967 περίπου, που έγινε και ο δρόμος Πούντα - Καλάβρυτα. Έχει δεθεί με την ιστορία, τον πολιτισμό και την ανάπτυξη του τόπου μας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι ο οδοντωτός μας, διέρχεται μέσα από ένα φαράγγι, το φαράγγι του Βουραϊκού που είναι μνημείο της φύσης, είναι καταγεγραμμένο στα παγκόσμια μνημεία της Ουνέσκο και Εθνικό Πάρκο, χαρακτηρισμένο Εθνικό Πάρκο προστατευόμενο. Μέσα σ αυτό το φαράγγι μπορεί να δει κανείς σημαντικά μνημεία της φύσης, είτε από την πλευρά της χλωρίδας, είτε από την πλευρά της πανίδας αλλά και η ίδια η διαδρομή είναι καταπληκτική, είναι υπέροχη, είναι φανταστική. Τέτοιες διαδρομές όπως ο Οδοντωτός σιδηρόδρομος απ’ ότι γνωρίζω, υπάρχουν λίγες, όχι μόνο στην Ελλάδα ή στην Ευρώπη, αλλά και παγκοσμίως. Αν είναι γύρω στους απ’ ότι λένε οι πληροφορίες μου, και όσο μπορεί να είναι ακριβής κανείς είναι περίπου γύρω στους είκοσι οδοντωτούς σιδηρόδρομους με αυτά τα ίδια χαρακτηριστικά, της ομορφιάς τις μεγάλες κλίσεις που έχει από ένα σημείο και μετά, να διέρχεται μέσα από χαρακτηρισμένους τόπους φυσικής ομορφιάς και απaráμιλλου φυσικού κάλους

είναι είκοσι ή λίγο παραπάνω. Αυτό έχει κάνει ώστε τον οδοντωτό σιδηρόδρομο να τον προτιμούν πάρα πολλοί επισκέπτες για να θαυμάσουν αυτό το υπέροχο φαράγγι και να θαυμάσουν τις κλίσεις του οδοντωτού και τον τρόπο που ανεβαίνει και έπειτα για να επισκεφτούν τα Καλάβρυτα. Έτσι για την περιοχή μας , για τα Καλάβρυτα , για την πόλη, για τον Δήμο συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξή της. Εμείς περιμένουμε τον οδοντωτό, έχουμε δεθεί οι Καλαβρυτινοί με το σφύριγμα του τραίνου στο σταθμό και κάθε φορά που σφυρίζει όταν έρχεται ή που φεύγει οι καταστηματάρχες οι επαγγελματίες οι ίδιοι οι Καλαβρυτινοί περιμένουμε εκτός από τους δικούς μας ανθρώπους να έρθουν αλλά να μας επισκεφτούν και πάρα πολλοί τουρίστες. Ο Δήμος το θεωρεί από τους πρώτους αναπτυξιακούς πόλους του μαζί με το χιονοδρομικό και το σπήλαιο των Λιμνών στη συνέχεια και στηρίζει τη λειτουργία του. Βεβαίως λειτουργεί ακόμα υπό την εποπτεία και τη διοίκηση του ΟΣΕ της ΤΡΕΝΟΣΕ αν δεν κάνω λάθος, υπάρχουν σκέψεις για να λειτουργήσει σε μια κοινή συνεργασία των δήμων Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, αν αυτό υπάρξουν δυνατότητες να υλοποιηθεί από τον ΟΣΕ θα είμαστε σε θέση να το λειτουργήσουμε από δημοτικής μορφής γιατί είναι και καλύτερα. Κατά καιρούς έχουν ακουστεί θέματα σε σχέση με το κόστος των διαδρομών , πιστεύω ότι θα μπορούσε λόγω των οικονομικών συνθηκών που έχει η χώρα να είναι κάπως καλύτερες οι τιμές, αγωνιζόμαστε για να μειωθούν για να προσελκύσουμε ακόμα περισσότερους επισκέπτες.

Να πούμε για τον οδοντωτό σιδηρόδρομο κάνουμε συνέχεια εκδηλώσεις, ένα από αυτά τα οποία διοργανώνετε και που αναδεικνύει και τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο, αλλά και την γύρω περιοχή και το φαράγγι απ' όπου αυτός περνάει του Βουραϊκού είναι το Πέρασμα του φαραγγιού του Βουραϊκού που τοπικός οικολογικός σύλλογος των Καλαβρύτων όπου μαζί με τον Δήμο μας αλλά και τον Δήμο και τους φορείς του Διακοπτού οργανώνουμε κάθε 1^η Κυριακή του Μαΐου το “ Πέρασμα του Φαραγγιού του Βουραϊκού”. Κάθε χρόνο έρχονται όλο και περισσότεροι να περάσουν το φαράγγι. Φέτος είχαμε γύρω στους δύο χιλιάδες διαβάτες ας πούμε και περπατητές του φαραγγιού.

Οικονομικά στοιχεία δεν γνωρίζω, αλλά πάντοτε τα Σαββατοκύριακα είναι πάντοτε πλήρη τα δρομολόγιά του, πολλοί αφήνουν το αυτοκίνητό τους κάτω στο Διακοπτό και πηγαينوέρχονται με τον Οδοντωτό. Υπάρχουν δε σκέψεις περαιτέρω και ανάλογα με τις συνθήκες και τις δυνατότητες για επέκταση του οδοντωτού, είτε προς το Ιστορικό μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, είτε προς το χιονοδρομικό κέντρο των Καλαβρύτων. Είναι ένα μακρόπνοο σχέδιο, έχει ειπωθεί, το θέλει πολύ ο Δήμος Καλαβρύτων

πολύ περισσότερο γιατί είπαμε την τουριστική του αξία, αλλά συνάπτεται και με τις δυνατότητες γιατί όπως είπαμε είναι ένα μεγάλο έργο, που είχε ειπωθεί και παλαιότερα από τους κυβερνώντες, οπότε είναι στο’’ τραπέζι ‘’και αυτό.

- Θεωρείτε που κάποιος που θέλει να έρθει στα Καλάβρυτα θα πάρει τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο ή θα πάρει κάποιο άλλο μεταφορικό μέσο?

Αν είναι για τουριστικούς σκοπούς εγώ πιστεύω πως το πρώτο που θα κάνει θα είναι να πάρει τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο. Αρκεί να σας πω κάτι πρόσφατα συγκεκριμένα χτες και προχτές φιλοξενήσαμε κάποιους μαθητές από την Αμερική οι οποίοι και ήρθαν και έφυγαν με τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο για το Διακοπτό. Ακριβώς γι αυτό το λόγο ήρθαν για να θαυμάσουν το τοπίο. Αν όμως είναι για μεταφορά ή για άλλους λόγους εντάξει μπορεί να έρχεται με το αυτοκίνητο για πιο γρήγορα ή για μεγαλύτερη εξυπηρέτηση.

- Γενικά ο κόσμος πως γνωρίζει ότι υπάρχει και αυτός ο τρόπος μεταφοράς για τα Καλάβρυτα?

Εδώ είναι ένα άλλο θέμα της προβολής και της προώθησης του Οδοντωτού σιδηρόδρομου, πιστεύω πως οι Έλληνες το γνωρίζουν ως ένα βαθμό, χρειάζεται όμως μεγαλύτερες προωθητικές ενέργειες. Εμείς το έχουμε πρώτο – πρώτο στις ιστοσελίδες μας και σε κάποιες διαφημίσεις που κάνουμε , το ίδιο πιστεύω και ο ΟΣΕ, τώρα οι ξένοι το γνωρίζουν είτε από τα τουριστικά γραφεία, είτε από ενημέρωση τους Έλληνες που έρχονται εδώ. Υπάρχει δηλαδή ενημέρωση για τον Οδοντωτό, αλλά χρειάζεται ακόμα περισσότερη. Και η ανάδειξή του να πούμε δεν είναι ότι υπάρχει απλά ένας Οδοντωτός σιδηρόδρομος, αλλά τι βλέπεις μ’ αυτόν. Ας πούμε για παράδειγμα γιατί πάμε στην Κρήτη, στο φαράγγι της Σαμαριάς και το φαράγγι του Βουραϊκού είναι το ίδιο και καλύτερο μπορούμε να πούμε. Έχει νερά να τρέχουνε, έχει πεταλούδες, έχει όμορφα πτηνά, έχει χλωρίδα, έχει φυτά, άνθη, την ανάβαση αυτή τη δύσκολη, τοπικιστικούς οικισμούς όπως τη Ζαχλωρού, τα Νιάματα, όλα αυτά.

- Πιστεύετε ότι πρέπει να υπάρχει κατάλληλο προσωπικό που θα ενημερώνει τους τουρίστες που επισκέπτονται τη χώρα μας και συγκεκριμένα την γύρω περιοχή για τον Οδοντωτό ?

Βεβαίως είναι πολύ σωστή η παρατήρησή σας, θα πρέπει τα ξενοδοχεία και τα τουριστικά πρακτορεία να κάνουν πιο σωστή ενημέρωση. Υστερούμαι λίγο στις προωθητικές ενέργειες αυτό είναι αλήθεια και για τον οδοντωτό αλλά και για τα αξιοθέατά μας. Κάνεις μια διαφήμιση σε μια εφημερίδα αλλά αυτή μπορεί να είναι αποσπασμα-

τική , θέλει συνολική πολιτική προώθησης και με τη συνεργασία του ΕΟΤ και με τη συνεργασία του Δήμου μας και του Δήμου Αιγιαλείας και την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος. Ας πούμε μια περιφέρεια που έχει ευχέρεια να κάνει μια διαφήμιση δεν αναφέρει τον Οδοντωτό ως τουριστικό προορισμό είναι κακό.

Ο συνδυασμός εδώ του Οδοντωτού είναι ότι ο επισκέπτης εκτός από την γραφική πόλη των Καλαβρύτων που θεωρείτε όμορφη, μπορεί να συμβάλλει και στους άλλους πόρους, να πάει στην Αγία Λαύρα, με σχετικά φθηνό κόμιστρο, να πάει στο Μέγα Σπήλαιο, να πάει στο χιονοδρομικό το χειμώνα, να μεταφερθεί στα σπήλαια Λιμνών, που είναι ομοίως σημαντικά αξιοθέατα. Τώρα βέβαια και αυτό πρέπει να αναφερθεί πως κάνουμε με τον ΟΣΕ και το χιονοδρομικό κέντρο μια συνεργασία και μια σύμβαση όπου με πολύ λίγο κόμιστρο και τιμολόγιο όσοι έρχονται με τη μεταφορά του οδοντωτού σιδηρόδρομου όσοι έρχονται στο χιονοδρομικό να κάνουν σκι σαν πλούσιοι που λέμε μ ένα ποσό αν δεν κάνω λάθος 25,00 ευρώ. Γίνετε μια τέτοια συνεργασία για να μεταφέρονται στο χιονοδρομικό κέντρο. Γιατί αυτό προέκυψε από την ανάγκη των επισκεπτών, να συνδυάσουν να πάνε με το τραινάκι στο χιονοδρομικό και να ξαναγυρίσουν πάλι. Θα δούμε πως θα δουλέψει φέτος, υπογράψαμε τη σύμβαση πριν λίγες ημέρες και θα ξεκινήσει από το φθινόπωρο .

– Ποια περίοδο θεωρείται υψηλή (high season) για τα Καλάβρυτα?

Υψηλή περίοδο για τα Καλάβρυτα θεωρούμαι το Χειμώνα λόγω του χιονοδρομικού, αλλά όσο αφορά τον Οδοντωτό η κάθε περίοδος θεωρείται υψηλή. Γιατί και το καλοκαίρι έχει πολύ κόσμο που έρχεται και επισκέπτεται το τραινάκι και από άποψη των καλών καιρικών συνθηκών . Συνολικά οι καλύτερη εποχή για τα Καλάβρυτα είναι ο χειμώνας ενώ για τον οδοντωτό κάθε περίοδος είναι καλή. Βεβαίως τα Σαββατοκύριακα, όχι τις καθημερινές. Γιατί μπορεί να έρθει ένα ΚΑΠΗ, να έρθουν μεγαλύτερες ηλικίες, αυτοί δεν έρχονται το χειμώνα , θα έρθουν την Άνοιξη, το καλοκαίρι.

– Θεωρείτε ότι είναι επαρκή τα δρομολόγια?

Σε καθημερινή βάση ναι είναι επαρκή. Τα Σαββατοκύριακα θέλει κάποια ενίσχυση.

– Πως έχει συμβάλλει ο Οδοντωτός στις θέσεις εργασίας?

Μπορούμε να πούμε πως έχει συμβάλλει στις θέσεις εργασίας, με τους ανθρώπους που τον λειτουργούν. Έχει συμβάλλει όμως με έμμεσο τρόπο στη διατήρηση και στη δημιουργία θέσεων εργασίας , με την έννοια ότι παίρνει επισκέπτες από τη μία περιοχή και αυτόματα κινητοποιεί τους ξενοδόχους, τους εστιατορες, τους καταστηματάρχες ώστε να εξυπηρετούν τους επισκέπτες και τους τουρίστες , άρα αντίστοιχα θα έ-

χουν έναν υπάλληλο ή θα εργάζονταν οι ίδιοι και έτσι δημιουργούνται έμμεσα θέσεις εργασίας. Δηλαδή για παράδειγμα οι εστιατορες έχουν άμεση εργασία με το που θα έρθουν επισκέπτες με τον Οδοντωτό. Γιατί σκεφτείτε ότι κάθε βαγόνι που θα έρθει χωράει εκατό- εκατόν δέκα άτομα τα οποία μπορούν να εξυπηρετηθούν για φαγητό από τρία εστιατόρια . Ή να αγοράσουν τοπικά προϊόντα, αναμνηστικά , να πάνε στο μουσείο κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

7.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

7.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

7.4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

Η εμπειρία που είχαμε σχετικά με την πτυχιακή εργασία ήταν καταπληκτική και έχουμε καταλήξει σε κάποια συμπεράσματα:

- ο Οδοντωτός είναι χρυσορυχείο για την περιοχή του Διακοπού και των Καλαβρύτων.
- οι τοπικοί φορείς τους και η ΤΡΑΙΝΟΣΕ, κατά την άποψή μας, δεν το έχουν εκμεταλλευτεί σωστά.
- κατά συνέπεια, το ίδιο ισχύει και για το φαράγγι του Βουραϊκού.
- η περιοχή των Καλαβρύτων έχει μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη σε σχέση με το Διακοπό, ίσως λόγω της ιστορίας της πρώτης περιοχής.

7.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Κάποια γενικά συμπεράσματα που βγάζουμε από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου μας είναι πως:

- η πλειοψηφία των ερωτηθέντων όπως βλέπουμε κατά 68,6% έχουν ταξιδέψει με το τρένο. Αρκετά μεγάλο ποσοστό.
- οι τουριστικοί λόγοι ήταν η κύρια αιτία που ταξίδεψαν με τον Οδοντωτό, κατά 65,6%.
- το μεγαλύτερο μέρος των ταξιδιωτών, κατά 61,8%, γνώριζαν για την ιστορία του σιδηρόδρομου. Εντυπωσιακό!
- η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί πως ο Οδοντωτός χρησιμοποιείται κατά 63,3%, για καθαρά τουριστικούς λόγους.
- εντυπωσιακός είναι ο αριθμός των ατόμων που θεώρησαν όμορφη η διαδρομή που ακολουθεί το τρένο.
- καταλυτική ήταν η άποψη όσων ταξίδεψαν ότι το τρένο απέφερε την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.
- το μεγαλύτερο ποσοστό των ταξιδιωτών, 70,2%, χρησιμοποιούν κάποιο άλλο μεταφορικό μέσο για να επισκεφτούν τα Καλάβρυτα.
- ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό, 68,7%, δεν επιλέγει τον Οδοντωτό να ταξιδέψει για οικονομικούς λόγους. Αρκετά σημαντικός παράγοντας.
- η πλειοψηφία όσων ταξίδεψαν με τον σιδηρόδρομο ήταν απόλυτοι ως προς την τιμή του εισιτηρίου ότι δεν είναι προσιτή. Και κατά συνέπεια, αν υπήρχε αλλαγή προς την τιμή, ο ταξιδιώτης μάλλον θα το επέλεγε περισσότερο αυτό το μέσο.

7.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Από τον πολύτιμο χρόνο του πρώην μηχανοδηγού κο. Ταγαρούλια και δήμαρχου Καλαβρύτων κο. Λαζουρά, συμπεραίνουμε τις κύριες πληροφορίες ότι:

- σημαντικές ήταν οι πληροφορίες από τον κύριο Ταγαρούλια διότι ήταν ένας από τους αρχαιότερους μηχανοδηγούς του Οδοντωτού.
- η δημιουργία του Οδοντωτού για την εποχή του θεωρούταν πρωτοπόρος από την πλευρά της τεχνολογίας.
- για τον Οδοντωτό στα Καλάβρυτα, όλος ο χρόνος θεωρείται υψηλή περίοδος, με κινητικότητα περισσότερο τα Σαββατοκύριακα.
- έντονα είναι τα συναισθήματα των Καλαβρυτινών με το σφύριγμα τη στιγμή που το τρένο έρχεται και φεύγει.

7.4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Εν κατακλείδι, προτείνουμε κάποιες ιδέες οι οποίες πιστεύουμε ότι θα μπορούσαν να προβάλλουν περισσότερο τον Οδοντωτό σιδηρόδρομο, στην όλη τουριστική ανάπτυξη του. Αλλά και προκειμένου να αναπτυχθεί και προβληθεί κυρίως περισσότερο η περιοχή του Διακοπτού.

- Περισσότερα ξενοδοχειακά καταλύματα στην περιοχή του Διακοπτού.
- Περισσότερες πληροφορίες και καλύτερη οργάνωση από τον σταθμό του Διακοπτού, απ' όπου ξεκινά ο Οδοντωτός.
- Οι τοπικοί φορείς και η ΤΡΑΙΝΟΣΕ να οργανώσουν καλύτερα την διαφήμιση.
- Καλύτερη διαφήμιση από τουριστικά γραφεία και ξενοδοχεία. Πιστεύουμε πως με αυτόν τον τρόπο θα έχουν μεγαλύτερο κέρδος αν διοργάνωναν κάποιες μικρές αποδράσεις λίγων ατόμων-γκρούπ. Το κομμάτι της πεζοπορίας, ως εναλλακτικής μορφής τουρισμού, είναι σίγουρα πολύ ελκυστικό στον τουρίστα καταναλωτή, κυρίως του εξωτερικού.
- Σίγουρα μια καλύτερη τιμή εισιτηρίου θα ελκύσει περισσότερο το ενδιαφέρον του τουρίστα να επιλέξει τον Οδοντωτό και να ζήσει την εμπειρία της μαγευτικής αυτής διαδρομής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

- Νίκος Γ.Ηγουμενάκης, Κώστας Ν.Κραβαρίτης, Περικλής Ν.Λύτρας, (1999,1998) Εισαγωγή Στον Τουρισμό, Interbooks, Αθήνα
- Πάρις Α.Τσάρτας, (2010), Ελληνική Τουριστική Ανάπτυξη, Χαρακτηριστικά, Διερευνήσεις, Προτάσεις, Κριτική ΑΕ, Αθήνα

Ιντερνέτ

- <http://diakopto.info/>
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%91%CE%B9%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CF%84%CE%BF%CF%8D
- <http://www.aigialeia.gov.gr/default.asp?static=242>
- <http://www.odontotos.com/>
- <http://www.ekalavrita.gr/GR/parko.html>
- <http://www.kalavrita.gr/information/tourismos>
- http://www.kalavrytanews.com/2013/04/blog-post_3945.html
- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%BB%CE%AC%CE%B2%CF%81%CF%85%CF%84%CE%B1>
- (<http://www.dmko.gr>)
- <http://www.clickatlife.gr/taksidi/story/3168>
- <http://www.kalavrita-ski.gr>
- <http://www.kastriacave.gr/>
- http://www.kalavrytanews.com/p/blog-page_11.html
- <http://www.kalavrita.gr/dimotikharxh/dimarxos>
- <http://www.sansimera.gr/>

- <http://zachlorou.blogspot.gr/2007/09/blog-post.html>
- <http://platform.openwebquest.org/view/introduction.php?wq=242>
- <http://www.egimagazine.gr/%CE%B6%CF%89%CE%AE-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%86%CF%8D%CF%83%CE%B7-3/>
- <http://www.booking.com>
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%83%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%B5%CE%AF%CE%BF_%CE%A7%CE%B5%CE%BB%CE%BC%CE%BF%CF%8D
- <http://suites-diakopto.gr/>
- <http://www2.unwto.org/>
- http://sete.gr/_fileuploads/entries/Statistics/Greece/International%20Tourism%20Receipts/catID64/GR/140723_Eispraxeis_diaxoniki%20exelixa%202000-2013.pdf
- <http://sete.gr/el/statistika-vivliothiki/statistika/?c=&cat=&key=>